

El tesoro de Sant Joan d'Alacant

Julio J. Ramón Sánchez

MARQ

El tesoro de Sant Joan d'Alacant

Julio J. Ramón Sánchez-

Alicante: MARQ. Museo Arqueológico de Alicante

Diputación de Alicante

152 páginas: il. B.n.; 29,7 cm

Bibliografía

D.L.: A-572-2013 – ISBN: 978-84-15327-36-3

IBIC: HD/WCF

El MARQ (Museu Arqueològic d'Alacant) custodia un dels conjunts de monedes més interessants i singulars de la província, que va ser dipositat en dependències de la Diputació Provincial d'Alacant l'any 1963. És un tresor de monedes d'or i plata que es va trobar casualment a Sant Joan d'Alacant i que gràcies a la consciència cívica i exemplar de les persones que van intervindre en el seu descobriment, ha arribat íntegrament fins a nosaltres. Així es va preservar un excepcional document del nostre patrimoni cultural i històric i un llegat a transmetre.

Conscients de la importància d'aquest tresor, de la seua singularitat i importància històrica i de l'interés social que aquestes troballes sempre produïxen, presentem ara aquesta monografia. En ella se'l tracta des d'un punt de vista científic, i es continua així amb la difusió de les col·leccions numismàtiques del museu, que són patrimoni de tothom i bé comú que cal investigar per contribuir a un major coneixement de la cultura i del passat de la nostra província. A més, l'edició d'aquest estudi resulta del tot oportuna si tenim en compte que enguany és el 50é aniversari de la troballa d'aquest tresor.

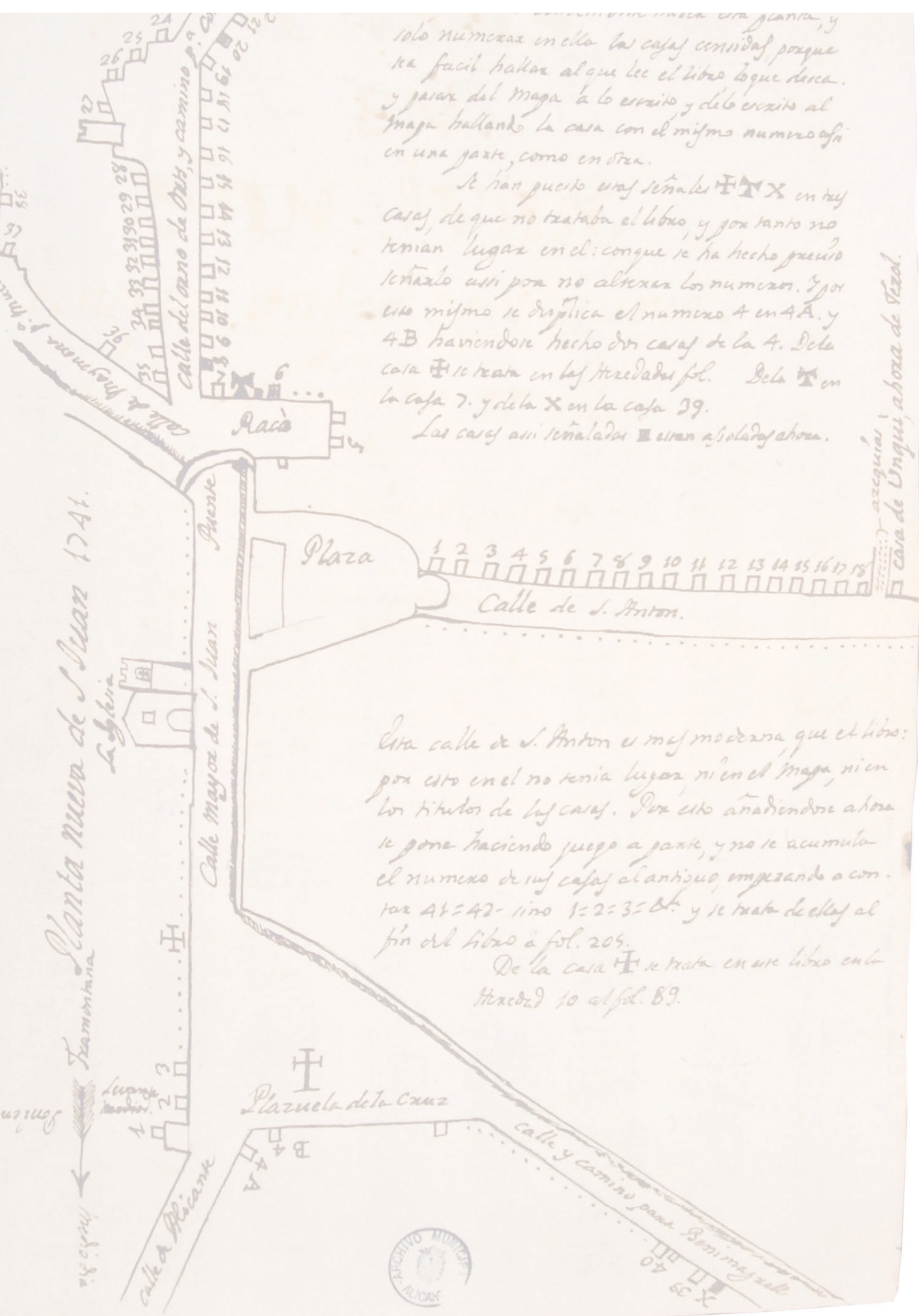
Amb l'estudi de l'entorn precís on va aparèixer el tresor, de les monedes que el constitueixen i de diversos documents que el contextualitzen en el seu moment històric, s'ha aconseguit conèixer molts detalls del context social, econòmic i quotidià en què es va originar el tresor i dels motius pels quals va ser amagat. I s'ha arribat així a poder proposar una identificació més que plausible del seu propietari. El llibre permet conèixer, a més, dades de la vida de la localitat de Sant Joan d'Alacant durant els segles XVIII i XIX i contribueix a millorar el coneixement que tenim del perfil històric del poble i de les persones que hi van viure.

Amb l'edició de treballs com aquest, continuem amb la nostra determinació de difondre el patrimoni històric alacantí i de constituir-nos en preservadors de la seua integritat.

Luisa Pastor Lillo
Presidenta de la Diputació d'Alacant

ÍNDIX

PRESENTACIÓ.....	9
Manuel H.Olcina Doménech	
PRÒLEG.....	11
Pere Pau Ripollès Alegre	
INTRODUCCIÓ.....	13
LA TROBALLA DEL TRESOR.....	15
EL PROPIETARI DE LA CASA EN EL MOMENT DE L'OCULTACIÓ.....	19
ANTONIO QUEREDA I CHÁPULI.....	23
ELS ALTRES ANTONIO QUEREDA DE SANT JOAN D'ALACANT.....	27
ELS HEREUS I HEREVES D'ANTONIO QUEREDA I CHÁPULI.....	33
ELS GERMANS QUEREDA I BERTOMEU.....	33
JOSEF QUEREDA I BERTOMEU.....	34
BAUTISTA QUEREDA I RAMOS.....	37
ELS GERMANS CHÁPULI I LLEDÓ.....	37
ANTONIO CHÁPULI I LLEDÓ.....	37
JOSEF CHÁPULI I LLEDÓ.....	38
LUISA CHÁPULI DE MARCO.....	40
JOSEF ORTS I CHÁPULI.....	40
CONTEXT SOCIAL I HISTÒRIC DE L'OCULTACIÓ DE LES MONEDES.....	41
COMPOSICIÓ I ANÀLISI DEL TRESOR.....	43
CONCLUSIÓ.....	57
CATÀLEG.....	59
FONTS DOCUMENTALS I BIBLIOGRAFIA.....	95
LÀMINES.....	97

...solo numerax en ella las casas conuidas porque
 na facil hallar al que lee el libro lo que desea.
 y pasar del Mapa a lo escrito y de lo escrito al
 Mapa hallando la casa con el mismo numero asi
 en una parte, como en otra.

Se han puesto unas señales † X en tres
 Casas, de que no trataba el libro, y por tanto no
 tenían lugar en el: conque se ha hecho nuevo
 señalo assi por no alterar los numeros. Y por
 eso mismo se duplica el numero 4 en 4A. y
 4B haciendose hecho dos casas de la 4. De la
 casa † se trata en las Heredades fol. De la X en
 la casa 7. y de la X en la casa 29.

Las casas asi señaladas estan aboladas ahora.

Esta calle de S. Anton es mas moderna que el libro:
 por esto en el no tenia lugar, ni en el Mapa, ni en
 los titulos de las casas. Por esto añadiendose ahora
 se pone haciendo juego a parte, y no se acumula
 el numero de sus casas al antiguo, empezando a com-
 tar 4†=42- sino 1=2=3=4. y se trata de ellas al
 fin del libro a fol. 209.

De la casa † se trata en un libro en la
 Heredad 10 al fol. 89.

...arcuaria
 casa de Unqui, ahora de S. J.

El MARQ té exposat des de l'any 2002, a la sala d'Edat Moderna i Contemporània, el tresor de Sant Joan d'Alacant, un excepcional conjunt de monedes d'or i plata, aparegut a eixa localitat l'any 1963. L'ocultació data de l'any 1823 i és, fins ara, el tresor de monedes d'època contemporània més important de la província d'Alacant.

El tresor roman custodiat en la Diputació Provincial d'Alacant des de 1963, però no va ser fins l'any 1994 que es va incorporar de manera totalment normalitzada a les col·leccions del Museu Arqueològic. Això va permetre que se'n fera un primer inventari, un primer catàleg i que es començara a difondre entre el públic, tant l'especialitzat com l'usuari de les exposicions permanents i temporals del museu i dels seus recursos virtuals. És així que el tresor s'ha pogut veure en exposicions temporals com ara la mostra que, amb el nom "Monedes d'ahir, tresors de hui", es va poder presenciar al Museu de Prehistòria de València l'any 1997, també al Museu Arqueològic Provincial d'Alacant, l'any, 1998, i per últim a la mostra "Monedes. Totes les cares de la història", que va tindre lloc entre desembre de 2010 i febrer de 2011 al MARQ.

A més, en el catàleg de l'exposició "Monedes d'ahir, tresors de hui" es va realitzar la primera publicació del tresor que explicava la composició del tresor i posava en relació la dada de la seua ocultació, l'any 1823, amb un fet històric com és la fi del Trienni Liberal i el seu desenvolupament en el cas concret d'Alacant. Per altra banda, moltes de les monedes que integren el tresor, amb les seues dades, es poden veure en la pàgina web del MARQ i gaudir així de la qualitat, conservació excel·lent i bellesa d'algunes d'elles.

Però per aconseguir totalment la tasca de difusió del patrimoni històric que custodia aquesta institució museística, restava per oferir un estudi monogràfic d'aquest interessantíssim, també des del punt de vista científic, conjunt. I per això, no podíem deixar escapar l'oportunitat que ens oferia el fet d'arribar aquest any al 50é aniversari de la seua troballa.

Aquest llibre és fruit d'una pacient tasca d'investigació de Julio Ramón Sánchez que ha tractat de recuperar, amb excel·lents resultats, els factors que van intervindre en la troballa i en el dipòsit de les monedes en la seua ubicació actual, així com reconstruir, amb la major exactitud possible, el context històric que va fer que aquestes monedes esdevingueren tresor. Per aconseguir-ho s'ha realitzat un detallat catàleg de les 501 monedes que constitueixen el tresor i un estudi numismàtic que compara aquest conjunt amb tresors de similar cronologia, i s'han escorcollat diverses classes de documentació. El resultat de la combinació d'aquesta doble via d'investigació, la numismàtica i la documental, ha sigut oferir la identitat, més que probable, de la persona que va amagar el tresor i els motius que la van dur a fer-ho, tot i que han passat molts anys des del moment de l'ocultació.

Julio Ramón continua treballant en la catalogació completa del fons numismàtic del Museu, una tasca que, n'estic segur, donarà lloc a altres monografies de la qualitat de la que tenen en les seues mans.

Manuel H. Olcina Doménech
Director Tècnic del MARQ

Una de les fonts més importants per a l'estudi de la numismàtica és la que es relaciona amb les troballes de tresors. La informació que aquests són capaços de proporcionar permet conèixer aspectes molt diversos sobre la vida, el context d'ús i l'evolució de les monedes.

Els tresors es configuren com a dipòsits tancats en els quals tots els exemplars que els integren es trobaven potencialment en ús en un mateix moment. D'aquesta consideració es desprén informació relacionada amb la pervivència de les monedes, el seu període de validesa, la riquesa del propietari i el context en el qual aquest va aconseguir reunir la seua fortuna monetària.

El tresors proporcionen informacions diferents d'acord amb el període històric a què pertanyen, ja que els estudis monetaris són més o menys dependents de les pròpies monedes quan es tracta de tresors que es van ocultar amb anterioritat al període medieval. No obstant això, d'aquells que van ser enterrats en èpoques posteriors, especialment en època moderna o contemporània, en moltes ocasions en podem saber amb exactitud la localització, podem vincular-los amb un immoble concret, i és possible rastrejar-ne la història i conèixer-ne la identitat del propietari. Els registres de propietat, els arxius relacionats amb el pagament de taxes i impostos i els llibres parroquials permeten conèixer amb seguretat qui va ser el propietari d'un immoble en el moment de l'ocultació dels tresors, a partir de la cronologia que marca la moneda més recent ingressada en aquests.

Pel que fa als tresors que es van ocultar en època contemporània, el seu interès va molt més enllà del tema monetari, ja que són susceptibles de ser emmarcats dins d'una microhistòria, on es poden arribar a conèixer els detalls més insospitats. Aquest és el cas del tresor de Sant Joan d'Alacant.

Però tota la informació que un tresor d'aquestes característiques és susceptible de proporcionar requereix d'un treball de recerca laboriós i tenaç, que quan s'aplica proporciona resultats rellevants per al coneixement de la societat en la qual es va produir l'ocultació i gratificants per a l'investigador que ha realitzat la recerca.

El tresor de Sant Joan d'Alacant és un exemple del que hem comentat. De la mà i l'esforç de Julio J. Ramón s'ha reconstruït la història de l'esmentada ocultació, en un dels pocs estudis que segueix la línia de reconstrucció integral de la seua constitució i ocultació.

Julio J. Ramón és un investigador amb una llarga trajectòria en el camp de la numismàtica, que ha desenvolupat la major part de la seua recerca dins d'una prestigiosa institució com ho és el Museu Arqueològic d'Alacant (MARQ). Al marge de les seues tasques de gestió museística dels rics fons monetaris d'aquest museu, Julio J. Ramón ha desenvolupat una lloable tasca d'estudi i publicació dels fons i s'ha preocupat de donar-ne una completa visualització.

El llibre que ara presentem, dedicat a l'estudi del tresor de Sant Joan d'Alacant, és un bon exemple de la seua dedicació al món de la numismàtica. Ens presenta un magnífic estudi en el qual ha sabut recopilar acuradament la documentació i ha realitzat una minuciosa anàlisi de les monedes que conté, element que proporciona una foto fixa de la moneda utilitzada a Alacant durant l'any 1823, moment en el qual el tresor va deixar d'ingressar monedes i, presumiblement, va morir el seu propietari, únic coneixedor del lloc on estava dipositat.

Del llibre, no només el catàleg ha estat redactat minuciosament, sinó també els capítols d'anàlisi; el que es dedica a la identificació del propietari del tresor i a la reconstrucció del seu context econòmic i social adquireix una particular rellevància pel desplegament de recursos per aconseguir amb èxit el seu objectiu. Efectivament, Julio J. Ramón documenta que Antonio Querada Chápuli va ser el propietari i qui va amagar el tresor en un context d'instabilitat política, en el marc del Trienni Liberal.

No menys interessant és la seua aportació al coneixement de la moneda que es trobava en circulació durant la segona dècada del segle XIX, tant pel que fa a la procedència de les monedes i les seques en les quals es van encunyar, com als monarques que les van emetre. Tot això profusament il·lustrat amb quadres i histogrames per a una millor comprensió dels fets i tendències.

En definitiva, ens trobem davant un llibre que permet valorar millor l'evolució de la moneda de plata, fonamentalment, completant el coneixement que ja teníem sobre la d'or, aquesta última ben coneguda

a través del tesoro de Requena, pertanyent a la família Ferrer de Plegamans. No hi ha cap dubte que aquest llibre és un exemple de la línia de recerca a seguir amb les troballes monetàries, especialment tresors, que es troben en els fons dels museus. És de gran transcendència la informació que aquests dipòsits revelen, sobretot si es documenten i analitzen amb la minuciositat i serietat amb la qual ho ha fet Julio J. Ramón. Amb això no només es compleix amb l'obligació que tenim amb el patrimoni que es custodia en els museus, sinó que es posen les bases per a una millor comprensió de l'ús de la moneda. I això en un període en el qual les fonts documentals ens donen completa informació de les característiques formals de la moneda, però on també, com en segles anteriors, el document numismàtic és vital per conèixer qui i de quina forma la manipulava.

Pere Pau Ripollès Alegre
Universitat de València

Introducció

Enguany és el 50é aniversari del descobriment del tresor de Sant Joan d'Alacant, produït el dia 13 d'abril de l'any 1963 i que en l'actualitat es troba custodiat al MARQ (Museu Arqueològic d'Alacant).

Aquest tresor, que conté 15 monedes d'or i 486 de plata, es data l'any 1823 i és, fins ara, el tresor de monedes d'època contemporània més important de la província d'Alacant. No és habitual que troballes d'aquestes característiques arriben a l'investigador ja que en molts casos la cobdícia de la persona o persones que el troben impedeix que arriben a ser conegudes per la resta de la societat. No fou el cas d'aquest tresor que, pel que hem sabut, sembla que arribà íntegrament fins a nosaltres.

Aquest treball s'engegà amb una sèrie d'objectius que es manifesten ara en l'estructura d'aquest llibre.

El primer objectiu fou conèixer les circumstàncies de la troballa i el recorregut de les monedes des de la casa on aparegueren fins al MARQ. Aquesta troballa produí una gran commoció al poble, i així ho explicava Manuel Sánchez Buades en la seua crònica del diari *Información*, el diumenge 14 d'abril de l'any 1963, on al·ludí al rebombori produït entre els veïns per aquest esdeveniment, *dándose versiones para todos los gustos*. Efectivament, els episodis més simpàtics de la tasca d'investigació sobre aquest tresor es presentaren en els nostres desplaçaments al carrer Colom, ja que, en cada visita, persones anònimes del poble s'interessaven, espontàniament, pel motiu de la nostra presència davant la casa. I en la conversa que després se succeïa ens parlaven del fet que anys arrere s'hi produí la troballa d'un tresor, segons uns de monedes, segons uns altres de joies i fins i tot històries més estranyes que mereixerien una dedicació que va més enllà de les pretensions d'aquest treball. Es tracta d'un fet que ha quedat ben present en el record de les persones d'una determinada edat del poble.

Per a atendre aquest primer apartat de l'estudi hem recorregut a la documentació existent però també al testimoni directe o indirecte de les persones que el protagonitzaren. És ara el moment d'agrair la col·laboració desinteressada de David Gosàlbez Martínez, Clotilde Gosàlbez Giner, José Sala Pastor i Marcos Javier Martín Cabanes, sense els quals no hauríem pogut accedir a aquesta informació.

El segon gran aspecte considerat ha sigut determinar quina fou la persona que amagà el tresor, tasca ben difícil si considerem el temps transcorregut i les dificultats afegides que suposen els buits documentals que hem trobat. Amb tot, hem pogut proposar una persona que, amb les dades de què disposem, és ben raonable que fóra l'autora de l'ocultació i també n'hem pogut oferir un retrat socioeconòmic. A més, podem dir que el context laboral que ens mostra l'estudi numismàtic del tresor coincideix a grans trets amb el que degué tindre aquesta persona.

El tercer tema tractat és l'anàlisi de la composició del tresor, que ens mostra que el tresor de Sant Joan d'Alacant té diverses peculiaritats ben cridaneres, si el comparen amb altres tresors de cronologia similar, com expliquem més endavant. Aquestes singularitats ens exposen un conjunt molt interessant des del punt de vista numismàtic.

L'últim apartat està dedicat al catàleg del tresor, que ve acompanyat de les fotografies de totes les monedes del tresor, tret d'aquelles que estan totalment gastades.

Moltes són les persones que han fet aportacions a aquest llibre, entre les quals podem destacar a Pere Pau Ripollès Alegre, Maria Clua i Mercadal, José Manuel Torregrosa Yago, Emilio La Parra López, Maria Carmen Irlés Vicente, Primitivo Pla Alberola, Ausiàs Gomis Moratal, Jorge Cerdá Crespo, Ramón Baldaquí Escandell, Anna García Barrachina, Salomón Fernández Fernández, Cristina Ibáñez Sarrió, Alejandro González Alegre o Rafael Zurita Aldeguer. Transmetem el nostre agraïment a totes aquestes persones i a totes aquelles que han col·laborat amb nosaltres. I animem a qui hi estiga interessat a intentar solucionar les diverses qüestions que aquest treball deixa obertes, ja que hi ha encara bona cosa de documentació inèdita que en pot contindre informació valuosa.

Figura 1. La casa poc abans de fer-se'n la reforma i en l'actualitat, vistes de la façana

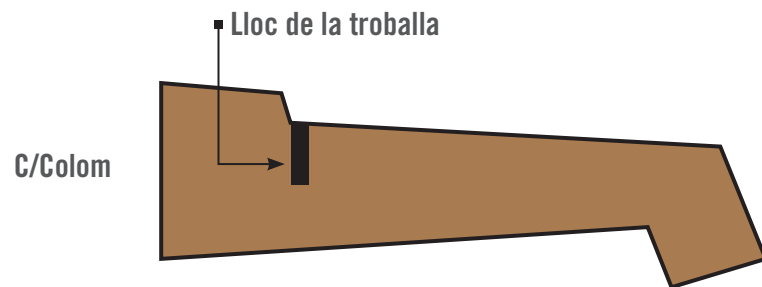

Figura 2. Lloc de la troballa segons el testimoni de José Sala Pastor

La troballa del tresor

Aquest tresor es trobà en una casa ubicada al número 6 del carrer Colom del municipi de Sant Joan d'Alacant, quan s'hi estaven fent treballs de reforma per part de la persona que acabava de comprar la vivenda on havia viscut de lloguer més de dues dècades (figura 1). La troballa d'aquest conjunt de monedes, que estaven dins d'un atuell de fang, es produí el dia 13 d'abril de l'any 1963.¹

Sabem que el dia de la troballa hi havia tres persones treballant en la reforma de la casa: Vicente Ferrer Escrivà (propietari de la casa), José Sala Pastor (l'únic que encara és viu i amb qui hem pogut parlar) i Francisco Gosàlbez (a la filla del qual, Clotilde Gosàlbez Giner – a més, neboda de José Sala Pastor –, hem tingut oportunitat d'entrevistar).

No hem pogut entrevistar l'actual propietària de la casa (filla de Vicente Ferrer i que en l'actualitat no resideix al poble) ni accedir a l'interior de la seua vivenda. Amb tot, s'ha prestat amablement a respondre a les nostres preguntes a través d'una intermediària.

Així hem pogut saber, mitjançant entrevista oral, que la troballa es produí de matí en el moment d'enderrocar – a colp de pic – un envà de la casa (figura 2). Es descobrí que s'hi havia deixat un espai dins d'un mur situat ben a prop de la façana, on s'hi col·locà una olla globular d'uns 20 cm de diàmetre dins de la qual estaven guardades les monedes.²

Es tractava d'un mur d'algeps d'uns 70-80 cm de gruix que quedà totalment enderrocat. L'olla era de color fosc, de cuina, i tenia forma globular, anses, vora vertical i llavi exvasat per a rebre tapadora (encara que no es recorda que n'hi haguera).

Tots els testimonis coincidixen a l'hora de relatar

que només hi havia monedes: no hi havia ni joies ni documentació ni cap altra mena d'objectes. En l'actualitat no tenim cap notícia de la destinació de l'olla que contenia les monedes.

Per altra banda, mig segle després, cap dels testimonis sabé dir quina fou la data de la troballa i fins i tot no recorden ni el mes, ni l'estació, ni l'any i tampoc no recorden que la premsa se'n fera ressò.

Pel que fa a l'itinerari seguit des del carrer Colom a la Diputació d'Alacant, podem indicar tot el que segueix.

Segons la documentació esmentada en la nota 1 i les persones entrevistades, el mateix dia de la troballa, unes poques hores després, el propietari de la casa, Vicente Ferrer Escrivà, es desplaçà a l'Ajuntament i hi diposità el conjunt de monedes així com l'olla. Complia així amb la legislació vigent del moment, que deia que eren propietat de l'estat les antiguitats trobades casualment.³

La premsa també es féu ressò de la troballa⁴ i indicava que Vicente Ferrer Escrivà havia trobat, en enderrocar un pilar i dins d'un atuell de ceràmica, un conjunt de 15 monedes d'or i 486 de plata. Ho havia posat en coneixement de les autoritats municipals i el tresor havia restat dipositat a l'Ajuntament després de fer-ne un inventari (figura 3).

Mitjançant els diversos expedients que hem pogut consultar, l'alcalde santjoaner escrigué a la Direcció

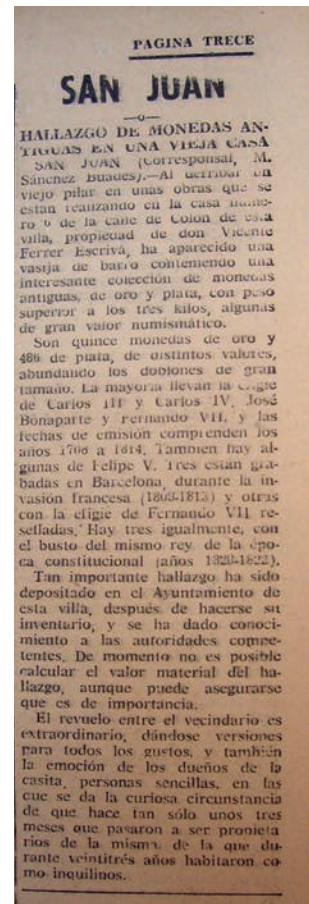

Figura 3. Notícia apareguda en el diari *Información*

1 Hem pogut reconstruir les circumstàncies de la troballa, i el recorregut que seguiren les monedes, mitjançant la revisió dels documents relatius al tresor de Sant Joan que romanen custodiats al MARQ d'Alacant i de l'expedient *Hallazgo de monedas en finca de San Juan (Alicante) en finca de D. Vicente Ferrer Escrivà* arxivat a l'AGA (Archivo General de la Administración, Alcalá de Henares), de la premsa de l'època i d'entrevistes amb persones que directament o indirecta participaren en la troballa o bé amb familiars que en tenen referències orals de primera mà. Hem tingut ocasió d'aconseguir, gràcies a David Gosàlbez Martínez, un recull de testimonis de persones que estaven presents en el moment de la troballa o que tenen estrets vincles familiars amb persones que hi eren. A hores d'ara, no resta documentació als arxius de l'Ajuntament de Sant Joan d'Alacant. Amb tot, no hem de descartar que en el futur se'n trobe.

2 Com ocorre al tresor de Montefrío (Granada), descobert l'any 1972 i que es data l'any 1822. Fou trobat a la Casa-Ajuntament també en enderrocar un envà per fer obres de consolidació en el semisoterrani de la casa. Les monedes estaven guardades en dues peces de cuina de fang vidrat (Mendoza, 1976, 276). El tresor de Madrigueras fou trobat amagat en l'angle superior d'una porta, embolcallat en un drap (De los Santos, 1974, 433). El tresor de Requena aparegué en enderrocar el primer replà de l'escala principal del palau de la família Ferrer de Plegamans (Martínez i Ripollés, 1997, 179). El tresor de Villamalea fou trobat dins d'un recipient de vidre en fer un forat al costat d'un arbre (De los Santos, 1974, 437).

3 Article 5é de la *Ley de 7 de julio de 1911 i Reglamento para su aplicación de 1º de marzo de 1912*. S'hi establia una indemnització de la meitat del valor de taxació per al descobridor i l'altra meitat per al propietari del terreny.

4 El diumenge 14 d'abril el *Diario Información* hi feia referència, en la pàgina 13, en crònica signada per Manuel Sánchez Buades. El dia 16 l'edició del matí del diari *ABC* es referia a la troballa en la pàgina 58.

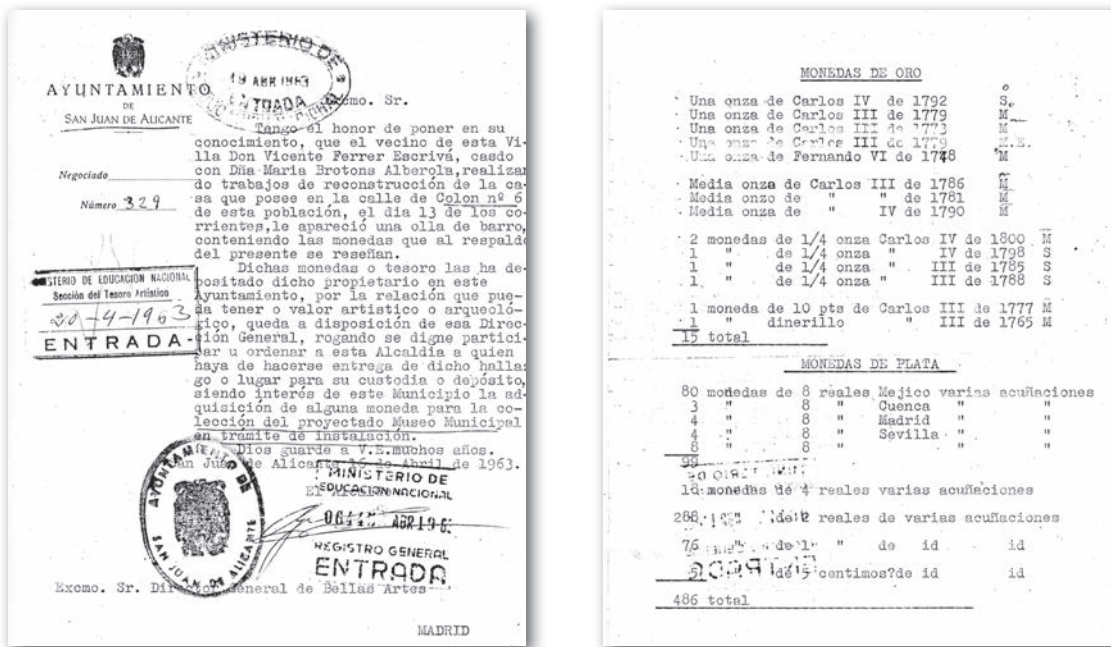

Figura 4. Carta que informa del dipòsit a l'Ajuntament de Sant Joan d'Alacant

General de Bellas Artes el dia 16 d'abril de l'any 1963 comunicant les circumstàncies ja assenyalades, i facilità una relació de les monedes (15 d'or i 486 de plata). Indicava que quedaven a disposició de l'Administració perquè se'ls diguera on havien de dipositar-les. La carta incloïa una relació escarida de les monedes agrupades per valors (figura 4).

Poc després, el dia 22 d'abril de 1963, el Director General de Bellas Artes remeté un escrit dient que el conjunt havia de dipositar-se al Museu Arqueològic d'Alacant. Tal ordre no tardà a dur-se endavant i el 3 de juliol de 1963 des de la Diputació Provincial d'Alacant es comunicà al Director de Bellas Artes de Madrid que el conjunt havia quedat custodiat en la caixa de cabals de la diputació i a càrrec de don Félix Rebollo Casanova, restaurador del Museu Arqueològic Provincial, perquè no hi havia director en eixa data.

El dia 27 de juny de l'any 1963 s'havia formalitzat l'Acta de dipòsit del conjunt en l'Excm. Diputació Provincial d'Alacant: hi assistiren Vicente Ferrer Escrivà, José María Giner Santamaria (secretari de l'Ajuntament de Sant Joan d'Alacant), Manuel Sánchez Buades (dipositari dels Fons de la Corporació santjoanera) i el restaurador del Museu Félix Rebollo Casanova, que rebé el conjunt. Al document se li adjuntava una relació del conjunt de deu fulls (figura 5). El conjunt es diposità en la caixa de cabals de l'Excm. Diputació Provincial d'Alacant.

El 3 de juliol de l'any 1963 el President de la Diputació remeté dues còpies de l'Acta a l'alcalde de Sant Joan d'Alacant, una per a l'Ajuntament i una altra per a Vicente Ferrer Escrivà.

A poc a poc es prengueren les mesures necessàries perquè l'estat es fera amb la propietat del tresor. Els dies 17 de juliol i 17 de setembre el Director General de Bellas Artes escriu sengles cartes a Joaquín M^a. de Navascués, Inspector General de Museos Arqueológicos del Museo Arqueológico Nacional de Madrid perquè designara un taxador. La inexistència de director en eixa data en el Museu Arqueològic d'Alacant dificultava la realització d'una taxació del conjunt.

El 10 d'octubre de l'any 1963 es proposà designar taxador a Manuel Jorge Aragoneses, director del Museo Arqueológico de Murcia, qui rebia la seua designació el dia 22 d'octubre.

Unes setmanes després, el dia 4 de novembre, Manuel Jorge Aragoneses, acompanyat d'altres persones, entre elles el funcionari del museu Félix Rebollo Casanova, es personà al despatx del Dipositari de la Diputació Provincial d'Alacant per a procedir al recompte i catalogació del conjunt, i s'anotaren nombroses correccions a l'inventari anterior. El mateix dia des d'Alacant s'escrigué al Director de Bellas Artes de Madrid comunicant que el director del

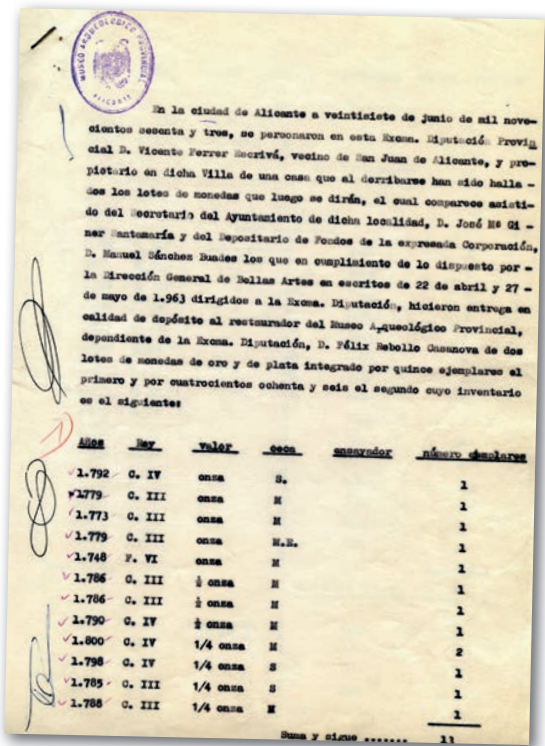

Figura 5. Acta de dipòsit del tresor en la Diputació Provincial d'Alacant

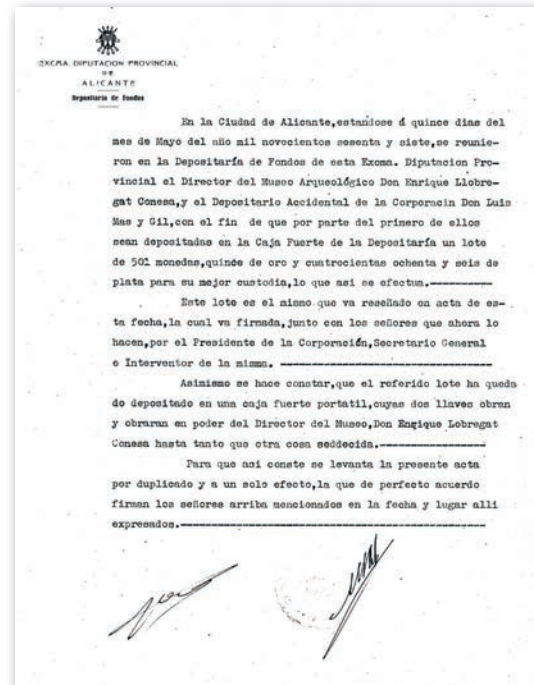

Figura 6. Acta que mostra com el tresor queda sota custòdia del director del Museu Arqueològic Provincial d'Alacant

Museo Arqueológico de Murcia havia valorat i relacionat el conjunt de monedes, que romania en la caixa de la corporació provincial.

El dia 15 de juny de l'any 1964 arribà a la Dirección General de Bellas Artes, remesa des del Museo Arqueológico de Murcia, la relació de monedes i la valoració del conjunt.

Amb tot, fins l'any 1967 no es produí l'adquisició del tresor per l'Administració. El 27 de febrer de 1967 es comunicà de nou a Vicente Ferrer Escrivà, des de la Dirección General de Bellas Artes. Sección de Museos, Exposiciones y Concursos la valoració i, després d'obtenir la seua conformitat, es proposà al Ministerio de Educación la seua adquisició amb destinació al Museo Arqueológico d'Alacant.

El 15 de març de 1967 el Director General de Bellas Artes de Madrid escrigué al director del Museo Arqueológico Provincial d'Alacant explicant que des del Ministerio de Educación i Ciencia s'havia resolt que l'estat adquirira el tresor de monedes d'or i plata amb destinació al Museo Arqueológico d'Alacant. En eixe escrit es reconeixia a Vicente Ferrer Escrivà com a descobridor i propietari de la finca on es trobà el tresor i es comunicà que s'havia decidit que el conjunt romandria dipositat en el futur al museu alacantí.

A la carta, respongué el 20 d'abril de 1967 el ja director del museu Enrique Llobregat Conesa, per indicar que el tresor estava custodiat en la caixa de cabals de la

Diputació Provincial d'Alacant des de juny de l'any 1963, on romania. En la mateixa carta Llobregat comentava que el tresor restaria en la caixa de cabals mentre no es prengueren les adients mesures de seguretat que feren possible una futura exposició del tresor.

El 15 de maig de 1967 una Acta certificà que s'havia procedit al recompte i classificació de les monedes que es trobaven en la caixa de cabals de la Dipositaria per acta de 4 de novembre de 1963. A partir d'eixe moment el tresor quedava sota custòdia del director del Museu alacantí (figura 6). El dies 21 i 27 de juny de 1967 Enrique Llobregat tornà a certificar que se'n feia càrrec i que les monedes estaven custodiades en la caixa de cabals de la Diputació Provincial d'Alacant.

Cal dir que el dia 15 de maig es verificà l'inventari fet l'any 1963, sense que es trobara cap inconformitat. És a dir, no sembla que cap moneda haguera resultat sostreta o canviada. Sembla convenient indicar-ho ja que el dia 8 de novembre de l'any 1965, Vicente Ferrer Escrivà escrigué al Director General de Bellas Artes preguntant pel conjunt de monedes i mostrant una sospita: "me parece que el lote de monedas de oro y plata ha salido de la caja fuerte y yo no he participado en nada". Sabem que els anys posteriors a la troballa els comentaris i xafardeigs foren habituals al poble, la qual cosa faria que el senyor Ferrer Escrivà arribara a sospitar el que indica en la

Figura 7. Part del tresor de Sant Joan d'Alacant en l'exposició temporal del MARQ "Monedes. Totes les cares de la història", desembre 2010-febrer 2011

seua carta. Això féu que el dia 24 de novembre el Director General escriguera al President de la diputació alacantina demanant notícia de si les monedes romanes en la caixa de cabals. El dia 29 de novembre el president de la Diputació li remeté carta indicant que les monedes estaven dins de la dita caixa. I el 13 de desembre el Director General de Belles Arts informà a Vicente Ferrer que les monedes no havien eixit de la caixa de cabals.⁵

El trasllat definitiu de les monedes des de la caixa de cabals de la Diputació Provincial d'Alacant a les dependències del Museu Arqueològic Provincial

d'Alacant no es produí fins l'any 1994, moment en que se'n féu una primera catalogació.

Aquest tresor no ha estat objete fins ara d'estudis monogràfics. Coneixem una breu descripció de Mateu Llopis en què fa referència al tresor de Sant Joan d'Alacant, format per *15 monedas de oro y 485 de plata, de Felipe V, Carlos III, Carlos IV, José Napoleón y Fernando VII, entre 1708 y 1814*.⁶

L'altra publicació de referència del tresor aparegué en el catàleg de l'exposició "Monedes d'ahir, tresors de hui".⁷ En aquest catàleg Manuel Olcina Doménech fa una fitxa descriptiva del tresor i de la seua composició, i el data l'any 1823. Indica que cal posar-lo en relació amb la fi del Trienni Liberal, amb el clima d'insseguretat que suposà el setge d'Alacant per les tropes absolutistes i també, possiblement, amb la posterior repressió dels liberals en tornar a ocupar el tron el rei Ferran VII com a monarca absolut.

Des de l'any 2002 es pot contemplar una part del tresor en la sala de l'Edat Moderna i Contemporània del MARQ. A més, el tresor de Sant Joan d'Alacant s'ha exposat en dues mostres temporals: "Monedes d'ahir, tresors de hui" (Museu de Prehistòria de València, l'any 1997 i Museu Arqueològic Provincial d'Alacant, l'any 1998) i "Monedes. Totes les cares de la història" (figura 7).

5 En el curs de la investigació ens hem trobat amb continuades referències a suposades sostraccions de monedes del tresor després que fóra dipositat en edificis de l'Administració. Per això, hem comparat l'inventari fet el dia 16 d'abril de l'any 1963 (quan es diposità el tresor a l'Ajuntament de Sant Joan), i l'inventari presentat el 27 de juny del mateix any (en el moment de dipositar el tresor en la Diputació Provincial d'Alacant), aquest últim molt més detallat, amb l'inventari del conjunt de monedes que en l'actualitat estan custodiades al MARQ. En eixos dos dipòsits estava present Vicente Ferrer Escrivà, que signà l'inventari i fou testimoni del fet que totes les monedes que isqueren de sa casa quedaven ingressades primer en l'Ajuntament de Sant Joan i després en la diputació alacantina. El 4 de novembre de l'any 1963, Manuel Jorge Aragoneses revisa l'inventari i assenyalà les errades de l'inventari del mes de juny, comprensibles per ser un conjunt format per moltes monedes i haver sigut realitzat per persones que no eren especialistes en numismàtica. Però el conjunt està format per les mateixes monedes. La conclusió després de comparar aquests inventaris amb el de les monedes que custodia el MARQ d'Alacant en l'actualitat és que el conjunt de monedes dipositat a l'Ajuntament de Sant Joan i després lliurat al mes de juny de 1963 en la Diputació d'Alacant és el mateix que a hores d'ara està custodiat al MARQ d'Alacant. Per això som de l'opinió que els rumors d'apropiacions de monedes no tenen fonament. Sí hem de dir que els inventaris presenten divergències amb el catàleg definitiu realitzat per nosaltres, ja que moltes monedes apareixen l'any 1963 sense atribució per estar molt gastades i nosaltres sí hem pogut atribuir-les a monarques concrets. Però això ocorre amb les monedes de menor valor, rals d'un, rals de dos i migs rals. L'exactitud és total pel que fa a les monedes d'or, rals de 8, rals de 4, 20 rals, 10 rals i pessetes, que sense cap mena de dubte són les més temptadores.

6 Mateu, 1967, 62 n.º 1235.

7 Olcina, 1997, 61.

El propietari de la casa en el moment de l'ocultació

Per la composició del tresor, que explicarem més endavant, sabem que fou amagat l'any 1823. En aquest moment Sant Joan d'Alacant (que apareix associada amb Benimagrell) tenia l'adscripció administrativa d'*Universidad*, terme que designa una categoria municipal amb una jurisdicció limitada. Sant Joan d'Alacant havia aconseguit després de molt de temps, en un moment imprecís de finals del segle XVIII, l'obtenció d'aquest privilegi que donava independència respecte del municipi del qual se segregava, en aquest cas Alacant.⁸ Així és com apareix esmentada la localitat en bona part de la documentació que hem vist: *Universidad de San Juan*. En aquests moments la població de Sant Joan d'Alacant, devia ser d'uns 5.000 habitants⁹ i basava la seua economia en l'agricultura. El seu terme quedava dins de la coneguda com a horta d'Alacant, caracteritzada per la seua fragmentació i el repartiment de la propietat en parcel·les d'extensió reduïda.¹⁰ Sant Joan d'Alacant es troba a uns 8 quilòmetres al NE de la ciutat d'Alacant i en la primera meitat del segle XIX estava comunicada amb aquesta ciutat mitjançant el camí carreter que des d'Alacant anava a Xàtiva passant per Xixona, Alcoi i Cocentaina.¹¹

Han passat molts anys des de l'ocultació del tresor, i per això és una tasca ben difícil saber qui fou la persona que l'amagà i, possiblement, mai no podrem demostrar-ho amb total seguretat. Per a saber qui ho féu, hem treballat en dues vies d'investigació. La primera està basada en conèixer qui era el propietari de la casa en el moment de l'ocultació, ja que pensem que un amagatall de les característiques que hem descrit deu haver-lo construït el propietari del tresor i de la casa. No es tracta d'un amagatall conjuntural sinó ben preparat i pensat per a guardar, en lloc segur i durant anys, una acumulació de riquesa. De fet, hi estigué 140 anys sense que ningú no sospitara res.

La segona via d'investigació és establir el context socioeconòmic d'eixa persona i de la seua família.

Pel que fa a la primera via, per una part hem mamprés una recollida de testimonis orals combinada amb dades procedents de mitjans documentals, ja que l'ocultació es produí fa unes generacions i era possible que se'n conservara encara algun tipus d'història de transmissió oral

8 Dueñas, 1997.

9 L'any 1768 devia tindre 4.424 habitants i l'any 1787, 5.124. Pla, 1990, 34, quadre III.

10 Alberola, 1984; Alberola, 1990.

11 Palazón, 2000-2001, 97 ss.

12 AMA. *Planta nueva de San Juan 1741. Casas en San Juan censidas en fadiga y luismo al futuro colegio de la compañía de Jesús de Alicante. Armario 5. Libro 105.*

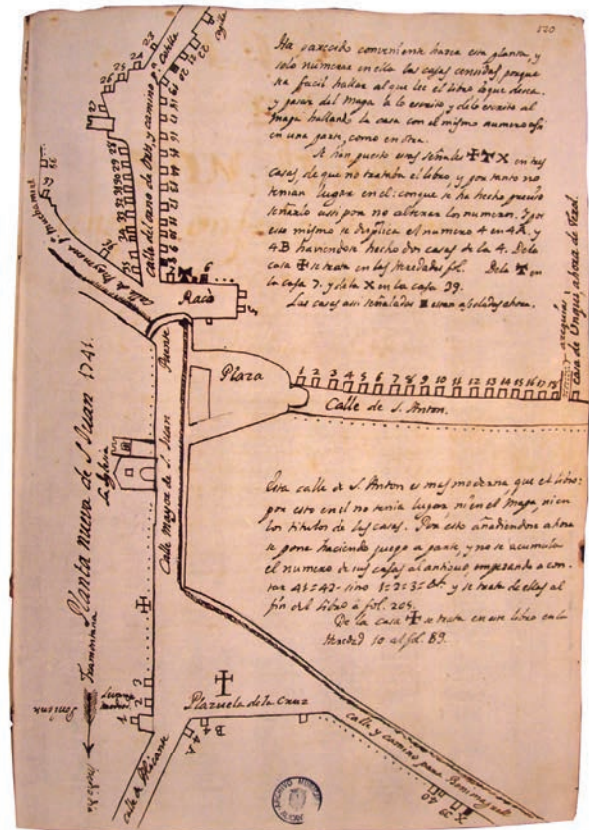

Figura 8. Planta de Sant Joan d'Alacant de l'any 1741¹²

bé en la memòria col·lectiva del poble o bé en el record d'alguna família. La hipòtesi era que aquesta informació ens orientara en la nostra recerca i poguérem refermar la seua validesa fent ús d'altres tipus de documentació. Era aquesta una via prometedora i en el decurs de la nostra tasca hem tingut ocasió de contactar amb persones que coneixen qui foren els seus avantpassats fins mitjan segle XVIII i moltes de les seues circumstàncies vitals. Aquestes investigacions ens donaren pistes sobre algunes persones que semblaven haver pogut ser els autors de l'ocultació, cosa que després quedà descartada.¹³ Ha

13 Per exemple, l'any 1774 nasqué, a Alacant, Juan Bautista Chápuli Torregrosa (AMA. *Reemplazo. Año 1794. Libro 1909-23/0*, n.º 19 i n.º 168; AMA. *Quintas. Año 1795. Expedientes y Memoriales. Parte 2. Libro 1908-0-30/0*, N.º 597; AMA. *Quintas. Año 1795. Expediente General. Libro 1908-0-31/0*, N.º 597), que és de la mateixa generació de les famílies de què tractarem més endavant i amb les quals, pel seu cognom, podria haver tingut vincles familiars. Treballa com a pedrer a Alacant fins l'any 1823 (Domingo, 2012). Morí, de mort natural, el dia 2 de maig de l'any 1823 a la ciutat d'Alacant (agraïm a José Carlos Chápuli Motta, descendent seu, aquesta referència). Com que faltà el mateix any de l'ocultació del tresor, i a més li podríem suposar un nivell econòmic, hauria estat un bon candidat a ser posseïdor de la fortuna amagada, però no hem pogut trobar cap

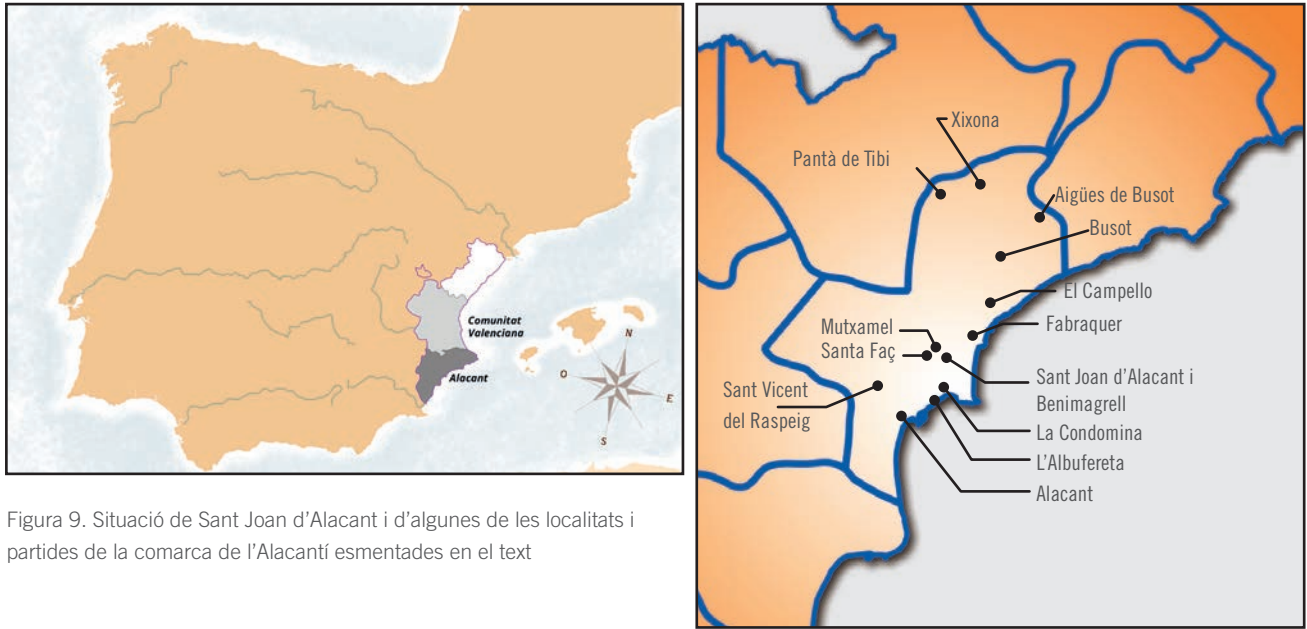

Figura 9. Situació de Sant Joan d'Alacant i d'algunes de les localitats i partides de la comarca de l'Alacantí esmentades en el text

Figura 10. Vista de l'horta d'Alacant segons Cavanilles

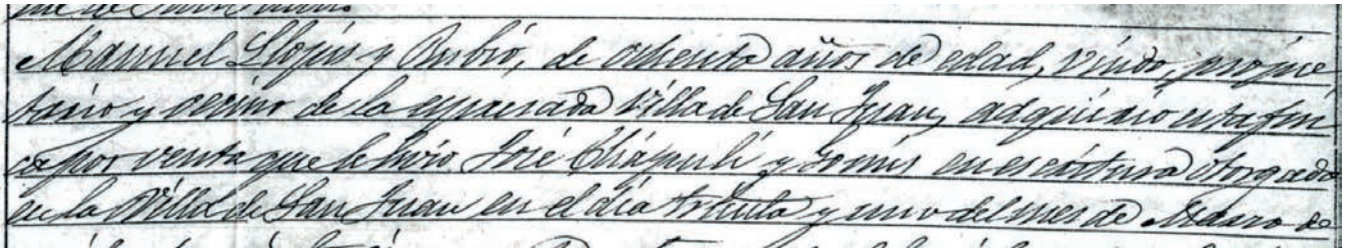

Figura 11. Detall de la certificació literal de propietat de la casa del carrer Colom amb la primera transmissió de propietat documentada al Registre de la Propietat d'Alacant

sigut un treball il·lusionant però que no té sentit mostrar ací. Per a nosaltres, aquesta línia d'investigació ha resultat d'un profit nul des d'un punt de vista històric, ja que cap de les històries que hem documentat – de moment i si no sorgix nova documentació que capgire la qüestió – sembla tindre res a veure amb la nostra.

La segona via d'investigació, engegada paral·lelament a la primera, fou l'escorcoll dels diversos arxius on poguera haver-hi informació adient. Gràcies a aquesta tasca hem pogut conèixer el nom i cognoms i el context de la persona que, amb les dades que hem trobat, és més raonable pensar que amagara el tresor.

La primera orientació l'obtinguérem buscant el document més antic de transmissió de propietat de la casa ubicada en l'actual adreça on es trobà el tresor, que resultà ser de l'any 1883.¹⁴ Per eixe document sabérem que fins l'any 1853 la casa (l'adreça de la qual apareix l'any 1883 com “*número 4 de policía situada en la Calle de la Maimona*”) pertanyia a José Chápuli¹⁵ i Gomis, qui la vengué l'any 1853 a la persona que la transmeté l'any 1883 (figura 11). Amb el nom del propietari de la casa l'any 1853 buscarem qualsevol altra orientació sobre transmissions anteriors de la propietat de la casa en diversos arxius.¹⁶

La següent troballa significativa es produeix en revisar els protocols notarials custodiats a l'Arxiu Històric Provincial d'Alacant. Hi esbrinarem que la casa passà a ser propietat de José Chápuli i Gomis després de la mort de son pare José Chápuli i Lledó. I que aquest l'havia comprada el dia 3 d'abril de 1834 a “*José Quereda y Bertomeu, Teresa Quereda y Bertomeu, viuda de José*

Sánchez, Bautista Quereda y Ramos, Antonio Chápuli y Lledó, Francisca Chápuli y Lledó, viuda de Rafael Lledó y otros...”.¹⁷ José Chápuli estava inscrit l'any 1849 com a propietari d'una casa al carrer *de la Maymona n.º 344* de Sant Joan d'Alacant¹⁸.

Amb aqueixa referència buscarem, i trobarem, el document on es formalitza la compravenda de l'any 1834 de Josef Quereda, Bautista Quereda, Antonio Chápuli i d'altres a favor de Josef Chápuli.¹⁹

És un document excepcionalment ric en informació, si el comparem amb altres documents consultats en diversos llibres de protocols notarials del moment. Pel que fa al nostre objecte d'estudi, podem resumir que en aquesta escriptura es relata com el dia 3 d'abril de l'any 1834, un grup de 9 persones (germans, germanes, cosins i cosines) venen la casa (“*...casa de abitación y morada situada en esta población a la bajada del puente de piedra...*”) que havien heretat del seu cosí germà *Antonio Quereda y Chapuly*, que havia mort sense fer testament i que a més era solter.

La casa la venen a Josef Chápuli i Lledó, llaurador i veí d'Alacant, que viu a la Partida de la Condomina i també és hereu d'Antonio Quereda. Els nou cosins al·ludits com a hereus i hereves són: Josef Quereda i Bertomeu (llaurador i veí de Mutxamel), Teresa Quereda i Bertomeu (vídua de José Sánchez), Clara Quereda i Bertomeu (veïna de Madrid i que dona poders al seu germà Josef Quereda i Bertomeu perquè la represente en aquesta transacció), Bautista Quereda i Ramos (veí d'Alacant), Antonio Chápuli i Lledó, Josef Chápuli i Lledó, Francisca Chápuli i Lledó, Luisa Chápuli de Marco i el seu home Francisco Ripoll (representats per Francisco Capelo) i Josef Orts i Chápuli (aquests últims veïns de Sant Joan d'Alacant).

A més, aquest document (figura 12) ens informa del fet que Antonio Quereda i Chápuli havia comprat la casa

relació amb Sant Joan ni amb persones que hi visqueren en el tombat dels segles XVIII i XIX.

14 Certificació Literal de Propietat facilitada pel Registre de la Propietat número cinc d'Alacant. Segons aquest registre, la primera transmissió de propietat de l'immoble de l'actual carrer Colom núm. 6, data de l'any 1883 però conté referències a una venda anterior de l'any 1853.

15 Hem trobat aquest cognom escrit de diverses maneres, la immensa majoria de les voltes Chapuli, Chapuly o Chápuli. Nosaltres emparem la forma que s'usa en l'actualitat: Chápuli.

16 Com ara l'Arxiu Municipal d'Alacant, l'Arxiu Municipal de Sant Joan d'Alacant, l'Arxiu General de la Diputació Provincial d'Alacant, l'Arxiu Històric Provincial d'Alacant i l'Arxiu de la Diòcesi d'Oriola-Alacant.

17 AHPA. *Jose Chapuli y Gomis Venta Real a Manuel Llopis y Rubio. Libro de Protocolos del Escribano D. Joaquín Molina. Año 1853*, pp. 48-50. Ací es registra la venda, l'any 1853, de la casa situada al carrer per on es va a la Maimona i Bolta.

18 AMSJA. *Amillanamiento: padrón. 1849-1850*. P. 114.

19 AHPA. *Josef Quereda, Bautista Quereda, Antonio Chapuli y otros Venta Real a Josef Chapuly. Libro de protocolos del escribano Don Carlos Molina. Año 1834*. Pp. 59-62.

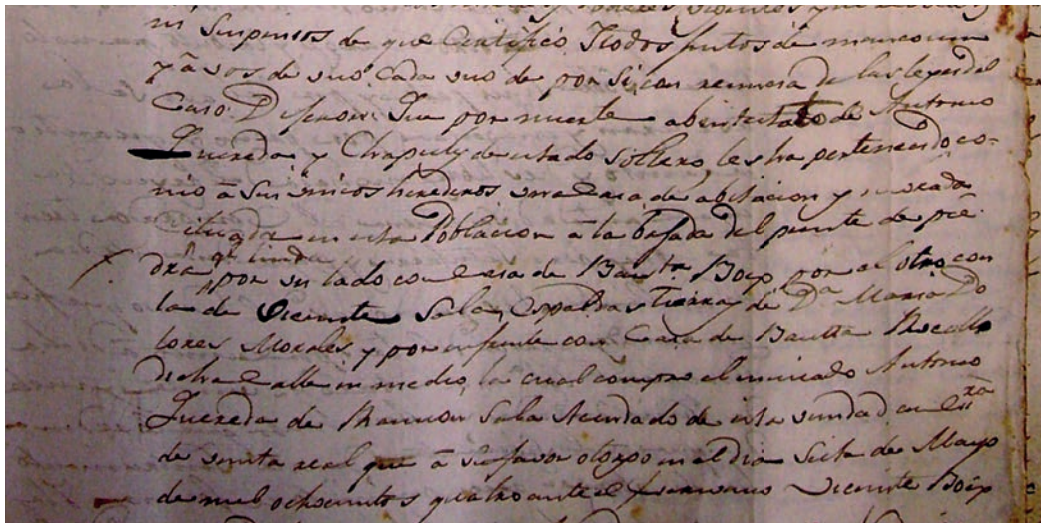

Figura 12. Detall del document de venda de la casa de l'any 1834 (AHPA)

l'any 1804 a Ramón Sala.²⁰ La casa estava carregada amb un cens de 30 lliures i és venuda l'any 1834 per 110 lliures, de les quals 30 lliures queden retingudes a causa del cens esmentat.

Aquest document mostra un escenari molt atractiu per a l'objecte d'aquesta monografia: el propietari de la casa entre els anys 1804 i 1834 fou Antonio Quereda i Chápuli, que morí sense fer testament, de manera que un nombrós conjunt de cosins i cosines quedaren com a hereus casuals. Ens trobem aleshores que la persona propietària de la casa on s'amagà el tresor degué morir sobtadament. Podem inferir que en cas d'haver-se sentit vell o malalt almenys hauria fet testament, cosa molt habitual si fem un escorcoll en els llibres de protocols notariais d'aquests moments. Així que pensem que és raonable, amb les dades amb què comptem en l'actualitat, dir que Antonio Quereda i Chápuli fou la persona que, en percebre un perill imminent i que considerava passatger, amagà els seus diners a l'envà de la casa de la qual era propietari amb la intenció de recuperar-los en passar el perill. Com que no ho digué a ningú, una mort podríem pensar que inesperada (de la qual no coneixem les circumstàncies, és a dir, si fou natural o no), deixà ocult el tresor fins 140 anys després.

L'única dada que fins ara no hem trobat i que podria haver resultat determinant per a certificar sense cap mena de dubte que aquesta persona, Antonio Quereda i Chápuli, amagà el tresor l'any 1823 i després morí sense dir-ho a ningú, és, precisament, la de la data de la seua mort. És ara el moment d'assenyalar que els arxius de la Parròquia de Sant Joan d'Alacant, que podrien

haver-nos donat una informació clau en molts aspectes, han desaparegut: així, no podem cercar-hi les dates de naixement ni de defunció. Cal dir que un amagatall d'aquestes característiques potser degué semblar al seu propietari ben segur, i tal volta decidira, una vegada passat el perill, deixar les monedes aquí guardades alguns anys si no necessitava disposar-ne. És possible també que no guardara tota la seua fortuna en aquest lloc, i que la distribuïra en amagatalls diferents. I per això tal volta li fóra molest obrir el mur si no era estrictament necessari. Per això, no és precís que la mort es produïra el mateix any 1823, i pogué ser perfectament uns anys després. Una altra qüestió seria descobrir que morí abans de l'any 1823, perquè això sí que significaria que ell no amagà el tresor. És aquesta una qüestió que queda oberta i que, pensem, se sabrà algun dia, ja que resta una gran quantitat de documentació per estudiar en arxius de tot arreu i directament o indirecta anirà descobrint-se.

A hores d'ara només podem dir que en el poder atorgat, amb data de sis de desembre de l'any 1830, per Clara Quereda a favor del seu germà José Quereda a efectes de la venda a favor de Josef Chápuli i Lledó, es diu de passada que en aquesta data Antonio Quereda ja era mort.²¹

En el poder que Luisa Chápuli de Marco (que en el text apareix com a Luisa Chapo de Marco) atorga a Francisco Capelo, l'any 1834, es diu que havia heretat la casa per mort del seu cosí germà Antonio Quereda, i dona poder a Capelo per a vendre-la, però no diu res pel que fa a la data en que morí Antonio Quereda i Chápuli.²²

²⁰ Malhauradament, no hem pogut trobar el llibre de protocols notariais de Vicente Boix d'eixe any, on s'atorgà la compravenda i que ens hauria donat una valuosa informació afegida, així com tampoc no hem pogut localitzar la ubicació actual dels "Libros de Oficios o Contaduría de Hipotecas" de la ciutat d'Alacant on també n'hi devia haver constància.

²¹ Archivo Histórico de Protocolos de la Comunidad de Madrid. Clara Quereda y poder a Jose Quereda su hermano. Libro de Protocolos del escribano Vicente Mantero Ambite. Año 1830. T. 24.609, fols. 68 r. – v.

²² Archivo Histórico de Orihuela. Libro de Protocolos de Ramón Roca. Poder especial Luisa Chapo de Marco a favor de Francisco Capelo. Año 1834. Pp. 162 s.

Antonio Querreda i Chápuli

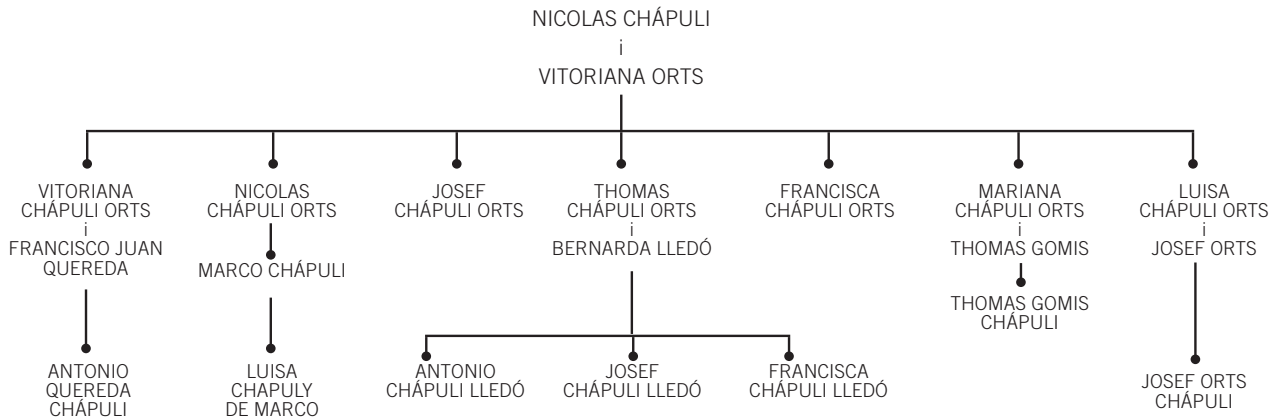

Figura 13. Arbre genealògic d'Antonio Querreda i Chápuli per part materna

Podem dir amb certesa que Antonio Querreda i Chápuli comprà la casa l'any 1804 i que l'any 1830 era mort, sense hereus directes, sense testament i inesperadament. Si tenim en compte les característiques de l'amagatall, i amb les dades amb què comptem en l'actualitat, pensem que és vàlida la hipòtesi que Antonio Querreda i Chápuli fou la persona que amagà el tresor l'any 1823 i el deixà dins del mur fins la seua mort sense poder, o sense voler, informar ningú de la seua existència. Sabem algunes coses més sobre ell que, a grans trets, coincidixen amb el context que mostra l'estudi del conjunt numismàtic.

Per part materna pertanyia a una família benestant de llauradors de Sant Joan d'Alacant (figura 13), encara que per via paterna n'ignorem la filiació: pensem que deu procedir de Mutxamel,²³ ja que no

hem descobert cap traça de la família de Sant Joan d'Alacant a què pogué pertànyer son pare i alguns del cosins de cognom Querreda vivien a Mutxamel. En consultar els llibres de matrimonis de l'Arxiu de la Parròquia del Salvador de Mutxamel (a partir de l'any 1839) hem pogut percebre que eren bastant habituals els matrimonis mixtes entre persones naturals de Sant Joan d'Alacant i de Mutxamel. Sí que és cert,

consortes vecinos de la Villa de Muchamiel a favor de Joseph Querreda su hijo labrador de la misma. Libro de protocolos del escribano Vicente Marco. Año 1751. Pp. 360 s.; AHPA. Venta de tierra Miguel Asensi y Tomás Asensi a favor de Joseph Querreda de Bautista. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles. Año 1786. Pp- 8-9; AHPA. Venta condicional Joseph Planelles de Joseph a favor de Joseph Querreda de Bautista. Protocolos de Miguel Planelles. Año 1771. Pp.152-153; AHPA. Venta Real Silvestre García y Josepha María Boix legítimos consortes Vecinos de la villa de Muchamiel a favor de Joseph Querreda de Bautista vecino de la misma. Libro de protocolos del escribano Vicente Marco. Año 1746. Pp. 229-230; AHPA. Obligación de Joseph Querreda de Bautista labrador y vecino de la villa de Muchamiel a favor de Sebastián Labastia negociante de la ciudad de Alicante. Libro de protocolos del escribano Vicente Marco. Año 1746. P. 231; AHPA. Carta de pago Jayme Muñoz de la Villa de Muchamiel en nombre de Apoderado de Sebastián Labastia Negociante de Alicante a nombre de Joseph Querreda de Bautista de dicha villa. Libro de protocolos del escribano Vicente Marco. Año 1746. Pp. 317; AHPA. Constitución dotal entre partes de Thomas Querreda y Josepha Maria Boix consortes Vecino de la villa de Muchamiel. Libro de protocolos del escribano Vicente Marco. Año 1750. Pp. 191 s.; AHPA. Venta Real Bautista Boix de Monserrat, labrador y vecino de la Universidad de San Juan a favor de Thomas Querreda de Bautista su sobrino labrador y vecino de la Villa de Muchamiel. Libro de protocolos del escribano Vicente Marco. Año 1746. Pp. 286-287; AHPA. Carta de pago Bautista Boix de Monserrat, labrador de la Universidad de San Juan a favor de Thomas Querreda de Bautista su sobrino vecino de la Villa de Muchamiel. Libro de protocolos del escribano Vicente Marco. Año 1748. P. 1; AHPA. Venta Real Vicenta Martorel viuda de Joseph Boix, Joseph Ayala y Josepha Maria Boix consortes y Theresa Boix de estado Donzella hija de dicha Martorel vecinos de la Villa de Muchamiel y Joseph Verdu y Jacinta Boix también consortes Vecinos de la ciudad de Alicante a favor de Thomas Querreda labrador de dicha Villa de Muchamiel. Libro de protocolos del escribano Vicente Marco. Año 1750. Pp. 193-195.

23 Com veurem en pàgines següents, en parlar dels germans Querreda i Bertomeu, tenim documentat un Bautista Querreda de Mutxamel, potser avi de Joaquín Querreda i Bertomeu de Josef i pare de Josef Querreda, home de Mariana Bertomeu. Hem trobat, entre els anys 1742 i 1785, un Josef Querreda de Bautista que segurament era germà de Thomas Querreda de Bautista (de qui tenim dades entre els anys 1746 i 1750) i tal volta d'Antonio Querreda de Bautista, home de Josefa Maria Llopis, ben documentat com veurem després. Aquest últim ja vivia a Sant Joan a mitjan segle XVIII. Un Antonio Querreda de Sant Joan apareix com a testimoni, l'any 1751, en una venda dels consorts Bautista Querreda i Margarita Ramon a favor de Joseph Querreda, fill seu. AMA. Expediente de Quintas. Año 1807. Libro 1908-0-39/0. P. 124 i n.º 88; AMA. Quintas. 1803 y 1804. Autos de sorteo. 2º. Libro 1908-0-33. Pp. 32, 68, 218, 263; AMA. Quintas. 1803 y 1804. Memoriales y otros documentos presentados en el juicio de excepciones. 4º. Libro 1908-0-35/0. N.º 334). Un altre Joaquín Querreda es troba citat vivint a la Condomina, Fabraquer i Santa Faç; AMA. Cuadernos para los sorteos de milicia formados en el año 1800. Armario 16 legajo 15 n.º 14; AHPA. Venta real Juan Querreda labrador del lugar de Beniajan de la huerta de Murcia a favor de Joseph Querreda hijo de Bautista labrador y vecino de la villa de Muchamiel. Y por este obligación a favor de dicho Juan. Libro de protocolos del escribano Vicente Marco. Año 1742. Pp. 50 s.; AHPA. Venta Real Bautista Querreda y Margarita Ramon

Figura 14. Plaça de la Creu a començaments del segle XX²⁶

com veurem més endavant, que els seus oncles Josef Quereda i Mariana Bertomeu, anaren a viure l'any 1774 enfront de la casa de la família Chápuli i Orts (a la plaça de la Creu) i tenien propietats a les partides de Fabraquer i de la Condomina.

Antonio Quereda i Chápuli era fill de Vitoriana Chápuli i Orts i Francisco Juan Quereda, que ja era mort l'any 1775. I ho sabem mitjançant la lectura del testament de

la seua àvia Vitoriana (o Victoriana) Orts, dona de Nicolás Chápuli i veïna de Sant Joan d'Alacant.²⁴ Nicolás Chápuli i Vitoriana Orts residien, almenys des de l'any 1741, en qualitat de propietaris, en una casa situada a la Placeta de la Creu (figura 14), nom que conserva aquesta plaça en l'actualitat.²⁵ En el testament, Vitoriana Orts anomena com a marmessor al seu fill Thomas Chápuli i li lliga aquesta casa de la plaça de la Creu.

Pel testament sabem que el seu home, Nicolas Chápuli, encara era viu i que del seu matrimoni havien nascut, a més de Vitoriana Chápuli, Nicolás Chápuli, Thomas Chápuli, Josef Chápuli, Mariana Chápuli²⁷ (dona de Thomas Gomis), Luisa Chápuli²⁸ (dona de Josef Orts) i Francisca María Chápuli (fadrina).²⁹ Pel document de venda de l'any 1834 de la casa d'Antonio Quereda i Chápuli sabem que fills i filles d'aquestes persones eren cosins i cosines seus: Antonio Chápuli i Lledó, José Chápuli i Lledó, Francisca Chápuli i Lledó, Luisa Chápuli de Marco i Josef Orts i Chápuli. Els tres primers eren fills de Thomas Chápuli i Bernarda Lledó, Luisa Chápuli de Marco deu ser néta de Nicolás Chápuli i Orts (d'un fill d'aquest que es diguera Marco) i Josef Orts de Luisa Chápuli. No hi ha més notícia segura de Nicolás Chápuli i Orts³⁰ ni de Josef Chápuli i Orts. Aquest últim possiblement ja era mort l'any 1785, ja que no apareix entre els descendents de Vitoriana Orts que reberen de Bernarda Lledó eixe any els diners que els corresponien per la casa que Vitoriana Orts llegà al seu fill Thomas

24 AHPA. *Testament de Vitoriana Orts, dona de Nicolás Chapuli. Llibre de Protocolos del Notario Miguel Planelles. Any 1775*. Pp. 213-215. Vitoriana Orts atorgà testament el 16 de desembre de l'any 1775 per sentir-se molt malalta. El testament nomena marmessor a Thomas Chápuli, fill seu (el protocol hi fa referència en la pàgina 213, amb data de 15 de març de 1783). Els hereus són: el seu home Nicolas Chápuli i els seus fills i filles, Nicolas Chápuli, Thomas Chápuli, Josef Chápuli, Mariana Chápuli, Vitoriana Chápuli, Luisa Chápuli i Francisca María Chápuli. Es deixa i lliga a Thomas Chápuli la casa on en aquell moment vivia Vitoriana, a la plaça de la Creu. Thomas havia de satisfer als altres fills la legitima materna. Nicolás Chápuli pare, que no té béns, es quedarà a la casa esmentada mentre visca i els seus fills li hauran de mantindre. Vitoriana Orts estableix que a Francisca María Chápuli, fadrina, pels bons servicis que li dona i donarà, li atorga habitació en el quart de baix de la casa que té a la plaça de la Creu, mentre visca.

25 AMA. *Planta nueva de San Juan 1741. Casas en San Juan censidas en fadiga y luismo al futuro colegio de la compañía de Jesús de Alicante. Armario 5. Libro 105*. Pp. 125-126. Aquesta casa, marcada amb el número B4, pertanyia encara a la família l'any 1873, ja que en el *Padrón general de vecinos de este distrito municipal de San Juan. Años 1872 y 1873* custodiat a l'Arxiu Municipal de Sant Joan, trobem vivint al número 8 de la plaça de la Creu a Dolores Orts i Chápuli (vídua de 42 anys), a Vicenta Chápuli i Gomis i a Rafael Chápuli i Gomis. Dolores deu ser germana de Josef Orts i Chápuli (un dels cosins que hereten la casa d'Antonio Quereda), mentre que Vicenta i Rafael deuen ser fills de José Chápuli Lledó (també hereu i que comprà la casa l'any 1834 per a deixar-la com a herència a José Chápuli Gomis, germà de Vicenta i Rafael).

26 Imatge presa de la *Geografía General del Reino de Valencia. Provincia de Alicante*, p. 592.

27 L'any 1804 Mariana Chápuli i el seu home, Thomas Gomis, eren propietaris d'un bancal al carrer de "los gitanos". AHPA. *Marina. Expediente formado por los acreedores de Vicente Pastor. Libro de Protocolos del notario Ignacio Velasco y Ferrandiz. Año 1804*. P. 33. Pel testament de Vitoriana Orts sabem que Mariana Chápuli casà amb Thomas Gomis i per cartes dotals rebé 67 lliures i 4 sous en roba i mobles. Per un altre protocol notarial (AHPA. *Venta de tierra Thomas Gomis y Chapuly i Mariana Sellers consortes a favor de Antonio Sellers de Carlos. Libro de Protocolos de Miguel Planelles. Año 1790*. Pp. 52-53) coneixem un fill seu, Thomas Gomis i Chápuli, que l'any 1790 estava casat amb Mariana Sellers. Cap descendent d'aquest matrimoni apareix anys després entre els hereus d'Antonio Quereda i Chápuli.

28 Vitoriana Orts donà a Luisa Chápuli, en casar i sense fer cartes matrimonials, 33 lliures i 19 sous en roba i mobles. Per un altre document (AHPA. *Carta de pago de Josef Orts y Luisa Chápuli consortes a favor de Bernarda Lledó viuda. Libro de Protocolos de Miguel Planelles. Año 1785*. P. 59) sabem que Luisa rebé 27 lliures (en moneda "corriente") en concepte del que li pertocava de la casa que Vitoriana Orts, dona de Nicolas Chápuli, llegà al seu fill Thomas Chápuli.

29 Francisca María també rebé 27 lliures (en moneda "corriente") l'any 1785 en concepte del que li pertocava de la casa que Vitoriana Orts llegà al seu fill Thomas Chápuli. AHPA. *Carta de pago de Francisca Maria Chápuli de estado honesto a favor de Bernarda Lledó viuda. Libro de Protocolos de Miguel Planelles. Año 1785*. Pp. 59-60. Eixe any figura com a veïna d'Alacant.

30 De Nicolás sabem que rebé, l'any 1785, 27 lliures (de moneda corrents) en concepte del que li pertocava de la casa que Vitoriana Orts, dona de Nicolás Chápuli, llegà al seu fill Thomas Chápuli i que eixe any era solter, sabater i veí de Cocentaina. AHPA. *Carta de pago de Nicolás Chapuli de Nicolás a favor de Bernarda Lledó viuda. Libro de Protocolos de Miguel Planelles. Año 1785*. Pp. 62-63.

Chápuli.³¹ Tots els membres d'aquesta família, tret de Nicolàs Chápuli fill, que anà a viure a Cocentaina, són veïns de Sant Joan d'Alacant.

Així que l'herència quedava bastant repartida. Pel que fa a la mare d'Antonio Quereda i Chápuli, en el testament es diu que, per determinats inconvenients, per al matrimoni de Vitoriana Chápuli i Orts no s'atorgaren cartes matrimonials i, en casar, se li donaren 56 lliures, 14 sous i 9 diners en roba i mobles. Vitoriana rebé com a herència l'any 1785, al menys, 27 lliures (de les quals 5 lliures en *especie de quartos y menudillos del reyno*)³², quantitat que li donà Bernarda Lledó (vídua de Thomas Chápuli) en concepte del que li pertocava de la casa que Victoriana Orts, dona de Nicolas Chápuli, llegà al seu fill Thomas Chápuli.³³

Desconeixem quan faltà Victoriana, si tenia més fills i en quina mesura arribà aquesta herència al seu fill Antonio.

Només hem trobat dos documents en què es fa referència a un Antonio Quereda de Francisco Juan, que segurament és Antonio Quereda i Chápuli. El dia 7 d'abril de l'any 1784, Chrisostomo Peres, solter, llaurador i veí de Sant Joan d'Alacant, digué en el seu testament³⁴ (ja que es trobava molt malalt) que "... deyo y lego por vía de legado a Antonio Quereda, mi actual Criado una casa que tengo y poseo mía propia cituada (sic) en la Calle de abajo de la referida Universidad de San Juan por donde se va al poblado de Benimagrell que linda por un lado con Casa Orno de Pan coser de Thomás Pastor..." (figura 16). Diu el document que la casa estava carregada amb un cens de 70 lliures. I més endavant afegix "...cuyo legado hago al expuesto Antonio Quereda, mi criado, en atención a los buenos servicios que me ha hecho y espero continuará en adelante y por el mucho Amor y Cariño que le tengo..."³⁵ En aquest document, no

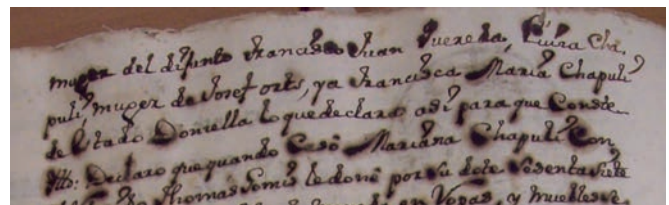
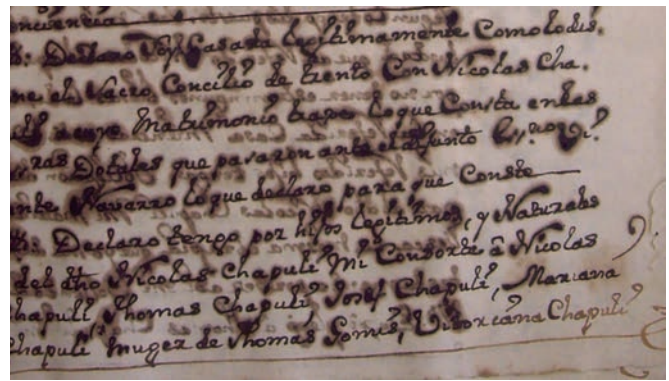

Figura 15. Detalls del testament de Vitoriana Orts (AHPA)

hi ha referència a l'ascendència (fill de Francisco Juan), però sí la trobem en el document de Venda Reial d'aquesta casa, atorgat el dia 27 de novembre de l'any 1803³⁶. En aquest document Antonio Quereda de Francisco Juan, treballador de terres i veí de Sant Joan d'Alacant, ven una casa que té "...situada en el Poblado de esta indicada Universidad y Calle de los Gitanos por donde se va a Benimagrell que linda por un lado con casa Horno de don Vicente Pastor y Sala... la cual le pertenece al otorgante en virtud del legado que a su favor hizo Chrisostomo Peres de Chrisostomo de estado Soltero Labrador y vecino que fue de esta referida Universidad en su testamento que otorgó al parecer ante el Escribano Vicente Boix del dicho vecindario. Su fecha siete del mes de abril del año pasado mil setecientos ochenta y quatro". La casa la vengué per 157 lliures i 8 sous de moneda "corriente" i rebé els diners d'aquesta manera: 89 lliures i 8 sous en espècie de plata en el moment de signar el document de venda. La resta de diners (70 lliures) les retingué el comprador pel capital de cens pel qual estava afectada la casa (que obligava al pagament anual de 2 lliures 2 sous i 4 diners a l'Església Parroquial de Sant Joan d'Alacant). És molt interessant assenyalar que aquest Antonio Quereda de Francisco Juan, que ha de ser Chápuli de segon cognom, sí signà el document, i això ens servirà en el

31 AHPA. *Llibre de protocolos de Miguel Planelles. Any 1785*. Pp. 59-63.

32 Els *menudillos del reyno* segurament són diners de coure d'època foral que encara continuaven emprant-se en aquest moment a la comarca de l'Alacantí. Sembla que això fou normal durant el segle XVIII (Llorens, Ripollès i Doménech, 1997, 39).

33 AHPA. *Carta de pago de Victoriana Chapuli viuda a favor de Bernarda Lledó viuda. Llibre de protocolos de Miguel Planelles. Any 1785*. P. 60.

34 AHPA. *Testamento de Chrisostomo Peres de Chrisostomo de ejercicio labrador. Libro de protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1784*. Pp. 39-43.

35 AHPA. *Testamento de Chrisostomo Peres de Chrisostomo de ejercicio labrador. Libro de protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1784*. Pp. 41-42. Chrisostomo no degué tardar molt a morir ja que el 16 de gener de l'any següent es repartí la seua herència (AHPA. *División y Partición de los Bienes que han quedado por la fin*

y muerte de Crisostomo Peres entre Antonio Peres, Sebastian Peres y otros. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles. Año 1785. Pp. 3-10).

36 AHPA. *Antonio Quereda. Venta Real a Josef Aracil de Luciano. Protocolos de Carlos Molina. Año 1803*". Pp. 103-106.

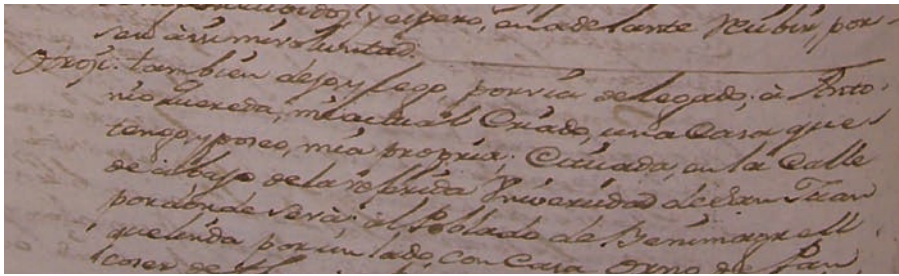

Figura 16. Detalls del testament de Chrisostomo Peres (AHPA)

futur per a descartar altres Antonio Quereda (figura 17). Aquest és el mateix Antonio Quereda que encara apareix l'any 1804 com a propietari d'aqueixa casa, segurament perquè no s'havia tingut temps d'actualitzar el document publicat aquest últim any³⁷.

Sembla, doncs, que Antonio Quereda i Chápuli anà a treballar, com a criat, a escassa distància d'on havia viscut la família de sa mare, pràcticament en la mateixa illa de cases. No sabem l'any de naixement d'Antonio Quereda i Chápuli, només que el 16 de desembre de l'any 1775 ja havia nascut – perquè son pare havia mort ja – i que l'any 1784 treballava de criat. Com que sembla que els criats, a mitjan segle XVIII, tenien – normalment – unes edats compreses entre els 14 i els 25 anys i amb els anys passaven a treballar la terra,³⁸ considerem raonable pensar que nasquera poc abans de l'any 1770 i que sa mare el posara a treballar a casa d'un veí ben conegut per a descarregar l'economia familiar d'una vídua.

Indiquem també que vengué la casa el dia 27 de novembre de l'any 1803 i comprà la casa del carrer de la *Maymona* el 7 de maig de l'any 1804. Aquesta última estava carregada amb un cens de 30 lliures i és venuda l'any 1834 per 110 lliures, de les quals 30 lliures queden retingudes a causa del cens esmentat. És a dir, que rebé 89 lliures i 8 sous per la venda d'una casa (que estava afectada per un cens de 70 lliures, i un pagament anual de 2 lliures 2 sous i 4 diners) i en comprà una d'afectada només per un cens de 30 lliures (i per això pagaria solament prop d'una lliura). Aquesta casa, 30 anys després fou venuda i els venedors reberen 80 lliures. Amb les dades que tenim només podem atendre als motius econòmics per a saber per què vengué una casa i en comprà una altra. Així, sembla que amb el canvi de casa potser guanyaria unes lliures, i a penes s'estalviaria un pagament anual d'una lliura.

En resum, Antonio Quereda i Chápuli procedia per part materna d'una família de llauradors de Sant Joan d'Alacant i era fill de Vitoriana Chápuli i Orts i de Francisco Juan Quereda. Ja l'any 1775 era orfe de pare. Sa mare heretà una suma de diners i de propietats mobles que no sabem en quina mesura arribà a Antonio, ja que desconexem si tenia més germans i quan morí Vitoriana. Son pare faltà quan Antonio encara era de curta edat, la qual cosa degué condicionar la situació econòmica de la família de manera decisiva, i per això l'any 1784 treballava com a criat. L'any 1803 era treballador de la terra, és a dir jornalero. En la primera d'eixes dates rebé en llegat una casa que vengué l'any 1803 per a comprar-ne una altra, sense que el canvi li aportara més que uns modestos guanys. Si tenim en compte el seu context socioeconòmic, el rebre com a llegat una casa, per modesta que fóra, també deu considerar-se un fet fonamental en la seua història vital i en la seua capacitat d'estalvi. Volem indicar que en l'únic document dels que hem trobat en què intervingué físicament, la venda de la casa de l'any 1803, es diu que és treballador de la terra i no llaurador. I que no hem trobat cap document en què aparega comprant o venent terres. Aquest silenci contrasta amb els nombrosos exemples d'altres Antonio Quereda que són llauradors i que compren o venen terra. Això ens fa pensar que degué treballar principalment com a jornalero, sense descartar mai que poguera guanyar-se la vida d'una altra manera.

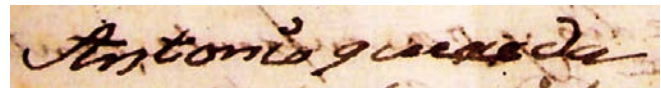

Figura 17. Signatura d'Antonio Quereda de Francisco Juan (AHPA)

37 AHPA. *Marina. Expediente formado por los acreedores de Vicente Pastor. Libro de Protocolos del notario Ignacio Velasco y Ferrandiz. Año 1804.* P. 4.

38 García, 2012, pp. 1101-1112. Dóna dades sobre la Castella centremeridional, en la taula 3 se centra en la zona d'Albacete.

Els altres Antonio Quereda de Sant Joan

En la nostra cerca, centrada en la segona meitat del segle XVIII i primer terç del XIX, hem trobat prop de 40 documents en què es fa menció de persones que es deien Antonio Quereda i que eren veïns de la *Universidad de San Juan*. Trobem també la circumstància que no és habitual que ens informen sobre el segon cognom, i no sempre indiquen el nom del pare. Cal assenyalar a més que hi ha molta documentació que s'ha perdut o que té un estat de conservació que n'impossibilita la consulta. Hem de dir que Quereda és un cognom molt abundant a la veïna localitat de Mutxamel³⁹ i no tant a Sant Joan i a la jurisdicció d'Alacant. De fet, alguns dels cosins germans i cosines germanes residien a aquestes localitats. Com que, en alguns casos, distints documents feien referència al mateix Antonio Quereda, hem mirat d'establir aquesta relació per tal de reduir al màxim els Antonio Quereda susceptibles de ser Antonio Quereda i Chápuli. Tinguem en compte que la població de Sant Joan d'Alacant a finals del segle XVIII devia ser d'uns 5.000 habitants.⁴⁰ Si considerem que la població masculina que podia entrar en l'leves a començaments del segle XIX a Sant Joan i Benimagrell era d'uns mil homes, no hauríem de trobar moltes persones amb eixe nom i cognom.⁴¹

En les pròximes pàgines tractarem sobre aquestes persones i mostrarem com podem descartar que cap d'elles siga Antonio Quereda i Chápuli. A més, podrem concloure que en eixe període visqueren a Sant Joan d'Alacant, almenys, cinc persones de nom Antonio Quereda. Som conscients que es tracta d'un text complex de seguir i molt dens pel que fa a la presentació de noms, dades, dates i filiacions. Però és necessari mostrar-lo per a copsar determinats aspectes de la nostra investigació: la gran quantitat d'informació que existeix sobre l'activitat d'algunes d'aquestes persones, que quasi sempre apareixen com a llauradors, i la freqüent transmissió de la propietat de la terra. El silenci d'aquestes fonts pel que

39 Així ho hem pogut comprovar a l'APSM (Arxiu de la Parròquia del Salvador de Mutxamel), en consultar llibres de bateigs, defuncions i matrimonis. Per cert no s'hi documentà cap Chápuli en el segle XIX.

40 L'any 1768 devia tindre 4424 habitants i l'any 1787, 5124. Mutxamel tenia 3.520 habitants l'any 1768 i 3.757 l'any 1787 (Pla, 1990, 34, quadre III).

41 En el llibre de *Quintas* de l'any 1795 (AMA. *Quintas. Año 1795. Expediente General. Libro 1908-0-31/0*; P. 14) es contemplava que Sant Joan i Benimagrell sumaven 976 homes. L'any 1803 (AMA. *Quintas. 1803 y 1804. Expediente General de ordenes y otros. Libro 1908-0-32/0*. P. 1) la cifra era de 957.

fa a les activitats d'Antonio Quereda i Chápuli també deu semblar-nos significatiu.

Descartem que molts d'aquests documents facen referència a Antonio Quereda i Chápuli per motius diversos. En alguns casos els Antonio Quereda esmentats ho són per l'any del document o per la seua ascendència.⁴²

Tenim abundant documentació, datada entre mitjan segle XVIII i l'any 1817, sobre dos Antonio Quereda de Sant Joan d'Alacant: Antonio Quereda de Bautista i Antonio Quereda d'Antonio, pare i fill. En molts documents no s'especifica el nom del pare, però els el podem adscriure en comparar els documents entre si per la informació que contenen. Així, podem descartar que puguen fer referència a altres Antonio Quereda, i això inclou Antonio Quereda i Chápuli. Avancem, però, que aquest Antonio Quereda d'Antonio (fill d'Antonio Quereda i nét de Bautista Quereda) és possible que fóra també cosí d'Antonio Quereda i Chápuli. En morir, però, abans que aquest (veurem que morí l'any 1817), quedà fora de l'herència. Sugerim aquesta possibilitat perquè tenim notícia d'un Bautista Quereda que tenia un fill de nom Josef Quereda casat amb Mariana Bertomeu (pares d'alguns dels hereus d'Antonio Quereda i Chápuli i oncles d'aquest). Així que tal volta Antonio Quereda d'Antonio fos nebot d'aquest Josef Quereda i cosí d'Antonio Quereda Chápuli (veure nota 23).

Antonio Quereda de Bautista apareix comprant terres a Fabraquer⁴³ entre els anys 1772 i 1778, i

42 Així el dia 5 de juny de l'any 1777 (AHPA. *Poder para pleytos otorgado por Luis Llopis de Theodoro y Mariana Therol muger de Antonio Quereda a favor de Juan Bautista Fuentes. Libro de protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1777*. P. 42) es parla d'un Antonio Quereda casat en segones noces amb Mariana Therol. I un Antonio Quereda de Josef, treballador i veí de Sant Joan, apareix el dia 23 de febrer de l'any 1795 (AHPA. *Poder a Pleytos Vicenta Luerma muger de Enrique Ripoll a Antonio Quereda de Josef. Libro de protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1795*. Pp. 29-31) com a apoderat de Vicenta Luerma i un any després, el 16 de març de l'any 1796 (AHPA. *Testamento de María Muñoz y Soriano muger de Antonio Quereda. Libro de protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1796*. Pp. 74-76) la seua dona, María Muñoz y Soriano, feia testament, greument malalta, on el feia hereu i li donava tres cases que tenia a la ciutat d'Alacant.

43 AHPA. *Venta Ad tempus Bautista Llopis y Ferrandis a favor de Antonio Quereda de Bautista. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles. Año 1772*. Pp. 222-225; AHPA. *Venta de tierra Carlos Therol y Clara Sevilla Consortes a favor de Antonio Quereda de Bautista. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles. Año 1773*. Pp. 200-202; AHPA. *Venta de tierra Carlos Therol y Clara Sevilla Consortes a favor de Antonio Quereda de Bautista. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles. Año 1774*. Pp. 200-202; AHPA. *Venta de Carta de Gracia Reservada en Una pieza de tierra Bautista Llopis y Ferrandis a favor de Antonio Quereda de Bautista. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles*.

també a les partides de *Aguas de Abajo* (any 1774)⁴⁴ i de la Junquera, ambdues d'Alacant (any 1775).⁴⁵

L'11 de novembre de l'any 1795 Antonio Quereda de Bautista apareix, amb els regidors, el Diputat del comú i d'altres membres de l'Ajuntament de la *Universidad de San Juan*, com ara Llorenço Llopis, Bautista Ferrandis, [---] Bernabeu i Josef Juan, atorgant poders a Ramón Ramos de la villa de Madrid, a Tomás Mirasal i a Raymundo Sánchez *Procuradores de la Real Audiencia de Valencia* perquè tracten determinats assumptes de la *Universidad* a Madrid i a València⁴⁶.

Aquest Antonio Quereda de Bautista deu ser el mateix Antonio Quereda que comparegué el dia 8 d'abril de l'any 1785, amb altres llauradors i veïns de la localitat (Joseph Perez, Joseph Llopis, Bautista Pérez i Luis Llopis) per a nomenar apoderat seu a don Miguel Antonio Torrent, veí de Madrid.⁴⁷ La seua comesa era que els representara en la consecució de la "...*causa de Insaculación que se pretende en dicha Universidad de San Juan...*" davant "...*Magestad y señores de sus reales consejos, Audiencias y otros tribunales y justicias...*". Sembla, doncs, que aquest Antonio Quereda era una persona de rellevància en la vida política local. Amb tot, no apareix formant part de l'Ajuntament els anys 1786-1788.⁴⁸

A més, sabem que aquest Antonio Quereda de Bautista estava casat amb Josefa Maria Llopis i heretà part de la casa marcada amb el n.º 28 en la "*Planta nueva de San Juan 1741. Casas en San Juan censidas en fadiga y luismo al futuro colegio de la compañía de Jesús de Alicante*" de l'any 1741, a més de mig hort i dret a la torre.⁴⁹ Aquesta casa estava en el carrer de *Arriba* també conegut com *del horno de Orts*. Luis Llopis dividí eixe any la casa, l'hort i els alts de la torre existent al costat entre les seues filles Josefa Maria Llopis (casada amb Antonio Quereda) i Victoriana Llopis (casada amb Juan Sebastia).

El dia 31 de gener de l'any 1751 s'escripturà aquesta divisió entre Juan Sebastia i Vitoriana Llopis, consorts, i Antonio Quereda i Josepha Maria Llopis, consorts, dels béns que quedaren després de morir Luis Llopis⁵⁰. Entre el béns dividits hi consta "... *una casa de Morada sita en la población de dicha Universidad en la calle de Arriba de la llamada la del orno de Orts. Con un pedacico de tierra...*". Antonio Quereda i Josepha Maria Llopis hereten a més una peça de terra a Fabraquer que fita amb terres adjudicades a Juan Sebastia i Vitoriana Llopis (figura 18).

La casa amb dret a la torre i les terres de Fabraquer que heretà Antonio Quereda, l'any 1751 les llegà a Antonio Quereda d'Antonio, qui les cita entre el seus béns anys després. Ho sabem perquè el 15 de febrer de l'any 1770, Josepha Maria Llopis, dona d'Antonio Quereda, fa testament i declara hereus als seu home i als tres fills: Antonio Quereda, Luis Quereda i Josepha Maria Quereda, dona de Joseph Pastor. Els fills apareixen com a menors de 25 anys, i el pare queda com a tutor. Antonio Quereda fill té la millora de terç i hereta la casa de la torre en el carrer de "Arriba".⁵¹ Uns anys després (1775), Antonio Quereda de Bautista (home de Josepha Maria Llopis), Antonio Quereda d'Antonio, Luis Quereda, Joseph Pastor i Josepha Quereda, consorts,

Año 1775. Pp. 166-167; AHPA. *Venta de Carta de Gracia Reservada en Una pieza de tierra Juan Sebastia hijo de Juan a favor de Antonio Quereda de Bautista. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles. Año 1778.* Pp. 88-89.

44 AHPA. *Venta Condicional Diego Llopis de Nicolas a favor de Antonio Quereda de Bautista. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles. Año 1774.* Pp. 301-302.

45 AHPA. *Venta Condicional Ad tempos Francisco Molina Mayor a favor de Antonio Quereda de Bautista. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles. Año 1775.* Pp. 81-83; AHPA. *Retroventa Antonio Quereda de Bautista a favor de Francisco Molina Mayor de este Nombre. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles. Año 1775.* Pp. 26-27.

46 AHPA. *Antonio Quereda y otros poder a Ramon Ramos y otro. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles. Año 1795.* Pp. 16-17.

47 AHPA. *Poder a pleytos Antonio Planelles, Antonio Quereda, Joseph Perez, Joseph Llopis, Bautista Perez y Luis llopis a favor de Don Miguel Antonio Torrent. Libro de protocolos del escribano Vicente Giner. Años 1782-1786.* Pp. 35-36.

48 Sala, 1924, 26-29 s.; AHPA. *Poder a Pleytos. Los Señores del Ayuntamiento y Junta Municipal a favor del Dr Don Vicente Palos y otros. Libro de protocolos del escribano Vicente Giner. Año 1788.* Pp. 21 s.

49 AMA. *Planta nueva de San Juan 1741. Casas en San Juan censidas en fadiga y luismo al futuro colegio de la compañía de Jesús de Alicante. Armario 5 Libro 105.* Pp. 170-173, dors 187.

50 AHPA. *División de bienes entre partes de Juan Sebastia y Vitoriana Llopis consortes y Josepha Maria Llopis consortes de la Universidad de San Juan de los bienes que quedaron de la fin y muerte del difunto Luis llopis padre y suegro. Libro de escrituras del año 1751. Vicente Marco.* Pp. 39-43

51 AHPA. *Testamento de Josepha Maria Llopis Muger de Antonio Quereda. Libro de Protocolos del Notario Vicente Giner. Any 1770.* Pp. 21-23.

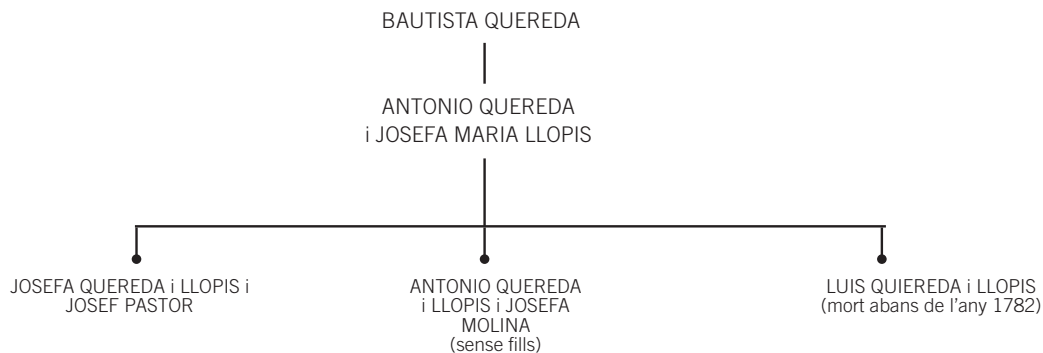

Figura 18. Genealogia de la família d'Antonio Quereda de Bautista

tots de Sant Joan d'Alacant, feren la divisió de béns de la difunta⁵².

Pel que fa a Luis Quereda, sabem que casà amb Margarita Rusafa (el 22 de desembre de l'any 1775 reberen dot)⁵³ i que l'any 1782 ja era mort perquè Margarita Rusafa, primera consort de Luis Quereda, apareix casada en segones noces amb Francisco Bellvert i rebent d'Antonio Quereda de Bautista la dot que es donà a Luis Quereda⁵⁴. Mentre Luis Quereda apareix signant l'any 1776⁵⁵ una venda de terra a Fabraquer a favor de son pare, Antonio Quereda de Bautista i donant, amb Antonio Quereda d'Antonio, Luis Quereda, Joseph Pastor i Josepha Quereda, consorts, carta de pagament a Antonio Quereda de Bautista⁵⁶.

Així que l'herència degué quedar en bona part concentrada en Antonio Quereda d'Antonio (Antonio Quereda i Llopis), que degué nàixer cap a l'any 1746, ja que, segons el testament de sa mare, el 15 de febrer de l'any 1770 encara no tenia 25 anys, i el 10 de desembre de l'any 1771 compra una peça de terra, en la partida de Fabraquer, cosa que vol dir que ja havia fet 25 anys, l'edat legal que permetia comprar i vendre propietats.⁵⁷

Els anys 1772 i 1776 tornà a signar documents de compra de terres a la partida de Fabraquer.⁵⁸

Comptem a més amb nombrosa documentació d'Antonio Quereda i Llopis, llaurador i casat amb Josefa Molina i que té una germana que es diu Josefa Quereda. Tots dos mostren una especial cura per tindre, de manera alternativa, actualitzat el testament a causa de les seues malalties. Aquest matrimoni declara no tindre fills i alguns dels seus hereus són descendents de la seua germana (casada amb Josef Pastor).

Així, feren testament els dies 18 de maig i 18 de juliol de l'any 1811 perquè Josefa Molina està malalta.⁵⁹ El dia 18 de juliol, Antonio Quereda llega una casa que té *en la calle de Arriba de esta población con el derecho de la Torre que está anexa a la misma con el bancalito que existe a la espalda de ella...* Tornen a fer testament l'1 de juny i el dia 29 de setembre de l'any 1815.⁶⁰ L'any 1817 fan testament els dies 9 de febrer i 21 i 22 de juny⁶¹ i tornen a esmentar la casa que tenen *en la calle llamada del cab damunt* (és a dir, el carrer d'Arriba). Aquest protocol fa refe-

52 AHPA. *División y Partición Antonio Quereda Viudo de Josepha Maria Llopis y otros. Libro de Protocolos del escribano Miguel Planelles. Any 1775.* Pp. 83-88.

53 AHPA. *Recepción de dote Luis Quereda y Margarita Rusafa Consortes a favor de Diego Rusafa y Angela Gosalbez sus Padres y Suegros respectivos. Libro de Protocolos del Notario Miguel Planelles. Any 1775.* Pp. 217-219.

54 AHPA. *Carta de pago de Francisco Bellvert de Francisco y Margarita Rusafa consortes a favor de Antonio Quereda de Bautista. Libro de Protocolos del Notario Miguel Planelles. Any 1782.* Pp. 82-83.

55 AHPA. *Venta de tierra Luis Quereda de Antonio a favor de Antonio Quereda de Bautista. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles. Año 1776.* Pp. 14-15.

56 AHPA. *Carta de pago Antonio Quereda, Luis Quereda y otros a favor de Antonio Quereda su padre. Libro de Protocolos del escribano Miguel Planelles. Any 1775.* Pp. 151-152.

57 AHPA. *Venta de tierra Joseph Morant labrador y Josepha Maria Sebastia consortes a favor de Antonio Quereda de Antonio. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles. Año. 1771.* Pp.171-173.

58 AHPA. *Venta de tierra Ad tempus Joseph Morant labrador y Josepha Maria Sebastia legitimos consortes a favor de Antonio Quereda de Antonio. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles. Año 1771.* Pp.47-49; AHPA. *Retroventa Antonio Quereda de Antonio a favor de Josef Morant y Josefa Mª Sebastia consortes. Libro de protocolos del escribano Miguel Planelles. Año 1776.* Pp. 3-4.

59 AHPA. *Codicilo Josefa Molina muger de Antonio Quereda. Libro de Protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1811.* P. 57; AHPA. *Testamento de Antonio Quereda y Josefa Molina consortes. Libro de Protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1811.* P. 67-69.

60 AHPA. *Testamento de Antonio Quereda y M. Libro de protocolos del escribano Francisco Sala y Cantó. Año 1815.* Pp. 43-45; AHPA. *Testamento de Antonio Quereda y mujer. Libro de Protocolos del escribano Francisco Sala y Cantó. Año 1815.* Pp. 93-94.

61 AHPA. *Testamento de Antonio Quereda y M. Libro de Protocolos del escribano Francisco Sala y Cantó. Año 1817.* Pp. 18-19; AHPA. *Codicilo Antonio Quereda y M. Libro de Protocolos del escribano Francisco Sala y Cantó. Año 1817.* P. 59; AHPA. *Testamento de Antonio Quereda y M. Libro de Protocolos del escribano Francisco Sala y Cantó. Año 1817.* Pp. 60-63.

Figura 19. Real de huit de Carles IV (n.º catàleg 372)

rència al fet que Bautista Molina, germà i cunyat dels consorts és tutor i marmessor testamentari dels seus fills menors, un dels quals és el Doctor en medicina Don Carlos Molina. Gràcies a aquesta referència podem identificar a l'Antonio Quereda d'Antonio que apareix rebent⁶² el dia 12 de gener de l'any 1810 un poder especial de Carlos Molina (metge d'exèrcit habilitat) amb l'Antonio Quereda casat amb Josefa Molina.

Finalment, el dia 7 de juliol de 1817, Josefa Molina nomena apoderat a Francisco Ripoll de March (el seu nebot) i apareix com a vídua d'Antonio Quereda. Per la distribució de bens d'Antonio Quereda, sabem que morí el dia 26 de juny.⁶³

En els testaments declaren nombrosos béns mobles i immobles. En eixe sentit sembla significatiu que tenim documentada, per part d'Antonio Quereda i Josefa Molina, la compra

d'una casa per 236 lliures el dia 23 de març de l'any 1805 situada al carrer major de Sant Joan d'Alacant a l'escrivà Carlos Molina (cunyat i germà) que vengueren el dia 28 de juny de l'any següent per 371 lliures.⁶⁴

Per acabar amb aquest Antonio Quereda que morí al juny de l'any 1817, pensem que tal volta és el mateix que apareix relacionat en els llibres de repartiment de l'equivalent i de contribució de camins entre els anys 1805 i 1817. En llibres de repartiment de l'equivalent i de contribució de camins d'anys posteriors, qui ha de pagar l'impost apareix relacionat com *Hs/Hrs de Antonio Creda o de Antonio Quereda*.⁶⁵ És a dir sembla que qui apareix relacionat en el llibre de repartiment de l'impost morí entre l'any 1817 i el 1820 (no hi ha llibres de repartiment de l'equivalent dels anys 1818, 1819 ni 1820) i Antonio Quereda d'Antonio, home de Josefa Molina, ho féu l'any 1817.

Hem trobat un Antonio Quereda *menor del nombre*,⁶⁶ treballador de la terra i veí de la *Universidad de San Juan*, rebent en dues ocasions (el 24 de juny de l'any 1792 i el 30 de setembre de l'any 1798) terres en arrendament de Gertrudis Pastor i Paula Pastor, germanes i veïnes d'Agost l'any 1792 i de Busot l'any 1795. No signava els documents per dir no saber fer-ho. En el llibre de repartiment de l'equivalent dels anys 1805 i 1817 apareix un Antonio Quereda menor pagant-lo a Mutxamel.⁶⁷

En el document de l'any 1792 apareix esmentat com a fiador son pare, Antonio Quereda, llaurador de la terra i veí de la *Universidad de San Juan*. L'Antonio Quereda que fia al seu fill, Antonio Quereda *menor del nombre*, és l'Antonio Quereda *Mayor de este nombre* que hem trobat documentat en diverses ocasions.⁶⁸ Així, el 6 de desembre de l'any 1780, "*el señor licenciado don Josef Llopis primero Alcalde ordinario*" ator-

62 AHPA. *Poder especial de Carlos Molina a favor de Antonio Quereda y Diego Navarro. Libro de protocolos del escribano José Ayala y Cantó. Año 1810.* Pp. 1-2.

63 AHPA. *Poder Josefa Molina a favor de Francisco Ripoll. Libro de protocolos del escribano Francisco Sala y Cantó. Año 1817.* Pp. 66-67; AHPA. *Codicilo de Antonio Quereda. Libro de protocolos del escribano Carlos Molina. Años 1819/1820.* Pp 189-194. És curiós que aquest últim siga l'únic document que Josefa Molina escripturà davant de l'escrivà Carlos Molina, si tenim en compte que era germà seu.

64 AHPA. *Venta Real Carlos Molina Escrivano a Antonio Quereda y Josefa Molina consortes. Libro de protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1805.* Pp. 9-11; AHPA. *Venta Antonio Quereda y consorte a Bautista Ruvio Sacristan. Libro de protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1806.* Pp. 67-68.

65 AMA. *Libro del Real Equivalente. Armario 7 Libro 40. Año 1805.* P. 56; AMA. *Padrón General de bienes. Legajo 19-69-3/0. Año 1806;* AMA. *Equivalente de 1816. Armario 7 Libro 56. Año 1816.* P. 58; AMA. *Real Equivalente de 1817. Armario 7 Libro 57. Año 1817.* P. 108; AMA. *Equivalente de 1816. Armario 7 Libro 59. Año 1821.* P. 39; AMA. *Reparto del Real Equivalente del año 1824. Armario 7 Libro 67. Año 1824.* P. 26; AMA. *Contribución de caminos. Armario 7 Libro 108. Año 1824.* P. 22. AMA. *Reparto del Real Equivalente del año 1825. Armario 7 Libro 68. Año 1825.* P. 33; AMA. *Reparto del Real Equivalente del año 1826. Armario 7 Libro 69. Año 1826.* P. 33. Hem de dir que els anys 1816 i 1821 apareix escrit com a Antonio Creda.

66 AHPA. *Doña Getrudis y doña Paula Pastor. Arrendamiento. A Antonio Quereda menor. Libro de protocolos escribano Vicente Giner. Año 1792.* Pp. 15 i 16; AHPA. *Paula Pastor viuda y Getrudis Pastor doncella. Arrendamiento. A Antonio Quereda menor. Protocolos de Carlos Molina. Años 1796, 1797, 1798.* Pp. 89-90.

67 AMA. *Libro del Real Equivalente. Armario 7 Libro 40. Año 1805.* P. 114; AMA. *Real Equivalente de 1817. Armario 7 Libro 56.* P. 61.

68 AHPA. *El señor licenciado don Josef Llopis primer Alcalde Ordinario a Antonio Quereda. Venta judicial. Protocolos Vicente Boix. Año 1780.* Pp. 205-208; AHPA. *Poder a pleytos Antonio Quereda mayor. A Joaquín Planelles. Protocolos Vicente Boix. Año 1785.* Pp. 48-49; AHPA. *Carta de pago Juan Sebastián Mayor, Juan Sebastián menor, Agustín Aracil y Josefa Sebastián a Antonio Quereda mayor Protocolos Vicente Boix. Año 1789.* P. 80; AHPA. *Antonio Quereda. Carta de pago a Francisco Seba de Josef. Protocolos de Carlos Molina. Año 1805.* P. 116; AHPA. *Venta Real Antonio Quereda mayor a Don Tomás Pages presbítero. Protocolos escribano Vicente Boix. Año 1805.* Pp. 35-37.

gà venda judicial a Antonio Quereda *Mayor de este nombre*, llaurador i veí de Sant Joan d'Alacant, d'una casa amb hortet situades al carrer de la Bolta de Sant Joan. El dia 3 de març de l'any 1785 atorgà poder a pleits a Joaquín Planelles, el dia 5 de març de l'any 1789 rep una carta de pagament, el 13 de febrer de l'any 1805 rep una altra carta de pagament i el 10 de maig de l'any 1805 ven una peça de terra. En tots aquests documents es diu que no signà el document per dir no saber fer-ho.

Un altre document⁶⁹ data del 26 d'abril de l'any 1807. En aquest document *Antonio Quereda mayor del nombre*, llaurador i veí de Sant Joan d'Alacant, explica que està molt malalt i com el seu fill, Antonio Quereda, llaurador i veí de Sant Joan, l'està cuidant i mantenint, li atorga mitjançant donació *intervivos* una casa que té *en la calle de arriba de esta población* i poders per a vendre-la i terres per a mantindre'l. I Antonio Quereda fill accepta la donació. Cap dels dos signà el document per dir no saber fer-ho.

Un altre Antonio Quereda apareix en un contracte d'arrendament de terres de la Parròquia de Santa Maria d'Alacant.⁷⁰ El dia 1 d'abril de l'any 1811 Antonio Quereda, llaurador i veí de Sant Joan d'Alacant, i Vicente Alemany de Joaquín signen eixe contracte. No signaren el document perquè digueren no saber-ne. Aquesta persona no pot ser Antonio Quereda de Francisco Juan perquè aquest darrer sí que en sabia, de signar.

Hi ha un Antonio Quereda de Francisco que guanya l'1 de gener de l'any 1829 l'arrendament de la *Tacheta o playa* i un Antonio Quereda que apareix el 27 de novembre de l'any 1837 reclamant 1.200 rals de billó que havia lliurat, en eixir de Madrid, a Vicente Aracil.⁷¹ La comparació de les signatures d'aquestes persones amb la signatura d'Antonio Quereda i Chápuli (de l'any 1803) mostra (figura 21) que es tracta de tres persones diferents.⁷²

L'any 1841 vivia a la Santa Faç un Antonio Quereda

Figura 20. Moneda de quatre escuts de Carles III. Any 1786 (n.º catàleg 213).

de 24 anys d'edat que apareix casat amb Rosa Cortés.⁷³ Ni per l'estat civil ni per l'edat pot ser Antonio Quereda i Chápuli.

Per altra banda, hem trobat tres persones Antonio Quereda que vivien a Alacant, i que perfectament podrien ser la mateixa persona.⁷⁴ Un, que estava casat, vivia l'any 1795 a Alacant ciutat. Un altre apareix pagant l'impost de "Fria y Portillo" l'any 1805 a la ciutat d'Alacant com a jornalero. Un altre, Antonio Quereda i Bertomeu, apareix l'any 1808 en la relació de veïns d'Alacant contemplats per a la quinta.

La conclusió és que no tenim documentació que faça referència a cap Antonio Quereda que pugui ser l'Antonio Quereda i Chápuli de Francisco Juan a banda dels documents de 1784, 1803, 1804, 1830 i 1834.

69 AHPA. *Donación Antonio Quereda Mayor a Antonio Quereda su hijo. Protocolos Vicente Boix. Años 1807 y 1808*. Pp. 26-27.

70 AHPA. *Arrendamiento Don Andrés Llopes presbítero síndico de la Parroquia de Santa María a Vicente Alemany y Antonio Quereda. Protocolos del Escribano Vicente Boix. Año 1811*. Pp. 42-43.

71 AHPA. *Don José Peres. Arrendamiento de la Tacheta a Antonio Quereda. Protocolos de Carlos Molina. Año 1829*. Pp. 1-2; AMA. *Correspondencia. Denuncias. Sobre ciertas cantidades que pide Antonio Quereda se justifiquen y fueron entregadas a Vicente Aracil. Legajo 1911*. 24 n.º 5.

72 Agraïm a Salomón Fernández Fernández, pèrit callígraf, l'informe pericial de les 3 signatures.

73 AMA. *Padrón General de las Partidas del Término. Any 1841. Armario 5 libro 137*. Sense foliar.

74 AMA. *Quintas. Año 1795. Expediente General. Libro 1908-0-28/0*; AMA. *Libro del Real Equivalente. Armario 7 Libro 40. Año 1805*. P. 114; AMA. *Quintas. Año 1808. Libro 1908-0-43/0. Año 1808*. P. 62.

Antonio Querada

Antonio Querada

Antonio Querada

Figura 21. Signatures de persones de nom Antonio Querada dels anys 1803 (AHPA), 1829 (AHPA) i 1837 (AMA)

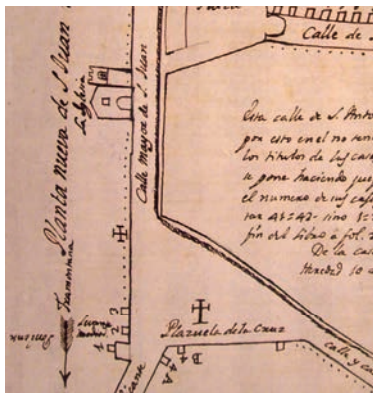

Figura 24. La plaça de la Creu en el plànol de Sant Joan d'Alacant de l'any 1741

anomenades n'havien faltat l'any 1834 Josefa Quereda, Antonia Quereda, José Sánchez, Bernardo Torregrosa (mort ja l'any 1830) i Francisco Quereda⁷⁷. Francisco encara era viu al novembre de l'any 1828.⁷⁸ En aquest document de l'any 1810, en què ja no apareixen Joaquín ni Vicente, es nomena apoderat a José Quereda i Bertomeu per a vendre una casa que els han llegat sos pares José Quereda i Mariana Bertomeu, que la compraren l'any 1774. La casa estava situada al carrer Major de la Universitat de Sant Joan d'Alacant i feia cantó a la plaça de la Creu, pràcticament en front de la casa de Nicolás Chápuli i Vitoriana Orts. Això significa que la majoria dels hereus d'Antonio Quereda i Chápuli compartiren com a lloc de trobada la plaça de la Creu durant bona part de la seua vida (figura 24).

No hem trobada més notícia ni de Josefa, ni d'Antonia, ni de Teresa Quereda. De Clara Quereda i Bertomeu, que apareix citada en els documents de 1810 i 1834, sabem que el 6 de desembre de l'any 1830 és veïna de la vila de Madrid i vídua de Bernardo Torregrosa, on apareix atorgant poder a José Quereda i Bertomeu per a vendre la casa ja que ha resultat ser hereva d'Antonio Quereda.⁷⁹ Hem trobat notícia d'una Clara Quereda (escrit Clara Creda) en diversos padrons de veïns, com ara els dels anys 1818 i 1824 (en què apareix vivint a Alacant).⁸⁰ No podem dir si és la mateixa persona que l'any 1810 vivia a Mutxamel i l'any 1830 ho feia a Madrid. Una Clara Quereda i Bertomeu de 17 anys, vivia a la Santa Faç l'any 1841, però evidentment no pot ser la mateixa.

JOSEF QUEREDA I BERTOMEU

De qui sí hem trobat més dades és de Josef Quereda i Bertomeu, llaurador i veí de Mutxamel, que sembla haver sigut una persona molt activa i de certa influència a Mutxamel i també sembla que fora del poble. Almenys des de l'any 1809 era capaç de signar els documents en què tenia part i aquesta circumstància, i el fet que de vegades signava amb els dos cognoms, ens ha permés emprar la seua signatura per a identificar-lo

77 AHPA. *Francisco Quereda. Poder a José Quereda. Protocolos de Carlos Molina. Año 1828*. Pp. 201-202. L'1 de novembre de 1828, Francisco Quereda de José (paleta i veí de Sant Joan) dóna a la Universitat de Sant Joan poder per a vendre terres situades a la partida de la Moleta a Josef Quereda, germà seu llaurador i veí de la vila de Mutxamel.

78 L'any 1797 Francisco Quereda (AHPA. *Promisión y recibo de dote y carta de pago Francisco Quereda mancebo y Thomasa Lledó Esposos de futuro. A sus padres y suegros respectivos. Protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1797*. Pp. 52-53), fill de Joseph i de Mariana Berthomeu i veí de la Universitat de Sant Joan, apareix compromés amb Thomasa Lledó i signant una promesa i rebut de dot. El 23 de novembre de l'any 1828 (AHPA. *José Terol i Mª Josefa Quereda. Recepción de dote a Francisco Quereda y su consorte. Protocolos de Carlos Molina. Año 1828*. Pp. 214-216) els consorts Francisco Quereda i Thomasa Lledó apareixen a Sant Joan donant dot a Josefa Quereda (la seua filla) i a Josef Terol. L'any 1795 (AMA. *Quintas. Año 1795. Expediente General. Libro 1908-0-28/0*) un Joseph Quereda vidu apareix vivint a la Condomina amb son fill Francisco Quereda de 20 anys. Un altre Francisco Quereda de Josef (AMA. *Libro de Reemplazo. Año 1794. Legajo 1908-0-23/0; AMA. Quintas. 1794. Declaración a los materiales de los Mozos e interes de ellas. Parte 3^a. Libro 1908-0-26/0*), de 20 anys d'edat, apareix en la relació de mossos de l'any 1794 amb els números 129 i 45 i viu a la Partida de la Condomina. L'any següent (AMA. *Quintas. Año 1795. Expediente General. Libro 1908-0-28/0; AMA. Quintas. Año 1795. Expediente General. Libro 1908-0-31/0*) apareix vivint a la Condomina amb son pare Joseph Quereda, vidu. És declarat exempt per ser fill únic de pare sexagenari i quasi impedit. Hi ha moltes coincidències, però no sembla ser Francisco Quereda i Bertomeu (a no ser que les dades siguen falses o errònies), ja que declara ser fill únic. Per altra banda, l'any 1808 un Francisco Quereda (AMA. *Padrón de vecinos para el alistamiento que se hace para tomar las armas. Año 1808. Legajo 19-65-24*) de 22 anys viu al carrer "de las Parras" d'Alacant. Aquest Francisco Quereda no és Francisco Quereda Bertomeu (per l'edat i el lloc on viu) com tampoc no ho és el Francisco Quereda fariner de Mutxamel que l'any 1816 signa un compromís amb Felix Climent (AHPA. *Compromiso Francisco Quereda con Felix Climent. Libro de protocolos del escribano Francisco Sala y Cantó. Año 1816*. Pp. 98-99), pel lloc on viu i perquè les signatures que apareixen en els dos documents són de mans diferents. Per altres documents (AHPA. *N.º 173. Francisco Quereda de Muchamiel Obligación a don Vicente Zaragoza. Protocolos escribano Antonio lledó. Año 1817*. Pp. 335-336; AHPA. *Libro de Protocolos del escribano Antonio lledó. 1819*. Pp. 736-738; AHPA. *N.º 385. Francisco Quereda y García. Obligación a Don Cayetano de Medina. Protocolos del escribano Francisco Sala y Cantó. Año 1822*. P. 73) sabem que el Francisco Quereda de Mutxamel de l'any 1816 és Francisco Quereda i Garcia, veí de Mutxamel i que unes voltes apareix com a fariner i d'altres com a tractant.

79 *Archivo Histórico de Protocolos de la Comunidad de Madrid. Clara Quereda. Poder a José Quereda su hermano. Libro de protocolos escribano Vicente Mantero Ambite. 06/12/1830. T. 24.609, fols. 68 r. - v.*

80 AMA. *Padrón de vecinos. Año 1818. Armario 5 Libro 132; AMA. Padrón de vecinos. Año 1824. Armario 5 Libro 134; AMA. Padrón General de las Partidas del Término. Any 1841. Armario 5 libro 137*. Sense foliar

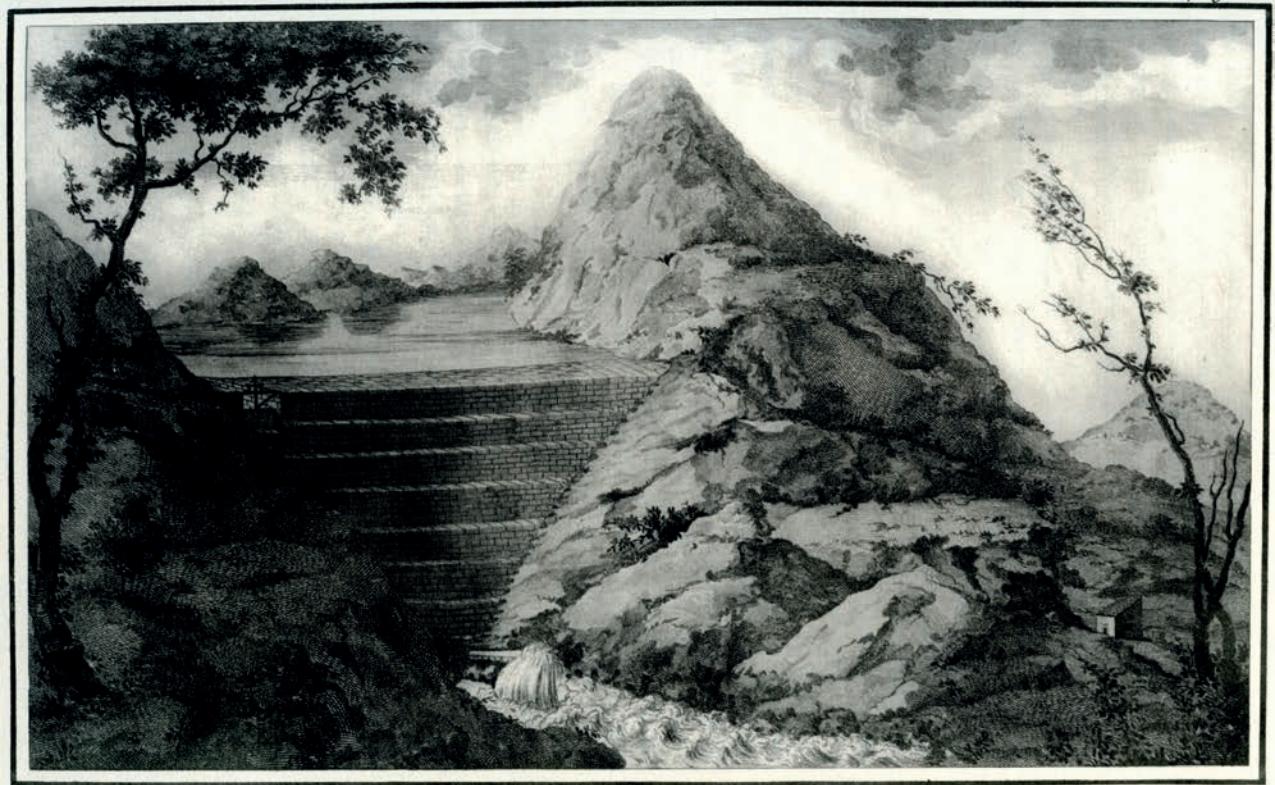

Figura 25. Vista del pantà de Tibi segons Cavanilles

en determinats documents en què no indica el seu segon cognom. Així, sabem que l'any 1809 recaptava impostos (era *cobrador del Equivalente*)⁸¹ i treballava com a tractant.⁸² Els anys 1825 i 1826 treballava com a "*Fiel Repartidor de las aguas del Real Pantano*" i el seu fill Francisco Quereda hi treballava com a "*Asentista*".⁸³ En el document de l'any 1826 el seu germà Francisco Quereda, oficial paleta, assistí com a testimoni.

Per altra banda, apareix rebent poders en diverses ocasions: el 14 de juny de l'any 1816 rep poders de Jaime Alemañ, el 9 de desembre de l'any 1818 (a Alacant) rep poders per a arrendar terres, el 15 de febrer de 1821 rep (a Mutxamel) poders de Josefa Sala i Aracil i el 15 de setembre de 1825 (a Alacant) rep poders (és citat com José Creda i Bertomeu) llau-

rador de la vila de Mutxamel.⁸⁴ El 13 de novembre de l'any 1826 és esmentat com apoderat de Maria Dolores Maldonado.⁸⁵

Però també el trobem donant poders a persones residents a Alacant, València i Madrid. El 26 de setembre de l'any 1818 donà poder a Jaime Molí, "*Procurador de Corte de la Real Audiencia del presente Reino y Ciudad de Valencia vecino de la misma...*". El 10 d'agost de l'any 1818 atorgà poder especial a D. Juan Rodrigo, veí de València. El 6 de juny de 1821 formalitza un poder atorgat a D. Antonio Gamborino i Rovira i a don José Marchant d'Alacant, a don Jayme Molí i a don Gregorio Samper de València, a don Ramón Ramos i Poveda i a don Nicolás Beremon i Lopez de la vila i cort de Madrid.⁸⁶

81 AHPA. *Carta de pago Tomás Quereda de Bautista a favor de Melchor Aracil. Protocolos escribano José Ayala y Cantó. Año 1809. P. 2.* Atorgada a Mutxamel el dia 27 de gener de 1809. Apareix com a testimoni.

82 AHPA. *Substitución: José Quereda a favor de Vicente Pérez de Lorenzo. Protocolos escribano José Ayala y Cantó. Año 1809. Pp. 27-28.*

83 AMA. *Aguas. Pantano. Sobre los excesos que se han cometido en el pantano y testimonio de estos. Legajo 2000-1-n.º 15. P. 8 ss.; AHPA. José Quereda. Carta de pago a Manuel Company. Protocolos de Carlos Molina. Año 1826. Pp. 186-187.*

84 AHPA. *Poder Jayme Alemañ a favor (sic) de Jose Quereda y Bertomeu. Protocolos del escribano José Ayala y Cantó. Año 1816. Pp. 14-15; AHPA. N.º 310. José Quereda apoderado. Arrendamiento a Manuel Salvadores. Protocolos escribano Antonio Lledó. Año 1818. Pp. 1076-1080; AHPA. Substitución de poderes Josefa Sala y Aracil a favor de José Quereda y Bertomeu. Libro de protocolos del escribano José Ayala y Cantó. Año 1821. Pp. 11-12; AHPA. N.º 95. Don Rufino Laviña. Substitución de poder a José Quereda y Bertomeu. Protocolos escribano Antonio Lledó. Año 1825. Pp. 216-219.*

85 AHPA. *José Quereda. Carta de pago a Manuel Company. Protocolos de Carlos Molina. Año 1826. Pp. 186-187.*

86 AHPA. *Poder José Quereda a favor de Don Jayme Mosí. Libro de protocolos*

Altres documents testimonien una activitat relacionada amb la compra-venda de terres i cases. El 22 de febrer de l'any 1828 comprà altres terres a Mutxamel. El 25 de juny de l'any 1821 comprà una peça de terra a la partida de Cotella, terme de la Universitat de Sant Joan d'Alacant, que vengué el 7 de setembre del mateix any al seu germà Francisco Quereda i Bertomeu.⁸⁷ El 6 de juliol de l'any 1830, ven a Jorge Barrera una casa situada al carrer del Sol de Mutxamel que havia comprat el 20 d'abril d'eixe any.⁸⁸

Hem d'assenyalar, però, que hem trobat, com era d'esperar, altres José Quereda a Mutxamel i al terme jurisdiccional d'Alacant, sense que siga factible saber, en alguns casos, si és possible que es tracte de José Quereda i Bertomeu o no.

Segons els llibre de repartiment de l'equivalent dels anys 1805, 1806, 1816 i 1817, alguns Josef Quereda (en alguns casos apareixen com a *mayor i menor*) estan pagant l'Equivalent a Mutxamel.⁸⁹ A Mutxamel també un José Quereda de José, que no hem pogut saber si es tracta de José Quereda Bertomeu, rep poders el 8 de maig de l'any 1809 i el 12 de març de 1811⁹⁰ i un Josef Quereda *Mayor del nombre* rep poders el dia 27 de gener de 1826.⁹¹ Tal volta aquests Josef Quereda siguen els mateixos que el José Quereda i Bernabeu, llaurador i veí de Mutxamel que rep poders, a Alacant, el 7 de febrer de l'any 1825.⁹² Un altre Josef Quereda, treballador i veí de Mutxamel, rep un document d'obligació de José Puerta, moliner i veí de Mutxamel, el dia 18 de març de l'any 1819.⁹³

Sí podríem descartar que determinats José Quereda siguen José Quereda i Bertomeu perquè degué nàixer cap a l'any 1774, data en què sos pares compren la casa al carrer major de Sant Joan d'Alacant. Així ocorre amb el Josef Quereda, llaurador i veí de Mutxamel, que signa una venda de terres l'onze de febrer de l'any 1790 i el Josef Quereda de Manuel, fariner de professió i veí de Mutxamel que el dia 19 d'abril de 1790 comprà terres a la partida del Cantalar a un germà seu i el 26 de setembre de 1794 signà una fiança a favor de Diego Sella.⁹⁴ Per l'edat que devia tindre José Quereda i Bertomeu eixe any no deu ser d'aquests perquè en no tindre els 25 anys, que marcaven la majoria d'edat en l'època, no tenien capacitat legal per a comprar.

Al terme jurisdiccional d'Alacant, segons el llibre de repartiment de l'equivalent de l'any 1805, un Josef Quereda apareix pagant-lo a la Condomina i Orgegia.⁹⁵ I un Joseph Quereda viu a la partida alacantina de la Santa Faç l'any 1763, un Josef Quereda (llaurador) viu a la Condomina i Albufereta l'any 1799 i una vídua de Josef Quereda residix a Alacant l'any 1805 al carrer Desamparados i Parador.⁹⁶

del escribano José Ayala y Cantó. Año 1818. Pp. 26-27; AHPA. Poder especial Jose Quereda a favor de don Juan Rodrigo. Libro de protocolos del escribano José Ayala y Cantó. Año 1818. Pp. 18-19; AHPA. Poder Jose Quereda a favor de don Antonio Gaborino y otros que se expresará. Libro de protocolos del escribano José Ayala y Cantó. Año 1821. P. 18.

87 AHPA. *Venta Vicente García a favor de José Quereda. Libro de protocolos del escribano José Ayala y Cantó. Año 1828. Pp. 9-11; AHPA. N.º 166. Miguel Bellvert. Venta Real a José Quereda y Bertomeu. Libro de protocolos del escribano Antonio Lledó. Año 1821. Pp. 407-410; AHPA. N.º 224. José Quereda y Bertomeu. Venta Real a Francisco Quereda su hermano. Libro de protocolos del escribano Antonio Lledó. Año 1821. Pp. 584-586.*

88 AHPA. *José Quereda. Venta Real a Don Jorge Barrera. Protocolos de Carlos Molina. Año 1830. Pp. 48-52.*

89 AMA. *Padrón General de bienes. Legajo 19-69-3/0. Año 1806; AMA. Reparto Equivalente. Año 1816. Armario 7 Libro 56. P. 62; AMA. Reparto Equivalente. Año 1816. Armario 7 Libro 57. Any 1817. P. 60; AMA. Libro del Real Equivalente. Armario 7 Libro 40. Año 1805. P. 113.*

90 AHPA. *Doña Vicenta Rey Pasqual de Ybarra. Poder a Jose Quereda Labrador vecino de Muchamiel. Protocolos escribano Sebastián Cazorla. Año 1809. P. 52; AHPA. Poder general Francisco Sevilla a favor de Jose Quereda de Jose. Libro de protocolos del escribano José Ayala y Cantó. Año 1811. Pp. 10 i 11.*

91 AHPA. *Poder Josef Sala a favor de Josef Quereda. Libro de protocolos del escribano José Ayala y Cantó. Año 1826. Pp. 7-8.*

92 AHPA. *N.º 15. Don Rufino Laviña. Poder a Jose Quereda y Bernabeu. Libro de protocolos del escribano Antonio Lledó. Año 1825. Pp. 30-31.*

93 AHPA. *Obligación Josef Puerta a favor de Josef Quereda. Libro de protocolos del escribano José Ayala y Cantó. Año 1819.*

94 AHPA. *Venta condicional Josef Quereda a favor de doña Rosa Riera. Libro de protocolos del escribano Bernardo Therol. Año 1790. Pp. 24 i 25; AHPA. Venta Miguel Quereda a favor de Josef Quereda Libro de protocolos del escribano Bernardo Therol. Año 1790. Pp. 40-42; AHPA. Fianza Josef Quereda de Manuel a favor de Diego Sella. Libro de protocolos del escribano Bernardo Therol. Año 1794. P. 66.*

95 AMA. *Libro del Real Equivalente. Armario 7 Libro 40. Año 1805. P. 242.*

96 AMA. *Vecindarios. Expediente de lista de los vecinos de las partidas de Cañada, El Campello, Aguas, Pago del Raspeig, Santa Faz. Legajo 19-73 n.º 39. P. 2; AMA. Padrón de vecinos. Año 1799. Libro 5-131-0/0. AMA. Libro del Real Equivalente. Año 1805. Armario 7 Libro 40. P. 88.*

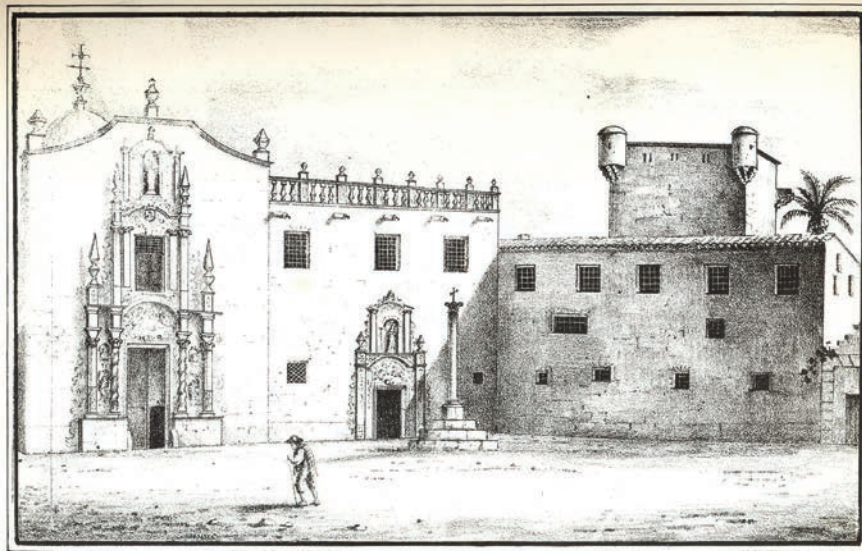

Figura 26. Església i monestir de la Santa Faç (Crònica de Alicante de Viravens)

BAUTISTA QUEREDA I RAMOS

A banda del germans Quereda i Bertomeu, hi ha un altre hereu de cognom Quereda esmentat en el document de venda de l'any 1834, explicat més amunt, i que es diu Bautista Quereda i Ramos. Sembla tindre una situació més humil. És fill de Bautista Quereda i Luisa Ramos i residix al terme jurisdiccional d'Alacant. De Bautista Quereda i Ramos en tenim alguns testimonis dels anys 1795-1803. L'any 1795 Bautista Quereda de Bautista, casat, i una vídua de Bautista Quereda vivien a la partida de la Santa Faç.⁹⁷ De dos anys després tenim un document, datat el dia 10 d'abril, en què Luisa Ramos, vídua de Bautista Quereda i veïna de Alacant, i que viu a la partida de la Santa Faç, atorgà, a Sant Joan d'Alacant, una carta de pagament a favor de Jaime Planelles⁹⁸. L'any 1798/9, Bautista Quereda, jornaler, vivia a la Santa Faç⁹⁹. Un Bautista Quereda apareix vivint a la Condomina, Fabraquer i la Santa Faç a l'any 1800¹⁰⁰.

El dia 12 de setembre de l'any 1803 Bautista Quereda de Bautista, vidu de 32 anys sense fills, veí d'Alacant i que viu a la partida de la Santa Faç exposa que és fill únic de vídua d'avançada edat i molt malalta, i per tot això demana se'l declare lliure del sorteig de quintes.¹⁰¹

97 AMA. *Quintas. Año 1795. Expediente General. Libro 1908-0-28/0*. Pp. 72-73.

98 AHPA. *Carta de pago Luisa Ramos viuda de Bautista Quereda a Jaime Planelles. Libro de Protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1797*. P. 24.

99 AMA. *Padrón de vecinos. Año 1799. Libro 5-131-0/0*. P. 93.

100 AMA. *Cuadernos para los sorteos de milicia formados en el año 1800. Legajo 16-15 n.º14*.

101 AMA. *Autos de sorteo, alistamiento, medida, juicio de excepciones*,

Així que sabem que Bautista Quereda i Ramos degué nàixer cap a l'any 1771, era jornaler i arribaria a posseir per herència de sa mare, Luisa Ramos, algunes terres a la Santa Faç, on vivia. L'any 1795 ja era orfe de pare i fill únic i l'any 1803 era vidu sense fills.

ELS GERMANS CHÁPULI I LLEDÓ

El germans Chápuli i Lledó – Antonio, Josef i Francisca, vídua de Rafael – eren fills de Thomás Chápuli (hereu de Nicolás Chápuli i Vitoriana Orts) i Bernarda Lledó.

Thomas Chápuli degué morir entre el 15 de març de 1783 i el 29 de setembre de l'any 1785, i en aquesta última data cap dels fills havia arribat als 25 anys, ja que sa mare, Bernarda Lledó, apareix com a tutora seua.¹⁰² No hem trobat cap notícia de Francisca.

ANTONIO CHÁPULI I LLEDÓ

D'Antonio Chápuli i Lledó, treballador, llaurador i veí de Sant Joan d'Alacant, sabem que l'any 1798 comprà una casa al carrer del Mar de Sant Joan i casà amb Dolores Charques.

El 22 de juliol comprà la casa¹⁰³ que encara era seua l'any 1849 a més de 5 tafulles de *huerta viña en Moleta de Fuera*.¹⁰⁴ El 16 de desembre del mateix any 1798 es signà la recepció de dot d'Antonio Chápuli i Maria Dolores Charques consorts a Don Ramon Sala i Mariana Charques (germana i cunyat), també consorts (figura 27). Ramon Sala i Mariana Charques prometeren en el moment de tractar la boda la quan-

encanteramiento, sorteos y recibo de quintos, Libro 1908-0-33/0. Pp. 33, 69, 209, 253 i 266; AMA. *Quintas. 1803 y 1804. Memoriales y otros documentos presentados en el juicio de excepciones. 4º. Libro 1908-0-35/0*. N.º 326, P. 69.

102 AHPA. *Carta de pago de Victoriana Chapuli viuda a favor de Bernarda Lledó viuda. Libro de protocolos de Miguel Planelles. Any 1785*. P. 60.

103 AHPA. *Venta condicional Josefa Ripoll y Pastor a Antonio Chapuli de Thomás. Libro de protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1798*. Pp. 84-85.

104 AMSJA. *Amillanamiento: padrón. Años 1849-1850*. P. 92. El 5 d'octubre de l'any 1800 (AHPA. *Retroventa Antonio Chapuli de Thomas a Josef Ripoll de Bautista. Libro de protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1800*. P. 122) Antonio Chápuli de Thomas signà un contracte de retroventa de la casa amb Josef Ripoll de Bautista.

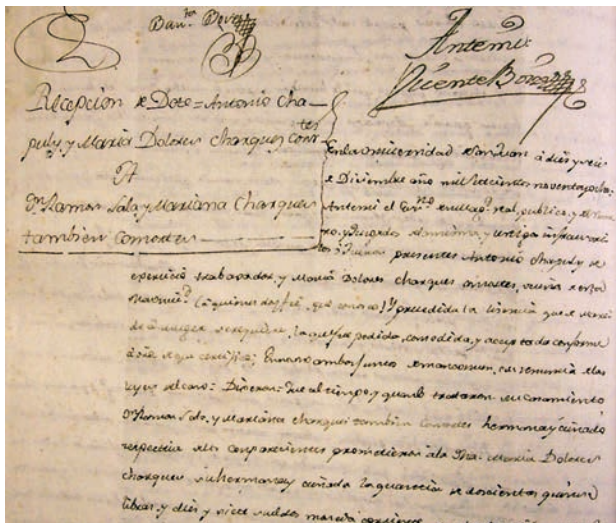

Figura 27. Document de recepció de dot d'Antonio Chápuli i María Dolores Charques (AHPA)

titat de 215 lliures i 17 sous a lliurar després del casament.¹⁰⁵ Caldria dir que un Ramón Sala és qui ven la casa a Antonio Quereda i Chápuli l'any 1804.

Altres coses que sabem és que el 29 de setembre de l'any 1816 Antonio Chápuli estén una carta de pagament que no signa per dir no saber,¹⁰⁶ el 24 d'octubre de 1821 comprà terra d'horta plantada de vinyes (a Sant Joan d'Alacant, a la partida del Campet) i el 27 de febrer de l'any 1828 se li atorgaren en venda reial unes terres situades darrere d'una casa del carrer de Sant Josep de Sant Joan d'Alacant.¹⁰⁷

Trobem, doncs, que Antonio Chápuli gaudia d'una posició folgada que li permetia comprar terres de rendibilitat, com són les de vinya.

JOSEF CHÁPULI I LLEDÓ

El segon germà és Josef Chápuli i Lledó, que comprà la casa l'any 1834 i la llegà, en morir, al seu fill José Chápuli i Gomis. Hem d'assenyalar que hem identificat altres persones que amb eixe nom vivien a Alacant, com després veurem.

Tal volta visqué uns anys a Alacant, ja que l'any 1794 un Josep Chápuli de Tomás de 18 anys viu al carrer del "muro" d'Alacant.¹⁰⁸ I l'any 1797, José Chápuli i Lledó, fill de Tomas i de Bernarda, casà amb Vicenta Gomis a l'Església parroquial de Santa Maria d'Alacant (figura 28). Són naturals de Sant Joan però veïns d'Alacant.¹⁰⁹ I el 13 de març de l'any 1798 Joseph Chápuli apareix junt amb Bautista Orts a Sant Joan d'Alacant donant poder a pleits a Juan Bautista Marco i Lledó. Tots dos són naturals de Sant Joan i veïns d'Alacant.¹¹⁰

Poc després, i en diverses relacions de veïns, apareix vivint ja a la Santa Faç. Així el trobem els anys 1799, 1818, 1824, 1827, 1830 i 1841.¹¹¹ L'any 1841 hi està inscrit com a vidu i amb una edat de 68 anys. I en el document de venda de la casa de l'any 1834 consta que vivia a la partida de la Condomina.

El trobem en els llibres de repartiment de l'equivalent i d'*Arbitrios y Granjerías* dels anys 1816, 1821, 1824, 1825 i 1826, tributs que pagava a la Santa Faç.¹¹² També paga la contribució territorial de l'any 1822 al 1823¹¹³ i els Arbitrios y Granjerías de l'any 1825¹¹⁴ a la Santa Faç.

I també està registrat pagant impostos a la partida de la Condomina en els llibres de repartiment de

105 AHPA. *Recepción de Dote Antonio Chapuly y Maria Dolores Charques consortes a don Ramon Sala y Mariana Charques también consortes. Libro de Protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1798.* Pp. 147-149.

106 AHPA. *Carta de pago Antonio Chapuli a Bautista Llorens. Libro de Protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1816.* P. 86.

107 AHPA. *Vicente Gosalbez y su consorte Venta Real a Antonio Chapuli. Protocolos de Carlos Molina. Año 1821.* Pp. 209-212; AHPA. *La Real Justicia. Venta Real a Antonio Chapuli. Protocolos de Carlos Molina. Año 1828.* Pp. 209-212.

108 AMA. *Libro de Reemplazo. Año 1794. Legajo 1908-0-23/0. N.º 9.*

109 Arxiu de la Diòcesi d'Oriola-Alacant. *Libro de matrimonios de Santa María. Año 1797.* Folio 97. Agraïm a Caridad Valdés Chápuli la comunicació d'aquesta dada.

110 AHPA. *Joseph Chapuly y Bautista Orts. Poder a Pleitos A Don Bautista Marco y Lledó. Libro de protocolos del escribano Vicente Boix. Año 1798.* P. 40.

111 AMA. *Padrón de vecinos. Año 1799. Libro 5-131-0/0; AMA. Padrón de vecinos. Año 1818. Libro 5-132-0/0; AMA. Padrón de vecinos. Año 1824. Libro 5-134-0/0; AMA. Padrón de vecinos. Año 1827. Libro 5-135-0/0; AMA. Padrón de vecinos. Año 1830. Libro 5-136-0/0; AMA. Padrón General de las Partidas del Término. Año 1841. Armario 5 libro 137.*

112 AMA. *Equivalente de 1816. Armario 7 Libro 56. Año 1816. P. 124; AMA. Reparto Equivalente. 1821. Armario 7. Libro 9. P. 51; AMA. Reparto del Real Equivalente. 1824. Armario 7. Libro 67. P. 138; AMA. Reparto del Real Equivalente. Año 1825. Armario 7. Libro 68. P. 150; AMA. Reparto del Real Equivalente. Año 1826. Armario 7. Libro 69. P. 146.*

113 AMA. *Contribución territorial. De 1822 a 1823. Armario 7 Libro 66. P. 147.*

114 AMA. *Contribuciones de caminos. 1824. Armario 7 Libro 108. P. 32 i 95.*

l'equivalent dels anys 1805 (*Arbitrios y Granjerías*), 1816, 1820, 1824, 1825 i 1826,¹¹⁵ en la contribució territorial dels anys 1822 i 1823¹¹⁶ i en *el Libro de contribución de caminos* de l'any 1825.¹¹⁷

José Chápuli i Lledó degué arribar a tindre una bona posició econòmica ja que, a banda de les terres que sabem que posseïa a la Santa Faç i a la Condomina, en el cens electoral d'Alacant de 1839, censatari i especialment restrictiu, hi figura que José Chápuli de la Santa Faç tenia dret a vot. Ni a Sant Joan d'Alacant ni a Mutxamel, trobarem cap dels cosins amb dret a votar¹¹⁸. També hem de dir que no sabem si l'any 1839 era viu encara José Quereda i Bertomeu, que també devia tindre una bona situació econòmica.

No podem tancar l'estudi de la documentació que hem trobat sobre José Chápuli sense referir-nos a persones contemporànies del mateix nom i cognom que residien a Alacant i la seua jurisdicció. Tenim notícia que l'any 1765 i els anys 1768 i 1776 un José Chápuli treballava com a pedrer i com a arquitecte a Alacant.¹¹⁹ Un Josef Chápuli i León era veí d'Alacant l'any 1794¹²⁰ i el documentem vivint al carrer de San Nicolás i Bonayre els anys 1795, 1799, 1805 i 1806.¹²¹ Encara trobem el dia 11 de desembre de l'any 1809 un Josef Chápuli i León com a fiador de Nicolás Mallo.¹²²

115 AMA. *Libro del Real Equivalente. Armario 7 Libro 40. Año 1805*. p. 246; AMA. *Equivalente de 1816. Armario 7 Libro 56*. Pp. 51 i 124; AMA. *Reparto de contribución Real Equivalente. 1820. Estantería 7. Libro 59*. P. 125 ss.; AMA. *Reparto del Real Equivalente. 1824. Armario 7. Libro 67*. P. 40; AMA. *Reparto del Real Equivalente. Año 1825. Armario 7. Libro 68*. P. 49; AMA. *Reparto del Real Equivalente. Año 1826. Armario 7. Libro 69*. P. 49.

116 AMA. *Contribución territorial. De 1822 a 1823. Armario 7 Libro 66*. P. 147.

117 AMA. *Contribuciones de caminos. 1824. Armario 7 Libro 108*. P. 32.

118 Arxiu General de la Diputació Provincial d'Alacant. *Censo electoral Alicante. Año 1839*.

119 Sáez, 1974, 124 s.; AMA. *Obras de reparación de las cañerías y puerta de la ciudad. Año 1768*. Legajo 19-6-17/0; AMA. *Construcción de una nueva fuente en el Muelle. Año 1770*. Legajo 19-6-18/0; AMA. *Construcción de fuentes y cañerías para la ciudad. Año 1771*. Legajo 3-27-21/0; AMA. *Calle del Barranquet y adyacentes de Alicante. Año 1776. Otros-101-0-258/0*.

120 El 17 d'octubre de l'any 1794 dona una carta de pagament als hereus de Salvador Boix. AHPA. *Carta de pago Don Joseph Chapuli a favor de Los herederos de Salvador Boix. Libro de protocolos del escribano José Ayala y Cantó. Año 1794*. Pp. 66 i 67.

121 AMA *Quintas. Año 1795. Expediente General. Libro 1908-0-28/0*. P. 14; AMA. *Padrón de vecinos. Año 1799. Libro 5-131-0/0*; AMA. *Libro del Real Equivalente. Armario 7 Libro 40. Año 1805*. AMA. *Padrón general de bienes de Alicante y su término, con relación de propietarios de las fincas, su valor en venta y renta. Año 1806. Legajo 19-69 n.º 3*.

122 AHPA. *Don Josef Chapuli y León. Fianza por don Nicolás Mallo. Protocolos del*

Figura 28. Façana de l'església parroquial de Santa Maria d'Alacant

Hem obtingut informació d'altres Josef Chápuli que, en la majoria dels casos, semblen ser persones diferents a Chápuli i León i viuen a la ciutat d'Alacant. Segons el llibre de lleves de l'any 1795 un Joseph Chápuli de Joseph, de 21 anys, apareix vivint al carrer d'*Entremuros* d'Alacant.¹²³ L'any 1805 en la *Relación de las fumigaciones realizadas en las casas de la ciudad y otros pueblos* apareix com a fumigada una casa del carrer del Mar que pertanyia a D. Josef Chápuli.¹²⁴ Un altre Josef Chápuli viu al carrer del Bavel l'any 1806¹²⁵ i en el llibre de repartiment de l'equivalent de l'any 1805 apareixen citats els hereus

escribano Sebastián Cazorla. Año 1809. Pp. 171-172.

123 AMA. *Quintas. Año 1795. Expediente General. Libro 1908-0-31/0*.

124 AMA. *Fumigaciones. Expediente de relación de las fumigaciones realizadas en casas de la ciudad y otros pueblos. Año 1805. Legajo 19-65 n.º 23*.

125 AMA. *Padrón general de bienes de Alicante y su término, con relación de propietarios de las fincas, su valor en venta y renta. Año 1806. Legajo 19-69 n.º 3*.

de Josef Chápuli del carrer de Bavel pagant l'impost.¹²⁶ En el *padrón de predios urbanos de Alicante de l'any 1822*¹²⁷ José Chápuli apareix pagant per una casa d'habitació. En el repart de *Contribución territorial de casas de 1823*¹²⁸ també hi és. I en el padró de veïns d'Alacant de l'any 1827 un Josef Chápuli viu a Alacant.¹²⁹

LUISA CHÁPULI DE MARCO

De Luisa Chápuli de Marco no tenim més notícies a banda de les ja referides amb anterioritat. Apareix esmentada en el document de venda de 1834 i el 29 de març de l'any 1834 dóna poders especials a Francisco Capelo. Luisa Chápuli és dona de Francisco Ripoll i tots dos figuren com a veïns de Sant Joan d'Alacant i residents a la ciutat d'Oriola.¹³⁰ Li dóna els poders perquè pugui vendre la part que li pertoca de la "...*casa de habitación y morada situada en el Poblado de la indicada universidad bajada del puente de piedra...*", "...*cuya parte de casa ha heredado la otorgante por fallecimiento de su primo hermano Antonio Quereda...*".

JOSEF ORTS i CHÁPULI

L'últim hereu a qui cal referir-se és a Josef Orts i Chápuli, fill de Luisa Chápuli i Orts i Josef Orts. No hem trobat més notícies d'aquesta persona. Només podem dir que és una combinació de nom i primer cognom molt habitual al Sant Joan d'Alacant dels segles XVIII i XIX, on persones que es deien així (Josef Orts/Ors) apareixen pagant l'equivalent a Sant Joan per terres en els llibres de repartiment de l'equivalent dels anys 1821, 1824, 1825 i 1826 i de contribució de camins de l'any 1824.¹³¹

126 AMA. *Libro del Real Equivalente. Armario 7 Libro 40. Año 1805.*

127 AMA. *Año de 1822. Ciudad de Alicante. Padrón de los predios urbanos. Armario 5. Libro 133. P. 80.*

128 AMA. *Reparto de la contribución territorial de casas. Relación nominal de las posesiones y propiedades. Legajo 16-16 n.º 14.*

129 AMA. *Padrón de vecinos. Año 1827. Libro 5-135-0/0.*

130 *Archivo Histórico de Orihuela. Libro de Protocolos de Ramón Roca. Poder especial Luisa Chápoli de Marco a favor de Francisco Capelo. Año 1834. Pp. 162 s.*

131 AMA. *Reparto Equivalente. 1821. Armario 7. Libro 59. Pp. 40 i 42; AMA. Reparto del Real Equivalente. 1824. Armario 7. Libro 67. P. 30; AMA. Contribución de caminos. Armario 7 Libro 108. Año 1824. Pp. 22 i 24; AMA. Reparto del Real Equivalente. Año 1825. Armario 7. Libro 68. Pp. 34 i 37; AMA. Reparto del Real Equivalente. Año 1826. Armario 7. Libro 69. Pp. 34 i 37. Reparto del Real Equivalente del año 1824. Armario 7 Libro 67. Año 1824. P. 26.*

Context social i històric de l'ocultació de les monedes

El recull d'informació d'Antonio Quereda i Chápuli i els seus hereus i hereves ens ha permès obtindre una imatge bastant precisa de la situació socioeconòmica d'Antonio Quereda i Chápuli, de Josef Quereda i Bertomeu, Bautista Quereda i Ramos, Antonio Chápuli i Lledó i Josef Chápuli i Lledó. De la resta poc més hem trobat. D'aquestes persones podem dir que, tret de Bautista Quereda i Ramos, tots gaudien d'una posició folgada, ben per damunt del nivell de subsistència que suportava la major part de la població. Amb tot, Bautista Quereda i Ramos, degué tindre una situació més humil, però com a fill únic heretà totes les terres que posseïen sos pares. La posició socioeconòmica d'Antonio Quereda i Chápuli, jornalier però també benestant, degué estar més a prop de la de Bautista Quereda que de la dels altres cosins.

Per altra banda, sembla que Antonio Quereda i Chápuli i els seus cosins devien tindre l'any 1823 entre 50 i 60 anys (Bautista Quereda i Ramos, Josef Quereda i Bertomeu, José Chápuli i Lledó i Antonio Chápuli i Lledó degueren nàixer entre 1770 i 1775 i Antonio Quereda i Chápuli poc abans de l'any 1770). Podem destacar el fet que dels 8 germans Quereda i Bertomeu, només 3 en restaven vius l'any 1834, i que de tres de les altres línies familiars només un fill per línia arribà viu a l'any referit. I un altre possible cosí, Antonio Quereda i Llopis morí l'any 1817. Aquest és el context familiar i socioeconòmic a què pertanyia Antonio Quereda i Chápuli.

El tresor de Sant Joan d'Alacant s'amagà l'any 1823, data que donen les monedes més modernes de les aparegudes en l'aplec (figura 29). En eixa data es produeix la fi del Trienni Liberal i la veïna ciutat d'Alacant fou l'última en obrir les portes, el 6 de novembre, a l'exèrcit francès que, conegut com els "Cent Mil Fills de Sant Lluís" i dirigit pel duc d'Angulema Lluís Antoni de Borbó, entrà a Espanya el mes d'abril per reposar a Ferran VII com a monarca absolut¹³².

En revisar la bibliografia i la documentació del moment, no hem trobat cap membre de la família, inclòs Antonio Quereda i Chápuli, compromés ni amb els liberals ni amb els absolutistes: ni com a membre de les milícies del Trienni Liberal¹³³, ni com a persones des-

afectes al Govern Constitucional,¹³⁴ ni pagant per a no formar part de la milícia.¹³⁵ No podem dir tampoc que tinguera o no inclinació pels liberals o pels absolutistes.

En tot cas no sembla que tingueren participació política activa en els esdeveni-

ments del Trienni o de l'any 1823. Cap membre de la família desapareix l'any 23 o poc després, ni semblen haver patit represàlies. Pareix que per a ells tot continuà igual, fins i tot per a Francisco Quereda i Bertomeu, home de Thomasa Lledó i germà de Josef Quereda, que morí després de novembre de l'any 1828. Sabem per altra banda que a la veïna ciutat d'Alacant els grups socials més compromesos amb la defensa de la Constitució contra el absolutisme durant el Trienni Liberal eren la burgesia comercial, l'artesanat i el proletariat urbà, i mostra d'això és que són els grups socials més representats dins de la Milícia Nacional. Sembla que els llauradors i els jornaliers, grups als quals per-

Figura 29. Ral de quatre de Ferran VII de l'any 1823 (n.º catàleg 447)

16-16 n.º 10; AMA. Ejército. Año 1822. Relación nominal del batallón de la Milicia Nacional. Legajo 16-16 n.º 11; AMA. Ejército. Año 1822. Lista de voluntarios para la compañía de la Milicia local de infantería. Legajo 16-16 n.º 12; AMA. Correspondencia. Asuntos militares: alistamiento voluntario; intendencia; suministros, precios, raciones; alojamientos y bagajes; matriculados; desertores; juntas parroquiales. Año 1823. Legajo 1911-15 n.º 17; AMA. Ejército. Año 1823. Milicia Nacional Local voluntaria. Intendencia: suministros, precios, raciones. Alojamientos y bagajes. Requisición de caballos. Desertores. Legajos 1911-15 n.º 14-16; AMA. Ejército. Año 1822. Lista de la Milicia Nacional Local de voluntarios de infantería y caballería. Legajo 1911-17 n.º 19. AMA. Ejército. Año 1822. Sujetos que se presentan a inscribirse voluntariamente. Legajo 1911-17 n.º 20; AMA. Ejército. Año 1822. Lista de los individuos que componen la 3ª compañía de fusileros.- Lista de los ciudadanos voluntarios para el servicio de artillería.- Lista de voluntarios de la primera compañía de fusileros.- tercera compañía de fusileros. Legajo 1911-17 n.º 21; AMA. Ejército. Año 1822. Listas de los individuos que componen el primer batallón de la Milicia Nacional Voluntaria. Legajo 1911-17 n.º 24. AMA. Correspondencia. Prest para la Milicia Nacional Local voluntaria. Año 1822/1823. Legajo 1911-19 n.º 1.

134 AMA. Orden público. Defensa de la Constitución. Individuos desafectos. Correspondencia del Gobierno Político Superior de Alicante y Valencia sobre orden público, milicia nacional local, banda de malhechores, pasaportes. Legajo 1911-18 n.º 9-10.

135 AMA. Correspondencia. Relación de los individuos que han contribuido con la cantidad de 5 r.v. por exceptuados de la milicia (enero-agosto). Año 1822. Legajo 1911-17 n.º 26.

132 La Parra i Sánchez, 1985, 53 s.; La Parra, 2007.

133 AMA. Ejército. Año 1822. Listas de las cinco compañías del primer batallón de la milicia local. Legajo 16-16 n.º 6; AMA. Ejército. Año 1822. Nueva ordenanza para la formación del batallón miliciano. Legajo 16-16 n.º 7; AMA. Ejército. Año 1822. Ciudadanos voluntarios para el batallón miliciano. Legajos 16-16 n.º 8-9; AMA. Ejército. Año 1822. Listas de individuos del batallón de la Milicia Nacional. Legajo

Figura 30. Alacant en el segle XVIII (Crónica de Alicante de Viravens)

tanyien Antonio Quereda i Chápuli i els seus cosins, mostraren poc interès per aquest activisme¹³⁶. També hem de pensar que, a causa de la seua edat, és poc probable que tingueren inclinació a agafar les armes.

Per a l'assumpte que ens interessa podem dir que l'avanç de l'exèrcit francès, recolzat per partides reialistes que ja actuaven durant el Trienni Liberal, fou ràpid. La ciutat d'Alacant resistí, però a començaments de juliol moltes de les localitats del voltant ja estaven sotmeses a les tropes reialistes, que no tractaren de prendre Alacant per asalt i es mantingueren a una

prudent distància de les tropes liberals. Assetjaren la ciutat i l'aïllaren, de manera, però, que Alacant controlava els nuclis de població més propers, com ara Sant Vicent del Raspeig, Villafranquesa o Sant Joan d'Alacant (encara que Busot i Xixona eren controlades pels absolutistes).¹³⁷ Amb tot, les incursions de les partides de realistes espanyols eren un risc ben present. I el fet que Sant Joan quedara dins del control de la plaça d'Alacant significa que segurament quedaria sotmesa a la forta pressió fiscal i a les confiscacions practicades per les autoritats encarregades d'organitzar-ne la defensa. Això afegiria un altre incentiu per a amagar els diners.¹³⁸

En aquest ambient d'incertesa i d'inestabilitat produït entre els mesos de juliol i novembre a la comarca de l'Alacantí s'ha de contextualitzar l'ocultació de monedes. Tenim notícies de combats a prop de Sant Vicent del Raspeig al mes de juliol i en un lloc indeterminat de Sant Joan d'Alacant segurament al mes d'agost.¹³⁹

No era la primera volta que Sant Joan d'Alacant es trobava en aquesta situació. Uns anys abans, durant la Guerra de la Independència (1808-1814) havia viscut una conjuntura quasi idèntica, quan la plaça militar d'Alacant (que no arribà a ser ocupada per les tropes franceses) romania en constant estat de guerra en espera d'un possible atac per part de les tropes de Bonaparte. De nou les persones de Sant Joan d'Alacant se sentien a mercé d'una imminent incursió. En el record dels santjoaners degué estar ben present, entre els mesos de juliol i novembre de l'any 1823, aquell 21 d'abril de l'any 1812 en què les tropes franceses recorregueren el poble i el seu terme a mata-degolla, i mataren al menys 29 persones.¹⁴⁰

Ara les circumstàncies eren diferents perquè Espanya vivia l'any 1823 una guerra civil, i els reialistes espanyols, que buscaven el combat (en contra de l'actitud més diplomàtica dels francesos), foren qui s'encarregaren d'ocupar objectius secundaris per a restaurar l'ordre absolutista en les poblacions ja controlades. Aquesta circumstància no faria sinó augmentar la incertesa en el futur immediat.¹⁴¹

No era menester que Antonio Quereda i Chápuli tingueren conviccions polítiques. La por a que l'any 1823 es reproduïren els fets de l'any 1812, sense oblidar la pressió fiscal dels responsables de la defensa d'Alacant, degué fer que moltes persones del poble posaren en lloc segur les seues riqueses. Però en el cas del tresor del carrer de la Maymona, una mort inesperada i sobtada impedí que les monedes tornaren a eixir de l'amagatall.

136 Gutiérrez i Zurita, 1990, 99-111.

137 Llorca, 2012, 25, 34, 43.

138 Ramos, 1971, 139-142.

139 Boix, 1847, 194; Llorca, 2012, 35 ss.; Viravens, 1989, 415.

140 Sala, 1924, 145 s.; Sánchez i Sala, 1978, 160. Al·ludeix al *Libro de Defunciones del año 1812*.

141 Davant l'actitud diferent d'uns i d'altres, els liberals s'estimaren més capitular davant els francesos, per por de les represàlies de les partides de reialistes (Llorca, 2012, 9, 12, 17, 39 ss.).

Composició i anàlisi del tresor

El tresor de Sant Joan d'Alacant està compost per 501 monedes, 15 d'or i 486 de plata, totes emeses per autoritats espanyoles. Foren encunyades per reis i pretenents al tron compresos entre Felip V i l'arxiduc Carles i el rei Ferran VII. Les monedes més antigues pertanyen a l'any 1708 i es tracta d'un ral de 2 de la seca de Barcelona de l'arxiduc Carles i d'un ral de Felip V de la seca de Segòvia. Les monedes més modernes són de l'any 1823: un ral de 4 de la seca de Madrid (n.º catàleg 447), un ral de 4 de la seca de Sevilla (n.º catàleg 482) i dos rals de 4 de la seca de València (n.º catàleg 485 i 486). Les monedes més modernes no estan especialment gastades, tot i que són d'ús quotidià, i per això podem datar el tresor en l'any 1823.

Com veurem més endavant, es tracta d'un conjunt de monedes singular cronològicament ja que la formació del tresor es perllonga durant més d'un segle.

Entre els anys 1708 i 1823 estan representats tots els reis espanyols (figura 31). El regnat millor representat és el de Felip V (154 monedes), seguit pel dels reis Carles IV (108 monedes), Carles III (81 monedes) i Ferran VII (74 monedes). De Ferran VI hi ha 40 monedes i menys presents estan les monedes de Josep I (13), Lluís I (8) i l'arxiduc Carles (7 monedes). Dues monedes s'adscriuen als monarques Carles III o

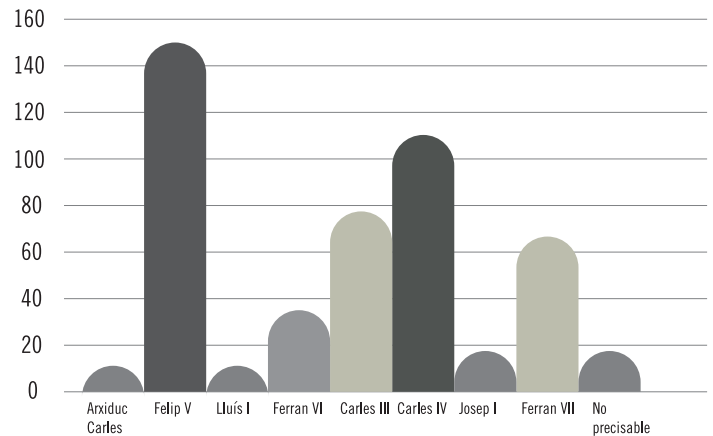

Figura 31. Monarques representats en el tresor de Sant Joan

Carles IV i 14 no en tenen cap adscripció a causa del seu estat de conservació, resultat d'un llarg període de circulació.

A primera vista és un conjunt singular ja que si el comparem amb altres tresors de cronologia similar (compresos entre la Guerra d'Independència i les Guerres Carlines), podem observar que és molt cridaner el fet que continga la quantitat de monedes de Ferran VI i, sobre tot, de l'arxiduc Carles, de Felip V i Lluís I que conté.

Hem fet una selecció de tresors que servixen de paral·lel per al de Sant Joan d'Alacant i amb les seues dades hem dissenyat una sèrie de figures per comparar-los (figura 32). De la Guerra de la Independència tenim els tresors de Sant Andreu de Palomar¹⁴² (datat els anys 1809-1812), Pinto I¹⁴³ i Parla¹⁴⁴ (datats l'any 1811) i Pinto II.¹⁴⁵ El tresor de Lebrija¹⁴⁶ es data en l'any 1813, el del carrer Esclaiers d'Olot,¹⁴⁷ l'any 1816 i el de Figueres,¹⁴⁸ l'any 1817. El tresor de Montefrío¹⁴⁹ s'ha datat l'any 1822 i el de Burgos,¹⁵⁰ l'any 1829. Amb la Primera Guerra Carlina podem relacio-

Figura 32. Localitats on han aparegut els tresors esmentats en el text

142 Estrada, 2008, 70 s.

143 Alfaro, 1990, 92-94.

144 Alfaro, 1990, 96-98.

145 Alfaro, 1990, 95-96.

146 Pérez, 1987-1989, 183-200.

147 Estrada, 2008, 71.

148 Clua, en premsa.

149 Mendoza, 1976, 276-287; 290-292.

150 Sáinz i Baixauli, 1998, 209-211; 214-224.

nar els de Requena¹⁵¹ (1835), Madrigueras¹⁵² (1838) i el de Castellbell i el Vilar¹⁵³ (1838). Els tresors de la masia de Puig Reig,¹⁵⁴ Conca¹⁵⁵ (1861), Villamalea¹⁵⁶ (1867) i Motril¹⁵⁷ queden ja massa allunyats del context cronològic i numismàtic del tresor de Sant Joan d'Alacant.

Un tresor molt semblant, pel que fa a la composició, al tresor de Sant Joan d'Alacant és el de Montefrío, datat l'any 1822 (figura 33). Comparant els dos tresors, però, encara és molt cridanera la presència desigual de monedes de Felip V (1 a Montefrío i 140 a Sant Joan d'Alacant), i la proporció elevada de monedes de Ferran VI i Ferran VII del tresor de Sant Joan d'Alacant (de Ferran VI només n'hi ha 6 a Montefrío i 40 a Sant Joan d'Alacant i de Ferran VII n'hi ha 14 a Montefrío i 74 a Sant Joan d'Alacant). Un altre tresor de composició similar és el de Castellbell i el Vilar (figura 34), de l'any 1838, en què encara destaca la presència desigual de monedes de Felip V (només dos), Carles III i Ferran VII. Pel que fa al tresor de Figueres (figura 35)¹⁵⁸, datat l'any 1817, resalta l'alta proporció de monedes de Ferran VI (238) i l'escassa presència de monedes de Carles IV (14) i de Ferran VII (1)¹⁵⁹. En el cas de Figueres podem assenyalar l'existència de 40 monedes de Felip V, monedes d'un i de mig escut.

Altres tresors més o menys contemporanis (figura 36) a penes tenen monedes de Felip V i Ferran VI (1 de Ferran VI en el de Requena, 1 de Felip V en el de Pinto II i 3 de Felip V en el de Burgos). En els tresors de Lebrija, Sant Andreu de Palomar, Pinto I, Parla i Madrigueras, no n'hi ha cap d'eixos monarques. L'explicació és que aquests tresors degueren formar-se després de l'any 1772, en què Carles III publicà la Pragmàtica de 29 de maig (figura 37), que pretenia, sense aconseguir-ho totalment,¹⁶⁰ la substitució de les monedes d'or i plata anteriors a eixa data per moneda de nova encunyació i que accelerà així la desaparició de la circulació d'aquelles monedes d'or i de plata, com ara les de Felip V,

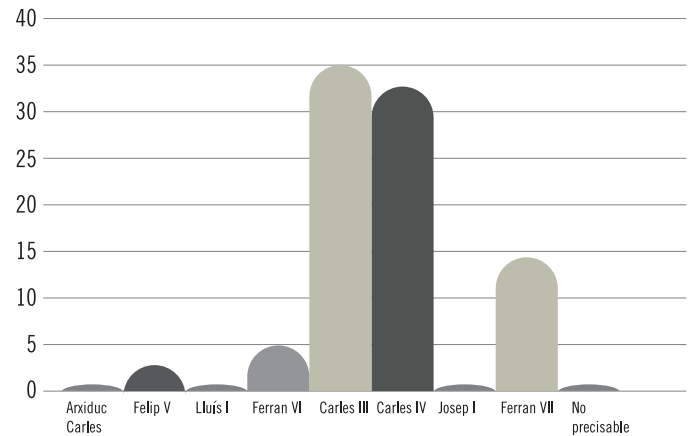

Figura 33. Monarques representats en el tresor de Montefrío. Any 1822.

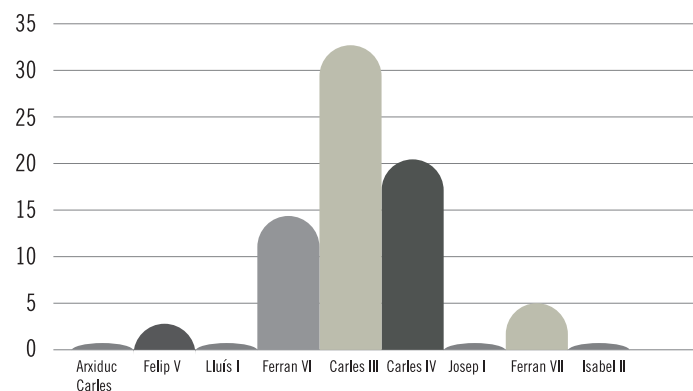

Figura 34. Monarques representats en el tresor de Castellbell i el Vilar. Any 1838.

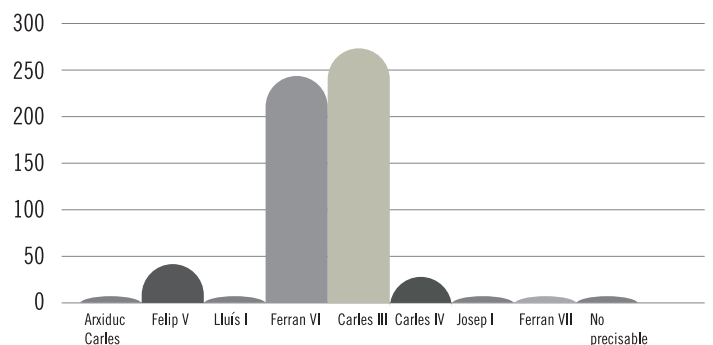

Figura 35. Monarques representats en el tresor de Figueres. Any 1817.

Figura 36. Monarques representats en els tresors de Sant Andreu de Palomar, Pinto, Parla, Pinto II, Lebrija, Burgos, Requena i Madrigueras.

151 Martínez i Ripollès, 1997, 189-197.

152 De los Santos, 1974, 433-436.

153 Datzira, Crusafont i Balaguer, 1981, 283-289.

154 Vegué, 1982; Estrada, 2008, 71.

155 Valenciano, Polo i Vico, 2012, 933-948.

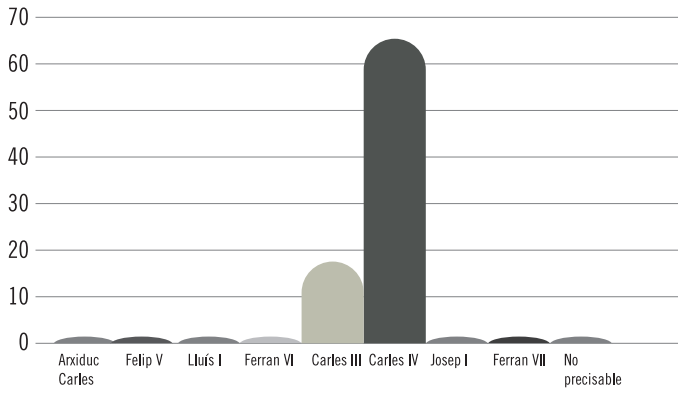
156 De los Santos, 1974, 437-439.

157 Mendoza, 1976, 269-276; 288-289.

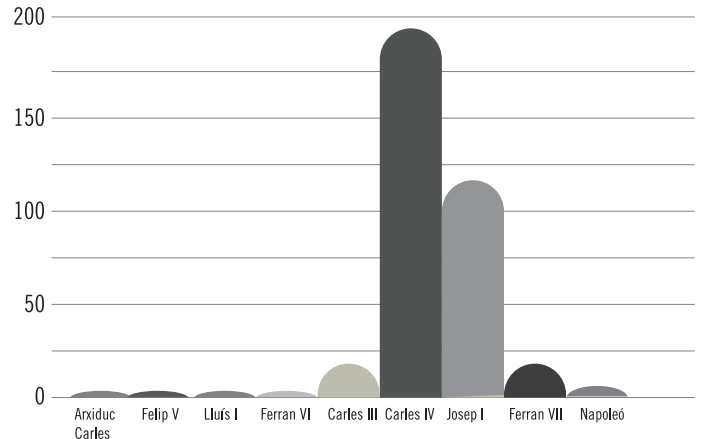
158 Figura realitzada amb les dades facilitades per Clua.

159 Clua, en premsa.

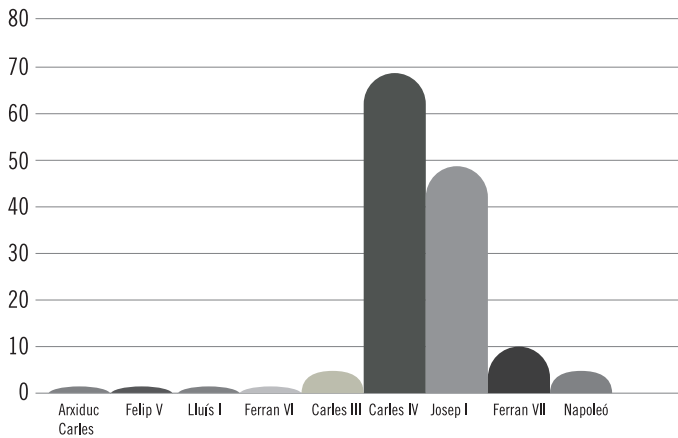
160 Martínez i Ripollès, 1997, 135.

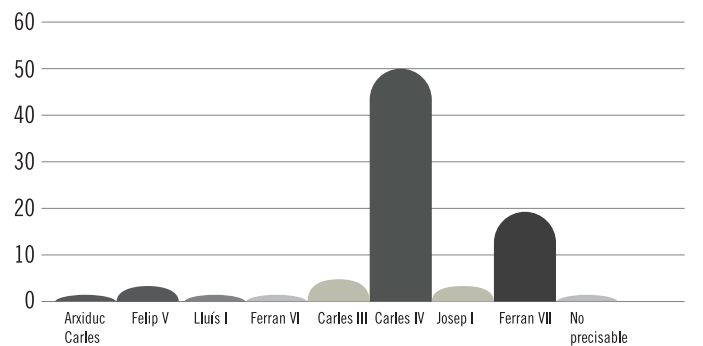
Sant Andreu de Palomar. Anys 1809-1812.

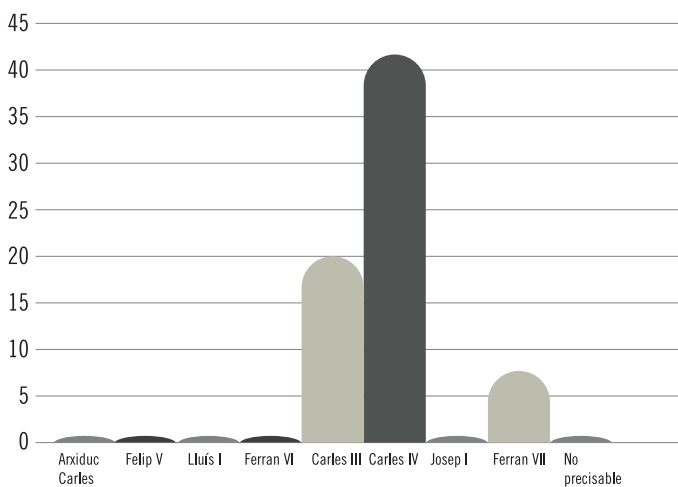
Pinto I. Any 1811.

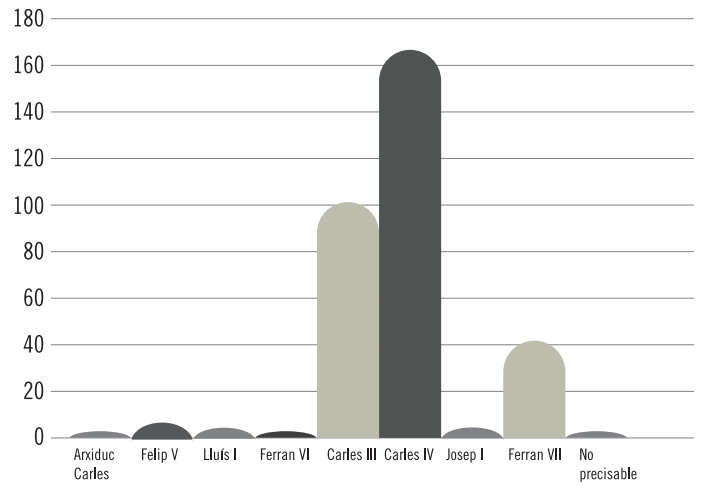
Parla. Any 1811.

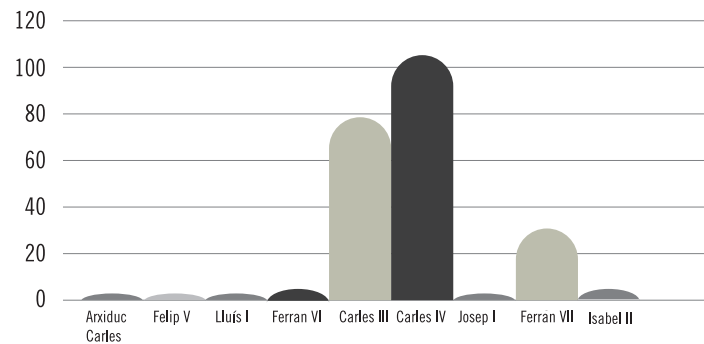
Pinto II. Guerra d'Independencia.

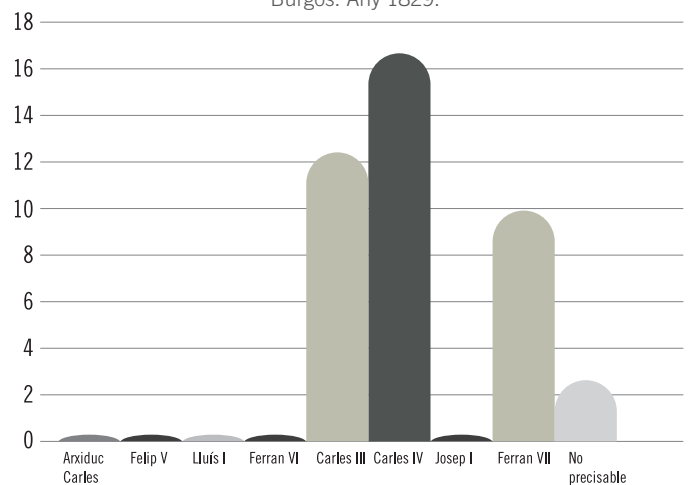
Lebrija. Any 1813.

Burgos. Any 1829.

Requena. Any 1835.

Madrigueras. Any 1838.

Lluís I i Ferran VI.¹⁶¹ Conjunts com els de Sant Joan d'Alacant, Figueres, Castellbell i el Vilar i Montefrío, que es desvien d'aquesta tendència general i integren monedes de Felip V i Ferran VI, semblen haver-se format per un estalvi continuat en el termini d'algunes generacions, amb un afegit en el moment d'instabilitat que els causà amb les monedes en circulació, en el cas de Sant Joan d'Alacant, monedes de Carles IV, Carles III i Ferran VII.

Amb tot, podem dir que les monedes anteriors a la Pragmàtica degueren circular encara, al menys a la comarca de l'Alacantí, durant la segona meitat del segle XVIII i començaments del XIX, així com també ho farien encara els diners de billó d'època foral (veure nota 32).

Podria semblar que fins la dècada dels anys 30, circularen encara amb més assiduitat monedes de Ferran VI a la façana mediterrània, si només observem els gràfics dels tresors de Montefrío, Sant Joan d'Alacant, Figueres i Castellbell i el Vilar. Però no sembla així si tenim en compte les dades dels tresors de Sant Andreu de Palomar o Requena.

Com déiem, en els tresors de Pinto I, Parla, Pinto II, Lebrija, Burgos, Sant Andreu de Palomar, carrer Esglaiers d'Olot,¹⁶² Requena o Madrigueras, la immensa majoria de les monedes pertanyen a Carles IV, encara que també a Carles III i ja en menor nombre, a Josep I i Ferran VII. En aquests conjunts sembla que la persona propietària, en el moment de disposar-se a amagar el tresor, hi inclogué les monedes en circulació en eixos moments, cosa que n'excloïa ja les de Felip V i Ferran VI.¹⁶³ Aquests tresors tenen trets personals, com ara Pinto I, on Carles III està poc representat, i Parla, on Josep I està molt ben documentat.

Una altra peculiaritat del tresor de Sant Joan d'Alacant (veure catàleg), aquesta sí exclusiva, és que conté un gran nombre de monedes molt desgastades, tant a l'anvers o al revers com al cantell, sobre-tot si el comparem amb els tresors contemplats com a paral·lels. Pareix significatiu que, mentre totes les monedes dels altres

Figura 37. Pragmàtica de 29 de maig de 1772. AMA. Armario 1. Libro 50.

tresors – que semblen haver sigut seleccionades amb cura – tenen un grau de conservació prou acceptable, no es puga dir el mateix de les monedes del tresor de Sant Joan d'Alacant. Fins i tot 14 de les monedes estan tan gastades que no han pogut rebre atribució a cap monarca concret. I de 42 no en podem determinar la seca de tan desgastades com es troben.

Davant d'aquesta circumstància, podem pensar que el tresor de Sant Joan d'Alacant es formà mitjançant una arre-

plega de les monedes que hi havia en circulació en el moment en què es prengué la decisió d'amagar la riquesa (monedes de Carles III, Carles IV, Josep Bonaparte i Ferran VII), però acudint també a un dipòsit de monedes format durant el segle XVIII (el qual incloïa monedes encunyades des de començaments del segle), de les quals, almenys 71, eren falsificacions d'època¹⁶⁴ que quedaren – per alguna raó què se'ns escapa – en poder de la persona que guardà el tresor. Les monedes falses, i aquelles que tenen totalment desgastat el cordonet, degueren ser estimades sobretot pel seu pes o contingut en plata¹⁶⁵. Tot allò, barrejat amb la peculiaritat de trobar-nos en un territori proper al port d'Alacant, un dels més importants d'Espanya en el segle XIX, que segurament dóna una especial personalitat a la circulació monetària de la ciutat d'Alacant i el seu rerepaís.¹⁶⁶

Una altra manera d'analitzar aquestes diverses peculiaritats és fer un gràfic que considere el nombre de monedes del tresor agrupades per dècada (figura 38). Si atenem aquesta agrupació, podem observar que les dècades amb major nombre de monedes foren les dels intervals 1714-1723 (acabada la Guerra de Successió) i 1804-1813 (Guerra de la Independència). També s'hi aprecia que en el cas del tresor de Sant Joan d'Alacant la proporció de

161 Martínez i Ripollès, 1997, 191 ss; 194 ss.

162 Estrada, 2008, 71.

163 Martínez i Ripollès, 1997, 191.

164 3 de l'arxiduc Carles, 61 de Felip V, 3 de Lluís I, 2 de Ferran VI i 2 de Carles III, la més moderna és de l'any 1761. Al tresor de Sant Andreu de Palomar hi ha una falsificació d'una moneda de 8 escuts de Carles IV de la seca de Santa Fe (Estrada-Rius, 2008, 70). Si era un jornalero tal volta es trobara forçat a acceptar les monedes i després no pogué desfer-se'n.

165 Martínez i Ripollès, 1997, 131 s.

166 Giménez, 1981; Moliner, 1992, 85-141; Pradells, 1990, 95-118.

monedes anteriors i posteriors a la Pragmàtica de 1772 és pràcticament la mateixa. Justament la dècada que més monedes agrupa és l'anterior a l'ocultació, lògicament ja que són les monedes que circulaven en el moment d'amagar el tresor. És curiosa la davallada de monedes des de la dècada 1714-1723 a la dècada 1744-1753 ja que podria semblar, si no coneguérem les circumstàncies de la troballa, que tinguérem dos tresors barrejats.

Amb tot, i per altra banda, la conclusió és ben diferent, si sotmetem a anàlisi la gràfica que reflecteix el valor en rals de billó per dècades de les monedes del tresor de Sant Joan d'Alacant (figura 39). Hem de valorar, com veurem més endavant que els altres tresors mostren una gran homogeneïtat de valors (unes 5 denominacions diferents), mentre que el de Sant Joan d'Alacant en té 13, i mostren unes agrupacions cronològiques que pensem que distorsionen la interpretació de la composició del conjunt. Aquesta diversitat de valors ha dificultat el càlcul de la riquesa del tresor, que finalment hem estimat en 5948 rals de billó¹⁶⁷. Aquesta quantitat és orientativa ja que molt probablement una bona part de les monedes del tresor, sobre tot les anteriors a Carles III i algunes d'aquest monarca, es valorarien pel seu pes en plata més que pel seu valor nominal, ja que havien perdut totalment el cordonet i part del metall.

Ara podem copsar que el major contingut en riquesa del tresor correspon a monedes encunyades durant els regnats de Carles IV (prop de 2100 rals de billó sobre un total de 5.948) i Carles III (1.820 rals de

167 S'ha calculat el valor en rals de billó, la moneda de compte de l'època, assignant un valor de 40 rals de billó per escut d'or, de 2,5 rals de billó al ral de seca nacional o americana i de 2 al ral de seca provincial o peninsular, de 4 rals de billó per a la denominació pesseta i del mateix valor per als valors expressats en rals de billó de monedes de Josep Bonaparte. Gil, 1976, 504, 507; Martínez-Ripollès, 1997, 129.

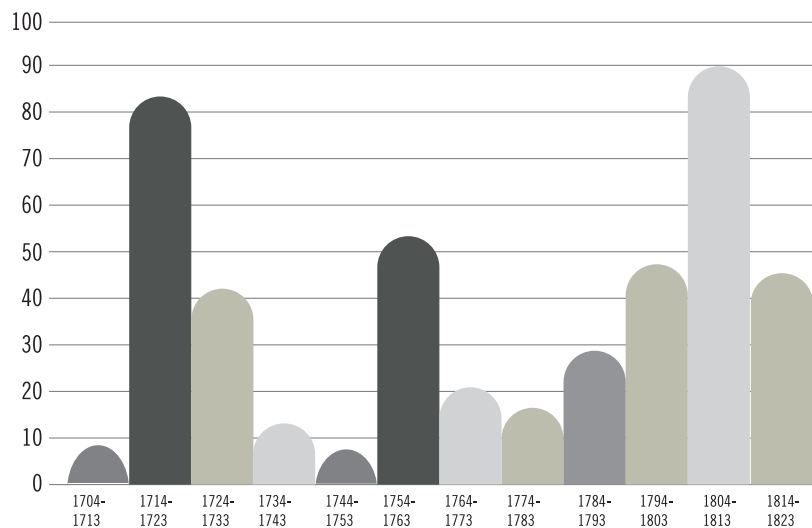

Figura 38. Nombre de monedes del tresor de Sant Joan agrupades per dècades

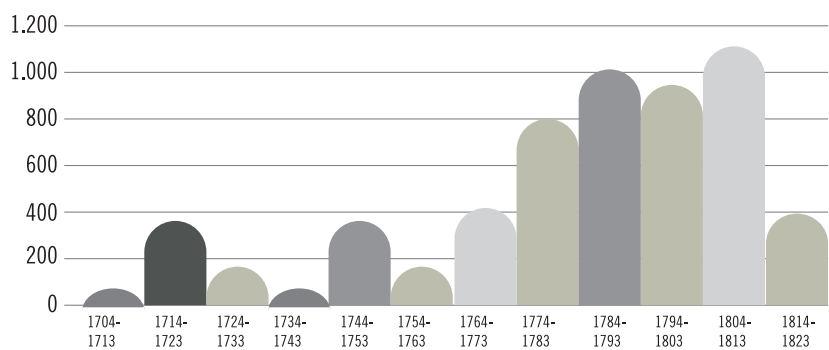

Figura 39. Valor en rals de billó de les monedes del tresor de Sant Joan agrupades per dècades

billó), que devien ser els reis més ben representats en les monedes en circulació a la ciutat d'Alacant, al port i al rerepaís de la ciutat cap a l'any 1823. Si mirem el gràfic hi veiem que el període que acumula més riquesa correspon a l'interval 1774-1813 (justament després de la Pragmàtica de l'any 1772, encara que també hem de considerar que aquest és el moment en què Antonio Quereda començà a treballar, rebé l'herència de Crisostomo Peres i tal volta de sa mare i realitzà la venda i la compra de les cases). També s'hi aprecia que prop del 75% de la riquesa del tresor es materialitza en monedes encunyades amb posterioritat a la Pragmàtica. En aquest sentit cal destacar que totes les monedes (amb l'única excepció – figura 40 – d'una moneda de huit escuts de Ferran VI) de l'arxiduc Carles, de Felip V, de Lluís I i de Ferran VI són rals d'un i de 2, d'escàs valor.

Figura 40. Huit escuts de Ferran VI (n.º catàleg 192)

D'aquesta manera es diluïxen parcialment les diferències del tresor de Sant Joan d'Alacant respecte d'altres, però per a apropar-se als tresors de Montefrío, Castellbell i el Vilar i Figueres, i queda ben diferenciat dels tresors de l'altre grup.

Una altra via d'estudi d'aquests trets personals és observar els valors que hi apareixen representats. En el tresor de Sant Joan d'Alacant (figura 41) hi ha 5 monedes de 8 escuts, 3 monedes de 4 escuts, 5 monedes de 2 escuts, 1 moneda d'un escut, 1 moneda de mig escut, 96 rals de 8, 26 rals de 4, 270 rals de 2, 76 rals d'un, 5 monedes de mig ral, 3 monedes de 20 rals, 8 monedes de 10 rals i 2 monedes d'una pesseta. Els valors més representats en el tresor de Sant Joan d'Alacant són el ral de 2, el ral de 8 i el ral d'un. Són monedes d'ús quotidià, que tenen escàs valor (tret dels rals de 8), i són molt poc usuals en atresoraments perquè resulten poc apropiades per a acumular riquesa amb la intenció d'amagar-la. L'ús quotidià de les monedes de poc valor, tan abundants en el tresor de Sant Joan d'Alacant, explica en part per què moltes monedes presenten un desgast tan cridaner. Per aquesta circumstància ens sembla que la persona que amagà el tresor de Sant Joan d'Alacant rebé aquestes monedes de poc valor com a pagament de tasques relacionades amb un treball concret o esporàdic, i això encaixa perfectament amb el retrat socioeconòmic que hem fet d'Antonio Quereda i Chápuli, qui com hem dit abans sembla devia treballar com a jornalero o al menys feia feines pagades de manera immediata. Amb aquestes monedes creà un dipòsit d'estalvi al qual anà afegint monedes de més valor. Trobem, doncs, un context de relacions laborals i econòmiques propici per a la

circulació i ús d'aquest tipus de moneda de poc valor. Per a aquesta persona una acumulació de riquesa d'eixa vàlua, segurament fruit de tota una vida de treball, devia tindre una importància que justificà el compte que es tingué en amagar-la.

Si hem estimat que el conjunt de monedes del tresor de Sant Joan d'Alacant té un valor de 5.948 rals de billó, les quinze monedes d'or sumen un total de 2.540 rals de billó (15 monedes contenen el 42,70 % de la riquesa del tresor). Si afegim a aquesta xifra els 1.536 rals de billó que corresponen als 96 rals de 8, ens trobem que els nominals indicats (111 monedes, el 22,15%), els de major valor, amb un total de 4.076 rals de billó, constitueixen el 68,52 % de la riquesa del tresor. És una composició més que atípica, ja que predominen monedes d'escàs valor i poc pràctiques per a atresorar riquesa, circumstància que es mostra de manera molt cridanera si atenem als valors que trobem en tresors de similar cronologia. Molts d'aquests tresors únicament contenen monedes d'or, com ara els tresors

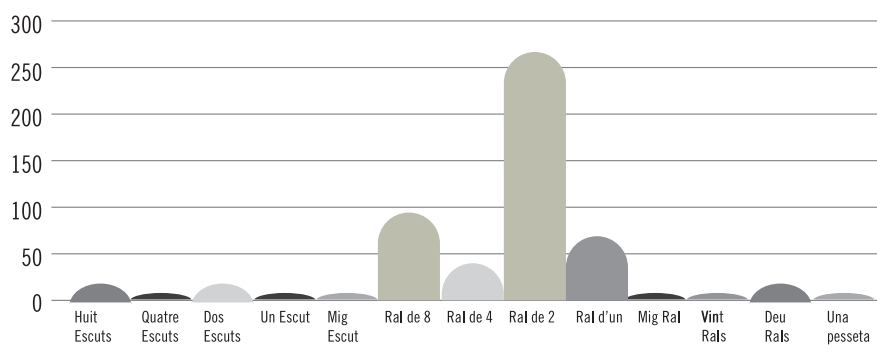

Figura 41. Monedes del tresor de Sant Joan d'Alacant agrupades per valors

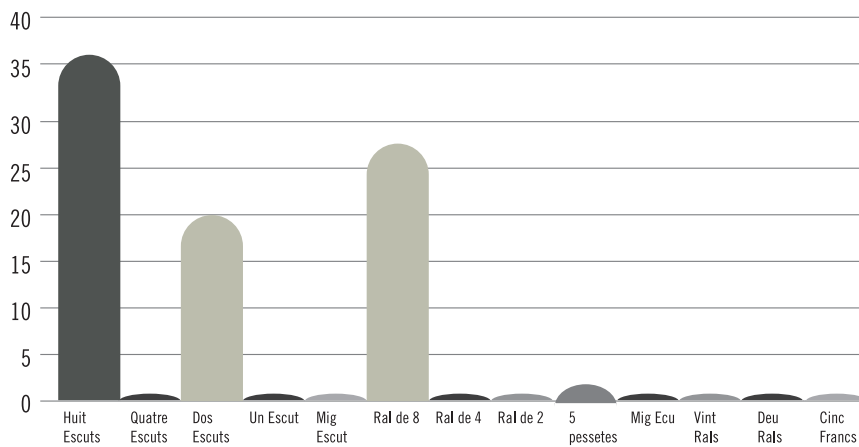

Figura 42. Monedes del tresor de Sant Andreu de Palomar agrupades per valors

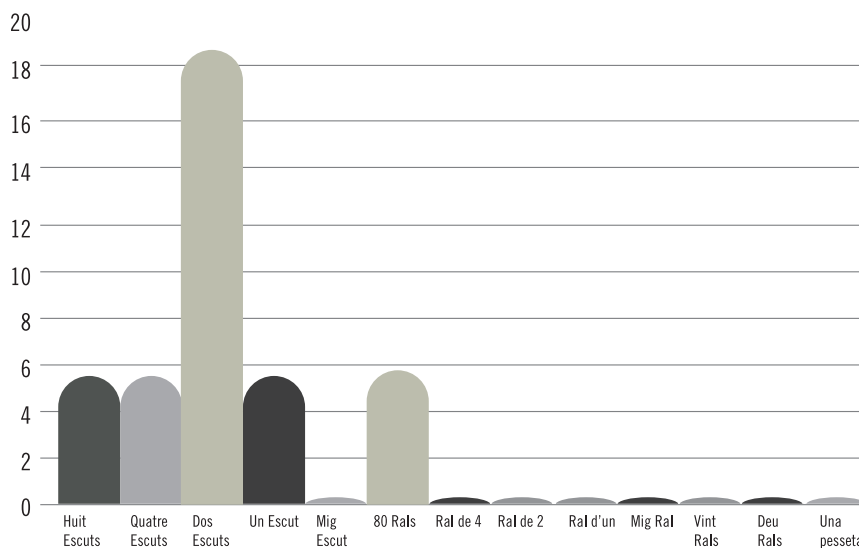

Figura 43. Monedes del tresor de Madrigueras agrupades per valors

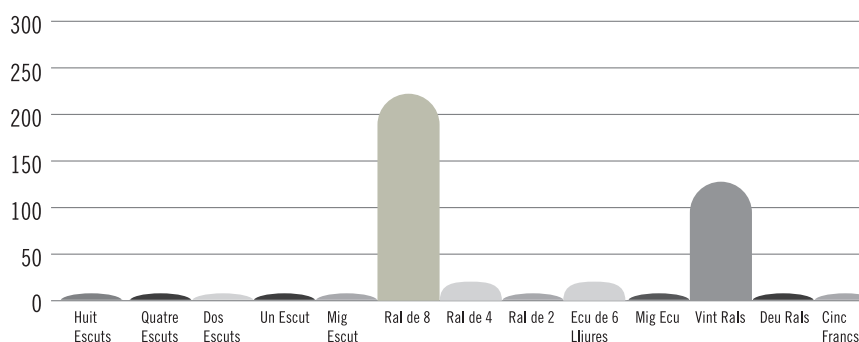

Figura 44. Monedes del tresor de Pinto I agrupades per valors

de Lebrija,¹⁶⁸ Figueres,¹⁶⁹ Montefrío,¹⁷⁰ Burgos,¹⁷¹ Requena¹⁷² i el de Castellbell i el Vilar.¹⁷³ N'hi ha d'altres compostos per peces d'or i de plata, així com el tresor de Sant Andreu de Palomar¹⁷⁴ (figura 42), que conté 58 peces d'or i 30 de plata (de les quals 29 són rals de 8 i l'altra és una monedes de 5 pessetes), i el tresor de Madrigueras¹⁷⁵ (figura 43) constituït per 37 monedes d'or i 6 monedes de 80 rals. Hi trobem que els tresors de composició mixta contenen els nominals de plata de més valor.

Pel que fa als tresors que únicament contenen monedes de plata, el tresor de Pinto I¹⁷⁶ (figura 44), integrat per 357 monedes de plata, està pràcticament constituït per rals de 8 (225) i monedes de vint rals (125). Les altres monedes són 2 rals de 4, 3 ecus de 6

168 Pérez, 1987-1989, 183-200.

169 Clua, en premsa.

170 Mendoza, 1976, 276-287; 290-292.

171 Sáinz i Baixauli, 1998, 203.

172 Martínez i Ripollès, 1997, 189 s.

173 Datzira, Crusafont i Balaguer, 1981, 283-289.

174 Estrada, 2008, 70 s.

175 De los Santos, 1974, 433-436.

176 Alfaro, 1990, 92-94.

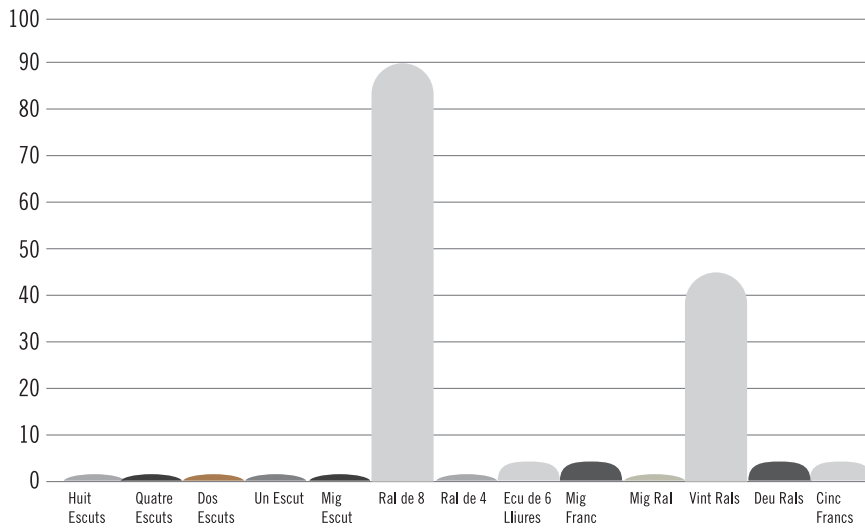

Figura 45. Monedes del tresor de Parla agrupades per valors

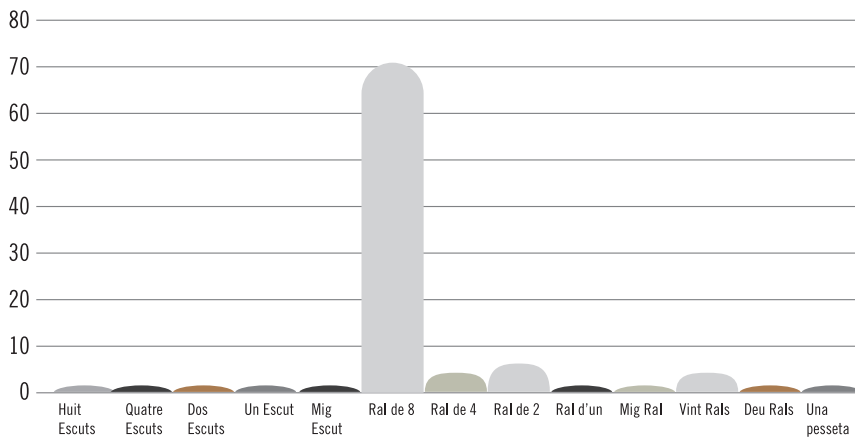

Figura 46. Monedes del tresor de Pinto II agrupades per valors

lliures, 1 moneda de mig ecu i 1 moneda de 5 francs. El tresor de Parla¹⁷⁷ (figura 45), integrat per 144 monedes de plata, de les quals 92 són rals de 8 i 47 són de vint rals (a més d'un ecu de 6 lliures, 2 monedes de mig franc, una moneda de cinc francs i una moneda de 10 rals). El tresor de Pinto II¹⁷⁸ (figura 46) està format per 71 rals de 8, 2 rals de 4, 3 rals de 2 i una moneda de 20 rals.

Així doncs, aquesta cerca de tresors de cronologia similar a la del tresor de Sant Joan d'Alacant exposen de manera contundent una altra peculiaritat d'aquesta ocultació: la d'estar formada per una elevada proporció de monedes d'escàs valor, mentre que la resta dels tresors observats estan formats per monedes d'or i plata de molta vàlua que facilitaven l'arreglada de riquesa i que no eren d'ús comú per als intercanvis quotidians.

Pel que fa al total de riquesa que conté el tresor de Sant Joan d'Alacant, 5.948 rals de billó, dels paral·lels que estem considerant només n'hi ha dos, Parla i

Pinto II amb menys de 2.000 rals de billó¹⁷⁹, que reunixen bastant menys riquesa que el de Sant Joan d'Alacant. Els tresors de Pinto I (uns 6.200 rals de billó)¹⁸⁰, Lebrija (5.640 rals de billó)¹⁸¹ i Madrigueras (5.120 rals de billó)¹⁸² tenen, en la pràctica (recordem que bona part del tresor de Sant Joan d'Alacant seria apreciada pel valor en plata més que pel valor nominal), aproximadament la mateixa. El tresor de Castellbell i el Vilar puja ja a uns 8.580 rals de billó¹⁸³ i el de Sant Andreu de Palomar a uns 14.100.¹⁸⁴ Ja amb molt més valor tenim els de

177 Alfaro, 1990, 96-98.

178 Alfaro, 1990, 95-96.

179 Càlcul fet a partir de les dades publicades en Alfaro, 1990, 95-98.

180 Càlcul fet a partir de les dades publicades en Alfaro, 1990, 92-94.

181 Martínez-Ripollès, 1997, 208.

182 Sáinz i Baixauli, 1998, 206.

183 Sáinz i Baixauli, 1998, 206.

184 Càlcul fet a partir de les dades publicades en Estrada, 2008, 70.

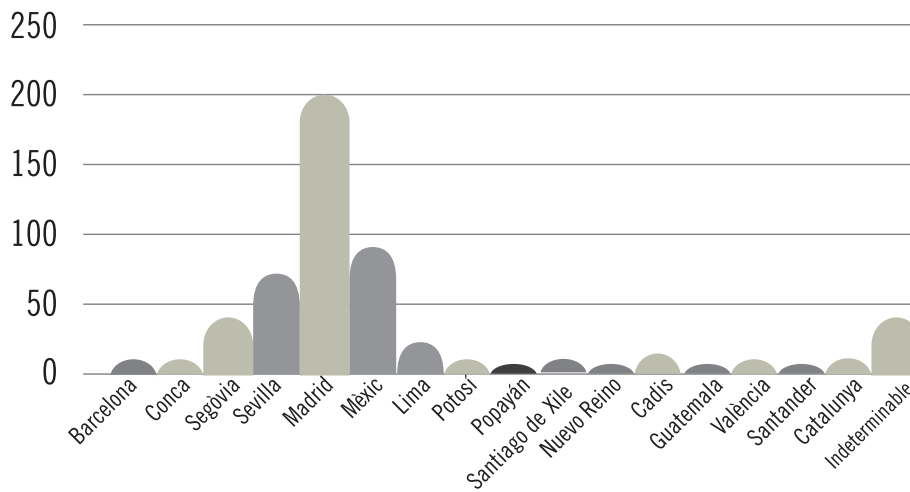

Figura 47. Nombre de monedes per seques del tresor de Sant Joan d'Alacant

Burgos (20.825),¹⁸⁵ Montefrío (30.720)¹⁸⁶ i Requena (52.800).¹⁸⁷

Així que la riquesa amagada en el tresor de Sant Joan d'Alacant es troba en un lloc intermedi dins dels tresors de la primera meitat del segle XIX quant a la riquesa. Encara que destaca la cura amb què s'amagà aquest conjunt de monedes, la riquesa atresorada a Sant Joan d'Alacant no representa una fortuna formidable però tampoc no és menyspreable, sobre tot si tenint en compte la biografia i el context socioeconòmic de la persona que l'amagà. Si busquem una referència del poder adquisitiu del tresor en el moment d'amagar-lo, podem dir que sabem que a Alacant, durant el període absolutista de Ferran VII, l'Alcalde Major d'Alacant cobrava 4.417 rals de billó de sou anual, el Comptador 8.800, l'escrivà 6.023, el Regidor 1.024, l'agutzil 752 i l'agranador 451. Durant el Trienni Liberal, l'agutzil cobrava 1.440 rals i el Secretari de l'ajuntament (Comptador) 8.000 rals.¹⁸⁸ Per al propietari del tresor de Sant Joan d'Alacant, la quantitat que amagà li hauria assegurat la subsistència durant alguns anys i li hauria servit per a atendre les seues necessitats durant la vellesa.

Podem iniciar l'estudi de les seques on foren encunyades les monedes del tresor de Sant Joan d'Alacant assenyalant que cal destacar la presència en riquesa, no tant en nombre, de les monedes de les seques americanes ja que el tresor de Sant Joan

d'Alacant es data l'any 1823 i des de la pèrdua de les colònies americanes hi ha una sensible reducció de la producció de aquelles seques.¹⁸⁹

Les monedes del Tresor de Sant Joan d'Alacant (figura 47) foren encunyades a les seques de Madrid (205), Mèxic (83), Sevilla (71), Segòvia (39), Lima (14), Barcelona (9), Potosí (9), Conca (11), Cadis (5), Catalunya (4), València (3), Santiago de Xile (2), Guatemala (1), Nuevo Reino (1), Popayán (1) i Santander (1). De seca indeterminable hi ha 42 monedes. De manera que 359 de les 459 monedes de seca coneguda (el 78%) foren fabricades a Madrid, Mèxic i Sevilla. En conjunt, les seques peninsulars (emissions provincials) representades sumen un total de 348 monedes mentre que les americanes (emissions nacionals) sumen només un total de 111.

Amb aquestes dades el tresor de Sant Joan d'Alacant pareix que pertany al grup de tresors (figura 48) que mostren un clar predomini de les seques peninsulars sobre les americanes, como són els tresors de Lebrija¹⁹⁰ (46 de Madrid, 12 de Sevilla, 5 de Cadis, 4 de Popayán, 2 de Nuevo Reino i 1 de Santiago de Xile), Figueres¹⁹¹ (561 de Madrid, 116 de Sevilla i 2 de Popayán), Burgos¹⁹² (252 de Madrid, 27 de Popayán, 26 de Sevilla, 11 de Mèxic, 11 de Nuevo Reino, 5 de Cadis, 3 de París i 2 de Lima), Madrigue-

185 Sáinz i Baixauli, 1998, 206.

186 Sáinz i Baixauli, 1998, 206.

187 Martínez i Ripollès, 1997, 207 s.

188 Salort, 1998, 229 n. 53.

189 Martínez i Ripollès, 1997, 197.

190 Pérez, 1987-1989, 183-200.

191 Clua, en premsa.

192 Sáinz i Baixauli, 1998, 211-223.

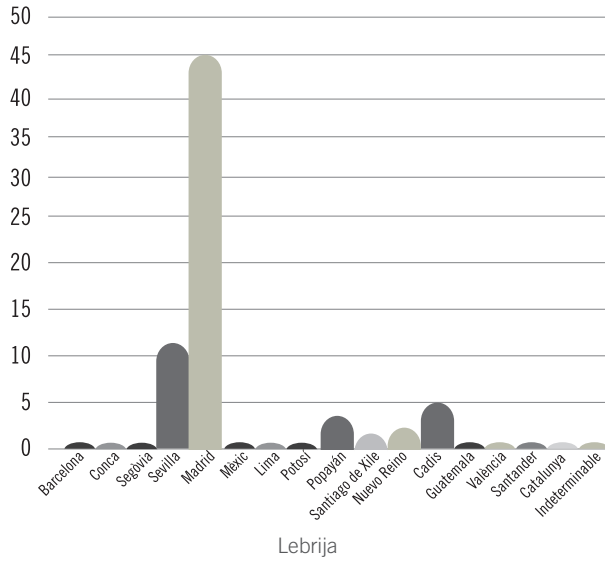
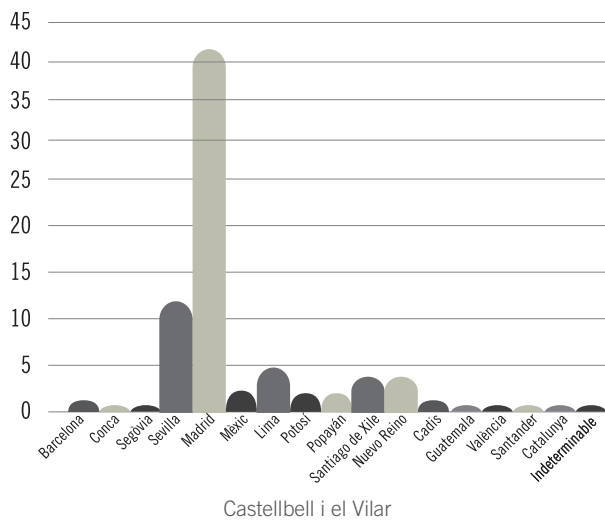
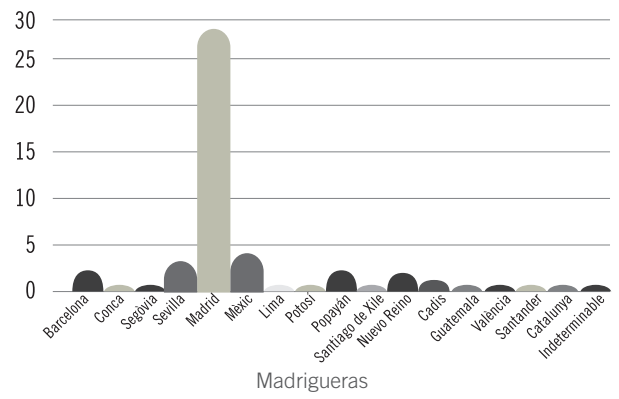
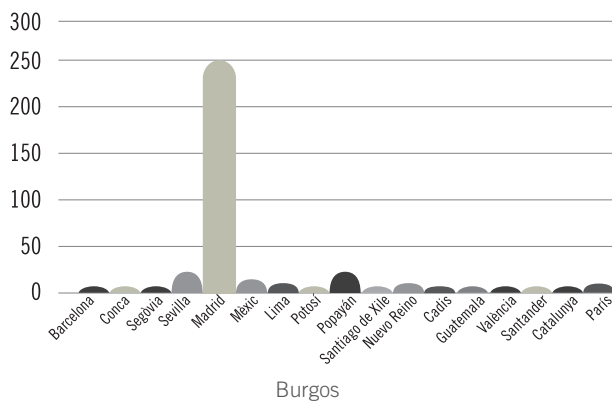
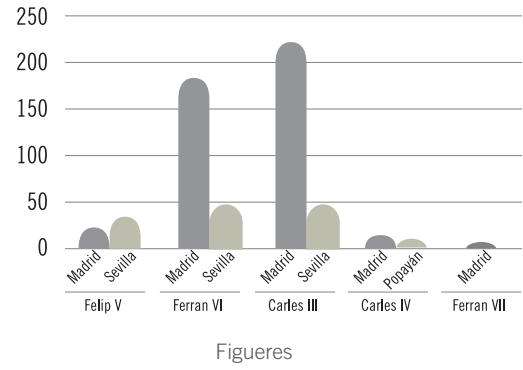

Figura 48. Nombre de monedes per seques dels tresors de Lebrija, Figueres (segons Clua), Burgos, Madrigueras i Castellbell i el Vilar

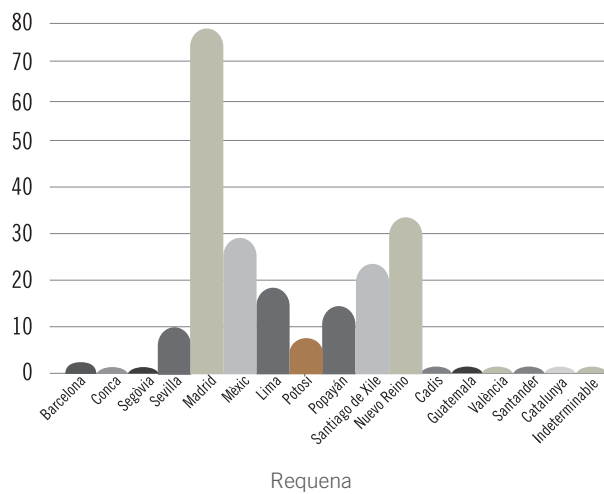
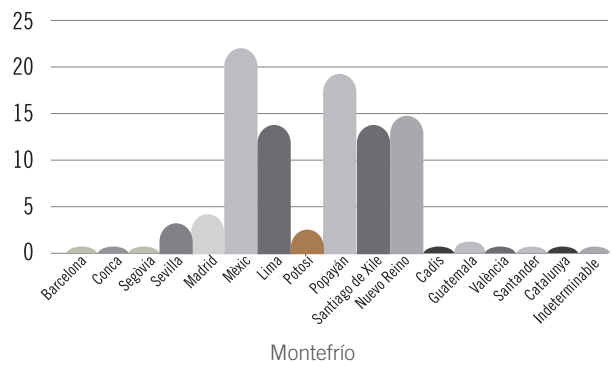
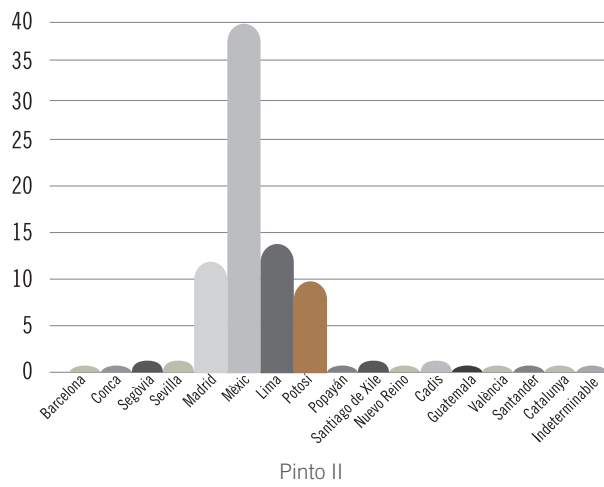
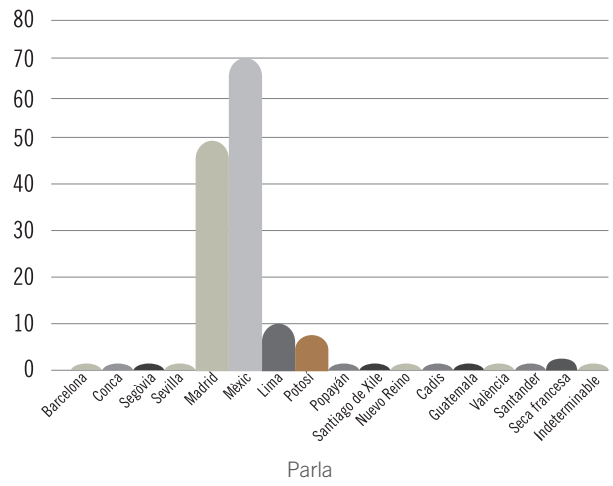
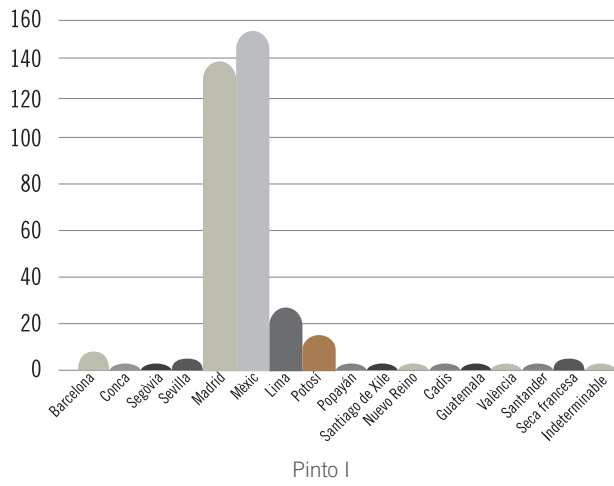

Figura 49. Nombre de monedes per seques dels tresors de Pinto I, Parla, Pinto II, Montefrío i Requena

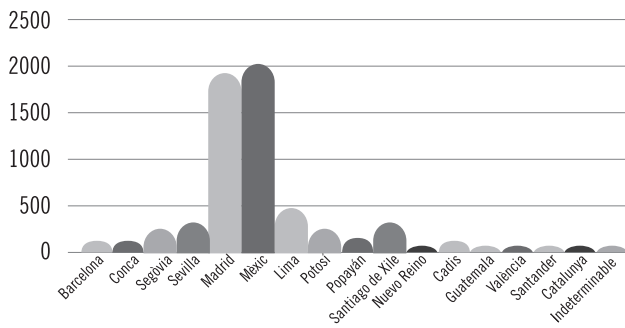

Figura 50 Riquesa en rals de billó per seques del tresor de Sant Joan d'Alacant

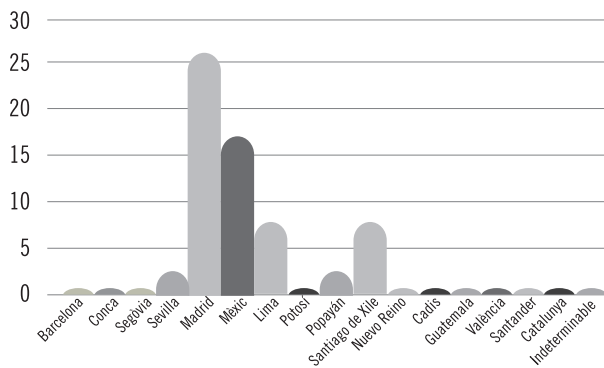

Figura 51. Total d'escuts d'or per seques del tresor de Sant Joan d'Alacant

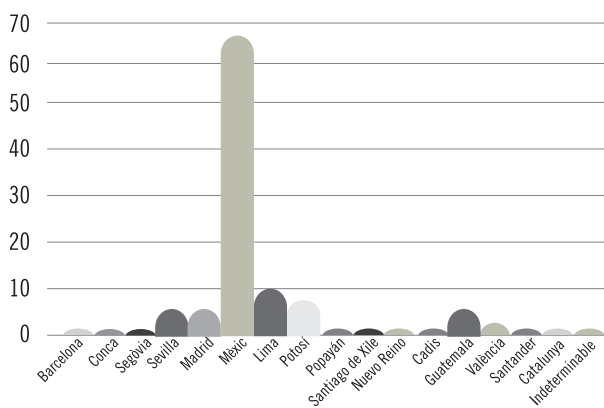

Figura 52. Rals de 8 per seques del tresor de Sant Joan d'Alacant

ras¹⁹³ (29 de Madrid, 4 de Mèxic, 3 de Sevilla, 2 de Barcelona, 2 de Popayán, 2 de Nuevo Reino i 1 de Cadix) i Castellbell i el Vilar¹⁹⁴ (42 de Madrid, 13 de Sevilla, 5 de Lima, 4 de Santiago de Xile, 4 de Nuevo Reino, 2 de Mèxic, 2 de Potosí, 2 de Popayán, 1 de Barcelona i 1 de Cadix). Aquests tresors són majoritàriament de monedes d'or (només el de Madrigueras pot considerar-se mixt) i tenen unes cronologies que abracen des dels anys 1813 i 1817 (Lebrija i Figueres) a l'any 1838 (Madrigueras i Castellbell i el Vilar).

Per altra banda, hi ha un grup d'altres tresors contemporanis (figura 49), on hi ha més representació de les seques americanes que de les peninsulars, com passa als tresors de Pinto I¹⁹⁵ (156 de Mèxic, 141 de Madrid, 31 de Lima, 18 de Potosí, 9 de Barcelona, 6 de Sevilla i 5 de seca francesa), Parla¹⁹⁶ (71 de Mèxic, 49 de Madrid, 11 de Lima, 9 de Potosí i 4 de seca francesa), Pinto II¹⁹⁷ (40 de Mèxic, 13 de Lima, 12 de Madrid, 10 de Potosí, 1 de Segòvia, 1 de Sevilla, 1 de Santiago de Xile, i 1 de Cadix), Montefrío¹⁹⁸ (22 de Mèxic, 19 de Popayán, 15 de Nuevo Reino, 14 de Lima, 14 de Santiago de Xile, 3 de Madrid, 2 de Sevilla, 2 de Potosí i 1 de Guatemala) i Requena¹⁹⁹ (79 de Madrid, 35 de Nuevo Reino, 29 de Mèxic, 17 de Lima, 13 de Sevilla, 15 de Popayán, 9 de Potosí i 1 de Barcelona).

Són tres tresors de plata (Pinto I, Parla i Pinto II) i dos d'or amb unes cronologies que arriben des de la Guerra de la Independència (Pinto I, Parla i Pinto II) al Trienni Liberal (Montefrío) i a l'any 1835 (Requena).

Tal volta en el tresor de Sant Joan d'Alacant la representació de les monedes encunyades a seques americanes pot semblar poc important, però aquesta visió canvia si atenem al valor en rals de billó segons seques (figura 50). Això és així perquè, com ja hem assenyalat anteriorment, el tresor de Sant Joan d'Alacant té més diversitat de valors que els altres tresors i, a més, les agrupacions cronològiques d'aquests valors dis-

193 De los Santos, 1974, 433-436.

194 Datzira, Crusafont i Balaguer, 1981, 283-289.

195 Alfaro, 1990, 92-94.

196 Alfaro, 1990, 96-98.

197 Alfaro, 1990, 95-96.

198 Mendoza, 1976, 276-287; 290-292.

199 Martínez i Ripollès, 1997, 198-200.

torsionen la interpretació de la composició del conjunt. També hem de recordar que les 15 monedes d'or i els 96 rals de 8 constituïxen el 68,52% de la riquesa del tresor, i eixos valors estan majoritàriament encunyats a seques americanes (figures 51 i 52).

La seca que més rals de billó atresora és Mèxic (2.062 rals de billó), seguida de les seques de Madrid (1.934), Lima (555), Sevilla (340), Santiago de Xile (325), Segòvia (154), Potosí (148), Popayan (80), Cadis (60), Conca (44), Barcelona (36), Catalunya (20), Guatemala (20), València (12), Santander (10) i Nuevo Reino (5). Tot això vol dir que les monedes encunyades en seques americanes reuniten un total de 3195 rals de billó mentre que les encunyades en seques peninsulars sumen 2.610 rals de billó. S'hi aprecia una preferència a guardar les monedes de major valor de seca americana, bé perquè circularen amb més freqüència pel voltant del port d'Alacant o perquè foren més valorades, ja que les emissions nacionals es caracteritzen per una millor qualitat del metall.

En els altres tresors, estiguen integrats per monedes d'or o de plata o siguen mixtos, l'homogeneïtat dels valors explica que la representació de seques i el valor que sumen les monedes encunyades en cada una siguen pràcticament equivalents. Només en dos tresors notem variacions. En el cas del tresor de Castellbell i el Vilar²⁰⁰ (en el qual només 19 monedes sobre un total de 76 foren encunyades en seques americanes) el valor que sumen les monedes encunyades en seques americanes és de 5.440 rals de billó sobre el total de 8.580 que s'hi atresora (figura 53). Les monedes de la seca de Madrid hi sumen 2.320 rals de billó, seguides de les de Lima (1.600), Santiago de Xile (1.280), Nuevo Reino (1.280), Potosí (640), Mèxic (480), Popayan (160), Sevilla (660), Cadis (80) i les de Barcelona (80). De manera que, si mirem aquest gràfic sembla tindre més protagonisme la riquesa acumulada emprant numerari d'origen americà, en contra del que semblava indicar la figura 48 per al cas d'aquest tresor.

En el cas del tresor de Requena²⁰¹ (figura 54) es reforça el protagonisme de les seques americanes sobre el total del conjunt. Les monedes de seca peninsular suposen el 41,70 % del total (93 de 223) i arriben al 24,69 % de la riquesa del tresor (13.040 rals de billó sobre un total de 52.800, els altres 39.760 rals de billó pertanyen a monedes encunyades en seques americanes).

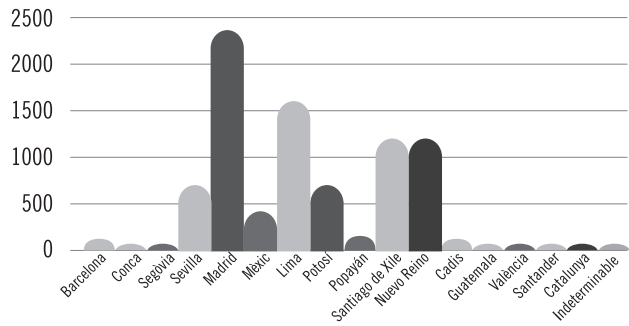

Figura 53. Riquesa en rals de billó per seques del tresor de Castellbell i el Vilar

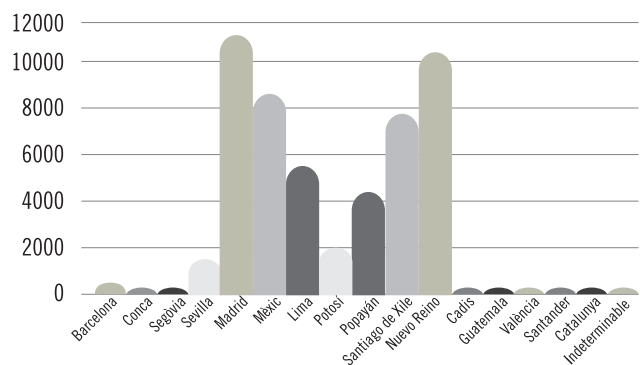

Figura 54. Riquesa en rals de billó per seques del tresor de Requena

Figura 55. Monedes de huit rals de seca nacional i de seca provincial (n.º catàleg 467 i 440)

200 Datzira, Crusafont i Balaguer, 1981, 283-289.

201 Martínez i Ripollès, 1997, 198-200.

Conclusió

Amb les dades amb què comptem en el moment d'escriure aquestes línies, i si considerem les característiques de l'amagatall on estaven les monedes, podem sostindre com a vàlida la hipòtesi inicial que el propietari del tresor i el propietari de la casa en el moment de l'ocultació del tresor de Sant Joan d'Alacant degueren ser la mateixa persona: Antonio Quereda i Chápuli. No és un amagatall conjuntural, sinó pensat i construït per a guardar, en lloc segur i durant anys, una acumulació de riquesa. Aquesta hipòtesi recolza sobre les dades que hem trobat d'aquesta persona i per determinades peculiaritats que mostra l'estudi numismàtic del tresor.

Si recapitem, podem assenyalar que Antonio Quereda i Chápuli comprà la casa l'any 1804 i morí, – sobtadament, sense fer testament –, en una data que no hem pogut establir, en tot cas abans de l'any 1830. Un grup de nou cosins i cosines quedaren com a hereus casuals i vengueren col·lectivament la casa l'any 1834. El tresor s'amagà l'any 1823 però cal dir que un amagatall d'aquestes característiques degué semblar al seu propietari ben segur, i tal volta decidira, una vegada passat el perill, deixar les monedes allà guardades alguns anys si no necessitava disposar-ne. Per això, no és necessari que la mort es produïra el mateix any 1823, sinó potser ser uns anys després.

D'Antonio Quereda i Chápuli hem pogut reconstruir un retrat socioeconòmic que a grans trets és recolzat pel context que mostra l'estudi del conjunt numismàtic.

Antonio Quereda i Chápuli (fill de Francisco Juan Quereda i Vitoriana Chápuli i Orts) pertanyia a dues famílies benestants de llauradors i pensem que nasqué poc abans de l'any 1770. Son pare ja era mort l'any 1775, quan ell encara devia tindre pocs anys. L'any 1784 treballava de criat i la persona per a la qual ho feia (Crisostomo Peres), li llegà una casa, la qual vengué el dia 27 de novembre de l'any 1803, moment en què treballava ja com a jornal·ler. I uns mesos després, el 7 de maig de l'any 1804, comprà la casa del carrer de la Maymona (un tram de la qual forma part del carrer Colom en l'actualitat).

La mort del pare degué condicionar la seua situació personal i econòmica, com també ho faria el rebre en llegat una casa. Aquest fet, per modesta que fóra la casa i si tenim en compte el seu context socioeconòmic, deu considerar-se també un fet fonamental en la seua vida i en la seua capacitat d'estalvi.

Figura 56. Vint rals de Ferran VII de la seca de Madrid (n.º catàleg 429)

El tresor de Sant Joan d'Alacant s'amagà l'any 1823, data en què la intervenció d'un exèrcit francès, conegut com els Cent Mil Fills de Sant Lluís, posà fi al Trienni Liberal. La veïna ciutat d'Alacant fou l'última en capitular i els liberals patiren una dura repressió per part dels absolutistes. No hem trobat cap dada ni apreciat signes que cap membre de la família, Antonio Quereda i Chápuli inclòs, estiguera compromés activament ni amb els liberals ni amb els absolutistes. Ni que patiren cap tipus de represàlia. Més bé sembla que fou la por a robaris per part dels bàndols en contesa o a la pressió fiscal encetada per les autoritats defensoras de la plaça la que motivà l'ocultació.

El més senzill és pensar que l'any 1823, en el context d'incertesa que patí la comarca de l'Alacantí entre els mesos de juliol i novembre, Antonio Quereda i Chápuli percebé un perill imminent i que considerava passatger, tal volta d'unes setmanes, i decidí amagar els seus diners, sense dir-ho a ningú, amb la intenció de recuperar-los en passar el perill. En eixe interval de temps li arribà la mort, i els seus estalvis esdevingueren tresor.

Des del punt de vista numismàtic, el tresor de Sant Joan d'Alacant presenta singularitats especialment cridaneres si el comparem amb altres tresors, i per això podem considerar-lo un conjunt molt peculiar, gairebé podríem dir que únic. Conté una gran quantitat de monedes de Ferran VI i sobre-tot de l'arxiduc Carles i de Felip V, gran nombre de monedes molt desgastades i gran nombre de monedes falses. Mostra també una heterogeneïtat de valors bastant marcada i una elevada proporció de monedes d'escàs valor i d'ús comú per als intercanvis quotidians

(rals de dos i d'un), poc pràctiques per a l'arreplega de riquesa. Recordem que el 68,52 % de la riquesa del tresor està constituït per les quinze monedes d'or i els 96 rals de 8 (111 monedes, el 22,15% del total). Com es pot comprovar en el catàleg, totes les monedes falses són de poc valor i d'ús freqüent, estan encunyades a nom de l'arxiduc Carles, de Felip V, de Lluís I, de Ferran VI i de Carles III i la més moderna té data de l'any 1761. I totes les monedes (tret d'una moneda de huit escuts de Ferran VI) de l'arxiduc Carles, de Felip V, de Lluís I i de Ferran VI són rals d'un i de 2.

Sembla que la persona que amagà el tresor de Sant Joan d'Alacant rebé les monedes de poc valor com a pagament de tasques relacionades amb un treball concret o esporàdic i que vivia en un context de relacions laborals i econòmiques propici per a la circulació i ús d'aquest tipus de moneda, en què moltes de les monedes (les falses i aquelles molt desgastades), devien ser estimades, per les persones que les empraven, pel pes o pel contingut en plata. Tot això encaixa amb el retrat socioeconòmic que hem fet d'Antonio Quereda i Chápuli, qui – com hem dit abans – sembla que treballava com a jornalier.

El tresor es creà amb un dipòsit de riquesa estalviat almenys des de les últimes dècades del segle XVIII al qual anaren afegint-se monedes de més valor, presumiblement en el moment en què es prengué la decisió d'amagar la riquesa, amb les monedes que hi havia en circulació (monedes de Carles III, Carles IV, Josep Bonaparte i Ferran VII). Efectivament, el major contingut en riquesa del tresor correspon a l'interval 1774-1813, moment en què Antonio Quereda i Chápuli començà a treballar, rebé el llegat de la casa, tal volta l'herència de sa mare i realitzà la venda i la compra de les cases.

La riquesa atesorada a Sant Joan d'Alacant, si tenim en compte la biografia i el context socioeconòmic de la persona que l'amagà, degué ser fruit d'una pacient tasca d'estalvi i resultat de tota una vida de treball. Per al seu propietari constituïa una autèntica fortuna, i això explica el compte que es tingué en amagar-la. Per a una persona d'eixa edat i context social, que sembla que no podia confiar en la cura d'altres persones, la quantitat que amagà li hauria permés afrontar el futur i la vellesa amb una certa tranquil·litat.

Catàleg

El catàleg s'ha organitzat per governants, seques, valors i cronologia. Les monedes del tresor de Sant Joan d'Alacant pertanyen a tipus ben coneguts²⁰² i no mostren peculiaritats especials. Quan se n'ha detectat cap està referida una volta indicades totes les dades de la moneda. Després de l'obra de referència, s'indica el número de catàleg d'aquesta monografia, el pes, el número d'inventari del monetari (NIM) i el número de Catàleg Sistemàtic del MARQ (CS). Al final s'indiquen les característiques del cantell i, quan cal, que és falsa d'època i també si està publicada o si mereix comentar-se cap observació. Les monedes tenen en les làmines el mateix número que en el catàleg.²⁰³

Amb tot, volem dedicar ací una atenció més detallada a l'existència de dues monedes de 10 rals de Ferran VII (n.º 430 i 434 del catàleg) de la seca de Madrid que conserven en el revers algunes de les lletres de les monedes originals d'es-cuts francesos de 3 francs (mitjos lluísos de plata) que foren emprades com a cospell l'any 1821 per a ser reencunyades amb valor de 10 rals.²⁰⁴

Figura 57. Reversos amb lletres FR (n.º 430 catàleg) i [s]IT NOMEN (n.º 434 catàleg) de la llegenda original de l'anvers (430) i del revers (434) de la moneda emprada com a cospell per a encunyar aquesta moneda espanyola de 10 rals

202 Per a la descripció dels tipus d'aquest període ens ha sigut de gran utilitat, com per a altres aspectes d'aquest treball, el capítol 2 – La moneda espanyola durante los años 1750-1868 – de la publicació de l'any 1997 del tresor de Requena (Martínez i Ripollès, 1997, 123 ss.). L'obra de referència que hem emprat és: Calicó Estivill, F., Calicó Estivill, X., Trigo Real, J., 1994: *Las monedas españolas desde Fernando e Isabel a Juan Carlos I. Años: 1474 a 1994*, Barcelona.

203 Làmines maquetades per José Manuel Torregrosa Yago.

204 Gil, 1976, 516.

ARXIDUC CARLES (1701-1714)

SECA DE BARCELONA

RAL DE DOS

1708

Assajador: sense marca d'assajador.

CAROLVS · II[II] · D · G

Escut coronat amb les armes de Castella i Lleó, Granada, Aragó, Nàpols i Sicília, Àustria, Borgonya, Brabant, Flandes i Tirol.

HISPANIARVM · REX · 1708

Monograma coronat de l'arxiduc Carles com a Carles III.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 408, tipus 6, n.º 21.

- 1 4,51 g; NIM 4003; **CS 15707**. Cantell Ilis. Falsa d'època. Té un orifici ovoide d'1 x 0'5 mm practicat des de l'anvers.

1709

Assajador: sense marca d'assajador.

CAROLVS · III · D · G

Escut coronat amb les armes de Castella i Lleó, Granada, Aragó, Nàpols i Sicília, Àustria, Borgonya, Brabant, Flandes i Tirol.

[hispa]NIARVM [rex 1]709

Monograma coronat de l'arxiduc Carles com a Carles III.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 408, tipus 6, n.º 22.

- 2 4,55 g; NIM 3993; **CS 15697**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic. Falsa d'època.

1711

Assajador: sense marca d'assajador.

CAROLVS · III · D · G

Escut coronat amb les armes de Castella i Lleó, Granada, Aragó, Nàpols i Sicília, Àustria, Borgonya, Brabant, Flandes i Tirol.

HISPANIARVM · REX · 1711

Monograma coronat de l'arxiduc Carles com a Carles III.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 408, tipus 6, n.º 24.

- 3 4,42 g; NIM 3992; **CS 15696**. [c]AROLVS · III · D · G HISPANIARVM · REX · [17]11. Cantell Ilis. Falsa d'època.
- 4 4,85 g; NIM 4086; **CS 15790**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.
- 5 4,75 g; NIM 4087; **CS 15791**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.
- 6 4,79 g; NIM 4088; **CS 15792**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.
- 7 4,97 g; NIM 4089; **CS 15793**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic. Publicada en Ramón i Ibáñez, 2010, 161.

FELIP V (1700-1746)

SECA DE CONCA

RAL DE DOS

1718-1725

Assajador: J. J. (Juan José García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARVM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 170. Pellicer, 2010, 140.

- 8 4,31 g; NIM 3954; **CS 15658**. PHILIPP[us v] · D · G [hispan]IAR[um rex 17--]. Cantell Ilis. Falsa d'època.
- 9 5,02 g; NIM 3962; **CS 15666**. HISP[aniar]UM · REX · [17--]. Cantell Ilis. Falsa d'època. Presenta dues incisions quadrangulars en la part inferior de la moneda, de 2-3 mm de costat, practicades des de l'anvers. Les dues incisions tenen una separació de 4 mm.
- 10 5,05 g; NIM 3986; **CS 15690**. PHILI[ppus v] · D · [g] [hispan]IA[rum re]X [17--]. Cantell Ilis.

1721

Assajador: J. J. (Juan José García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARVM · REX · 1721

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 170, n.º 974; Pellicer, 2010, 140.

- 11 4,30 g; NIM 4013; **CS 15717**. Cantell Ilis. Falsa d'època.
- 12 3,92 g; NIM 4014; **CS 15718**. PH[ili]PPUS · V · D · G HIS[paniarum] · REX · 1721. Cantell Ilis. Falsa d'època.
- 13 4,81 g; NIM 4019; **CS 15723**. HISPAN[iarum r]EX · 1721. Cantell Ilis. Falsa d'època.
- 14 4,25 g; NIM 4024; **CS 15728**. [hispan]ANIA[rum] · REX · 1721. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1722

Assajador: J. J. (Juan José García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARVM · REX · 1722

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 170, n.º 975; Pellicer, 2010, 140.

- 15 5,12 g; NIM 4025; **CS 15729**. PHILIPPUS · V · [d] · G. Cantell Ilis.

1725

Assajador: J. J. (Juan José García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARVM · REX · 1725

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 170, n.º 976; Pellicer, 2010, 140.

- 16 4,80 g; NIM 3947; **CS 15651**. PH[ilippus] · V · D · G [hispaniar]UM · [rex 17]25. Cantell Ilis. Falsa d'època.
- 17 5,05 g; NIM 4039; **CS 15743**. Cantell Ilis.
- 18 3,88 g; NIM 4044; **CS 15748**. HISPAN[iarum rex] · 1725. Cantell Ilis. Falsa d'època.

SECA DE MADRID

RAL DE DOS

1716-1719

Assajador: J. (Joseph García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 173, n.º 981-983; Pellicer, 2010, 205.

- 19 5,03 g; NIM 3977; **CS 15681**. HISP[aniarum] · REX [---]. Cantell Ilis.

1717

Assajador: J. (Joseph García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1717

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 173, n.º 982; Pellicer, 2010, 205.

- 20 5,40 g; NIM 3899; **CS 15603**. Cantell Ilis.
 21 4,59 g; NIM 3942; **CS 15646**. H[ispaniarum] · REX [171]7. Cantell Ilis. Falsa d'època.
 22 5,30 g; NIM 4004; **CS 15708**. Cantell Ilis.
 23 4,98 g; NIM 4007; **CS 15711**. HISPANIA[rum re]X · 1717. Cantell Ilis.

1719

Assajador: J. (Joseph García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1719

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 173, n.º 983; Pellicer, 2010, 205.

- 24 4,70 g; NIM 4091; **CS 15795**. Cantell Ilis. Falsa d'època. Publicada en Ramón i Ibáñez, 2010, 161.

1721

Assajador: A. (Antonio de Cardeña).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1721

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 173, n.º 985; Pellicer, 2010, 206.

- 25 4,47 g; NIM 3935; **CS 15639**. [philippus v d] · G [his]PANIARUM · [rex] · 1721. Cantell Ilis. Falsa d'època.
 26 4,81 g; NIM 3966; **CS 15670**. PH[i]LIPP[us] · V · D · G [his]PANI[a]

RUM · REX · [172]1. Cantell Ilis. Falsa d'època. A la part inferior de la moneda es veu la presència d'un tros de metall soldat.

- 27 4,47 g; NIM 4012; **CS 15716**. Cantell Ilis. Falsa d'època.
 28 4,90 g; NIM 4015; **CS 15719**. PHILIPP[us] · V · D · G HISPANIARUM · R[ex] · 1721. Cantell Ilis.
 29 4,33 g; NIM 4016; **CS 15720**. Cantell Ilis. Falsa d'època.
 30 5,24 g; NIM 4020; **CS 15724**. Cantell Ilis.
 31 5,09 g; NIM 4021; **CS 15725**. Cantell Ilis. Presenta una fractura en un costat.
 32 4,85 g; NIM 4092; **CS 15796**. PHILIPPUS · V · [d g]. Cantell Ilis.
 33 5,20 g; NIM 4093; **CS 15797**. Cantell Ilis.

1721-1725

Assajador: A. (Antonio de Cardeña).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 173, n.º 985-990; Pellicer, 2010, 206.

- 34 4,90 g; NIM 3956; **CS 15660**. P[hi]LIPP[us] · V · D · G [hispa] NIAR[um] [rex 17--]. Cantell Ilis.
 35 4,91 g; NIM 3961; **CS 15665**. PHILIP[us] · V · D · G [hispa]NIAR[um] · [rex ---]. Cantell Ilis. Presenta una fractura en un costat.
 36 4,74 g; NIM 3967; **CS 15671**. [phil]IPPUS · V [d g] HISPANIARUM · REX · [17--]. Cantell Ilis.
 37 4,89 g; NIM 3982; **CS 15686**. PHILIPPUS · V · D · G [---]. Cantell Ilis.

1722

Assajador: A. (Antonio de Cardeña).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1722

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 173, n.º 986; Pellicer, 2010, 206.

- 38 5,32 g; NIM 4100; **CS 15804**. HISPANIARUM · REX · 1722. Cantell Ilis. Presenta una fractura en un costat.

1723

Assajador: A. (Antonio de Cardeña).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1723

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 173, n.º 987; Pellicer, 2010, 206.

- 39 5,30 g; NIM 4027; **CS 15731**. Cantell Ilis.
 40 5,04 g; NIM 4028; **CS 15732**. H[i]SPANIARUM · REX · 1723. Cantell Ilis. Presenta una fractura en un costat.
 41 5,28 g; NIM 4101; **CS 15805**. Cantell Ilis. Presenta una fractura en un costat.

42 5,37 g; NIM 4102; **CS 15806**. Cantell Ilis.

1724

Assajador: A. (Antonio de Cardena).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1724

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 173, n.º 988; Pellicer, 2010, 206.

43 4,84 g; NIM 3938; **CS 15642**. [his]PANIARUM · [rex] · 172[4]. Cantell Ilis.

44 4,53 g; NIM 4034; **CS 15738**. [hi]SPANIAR[um rex] · 1724. Cantell Ilis. Falsa d'època.

45 5,15 g; NIM 4035; **CS 15739**. Cantell Ilis. Presenta una fractura en un costat.

1725

Assajador: A. (Antonio de Cardena).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1725

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 173, n.º 989; Pellicer, 2010, 206.

46 4,42 g; NIM 4040; **CS 15744**. PHILIPPUS · V · D · G HISPANIARUM · [rex] · 1725. Cantell Ilis. Falsa d'època. Sembla que el 5 de la data s'ha gravat sobre un número anterior, probablement un 6, que ha estat esborrat.

47 4,84 g; NIM 4107; **CS 15811**. Cantell Ilis.

48 5,27 g; NIM 4108; **CS 15812**. PHILIPPUS · V · D · G [hi]SPANIARUM · REX · 1725. Cantell Ilis.

49 4,79 g; NIM 4109; **CS 15813**. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1737

Assajadors: J. F. (Juan José García Caballero i Fernando Vázquez).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1737

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 173, n.º 993; Pellicer, 2010, 207.

50 5,65 g; NIM 3902; **CS 15606**. Cantell amb cordó molt desgastat.

51 5,48 g; NIM 3903; **CS 15607**. Cantell Ilis.

52 5,24 g; NIM 4112; **CS 15816**. Cantell amb cordó vegetal.

RAL D'UN

1721-1745

Assajador: [---]. Sobre marca de seca.

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Gra-

nada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 391, tipus 202.

53 1,77 g; NIM 4231; **CS 15935**. [phili]PPU[s v d g] [hispaniarum rex 17--]. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1726

Assajador: A. (Antonio de Cardena).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1726

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 391, tipus 202, n.º 1217; Pellicer, 2010, 206.

54 2,51 g; NIM 4226; **CS 15930**. PHILIPPUS · V · D · G [hispani]ARUM · [rex] · 1726. Cantell Ilis. Presenta una incisió en un costat.

1728-1730

Assajador: J. J. (Juan Joseph Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 391, tipus 202, n.º 1219-1221; Pellicer, 2010, 207.

55 2,44 g; NIM 4223; **CS 15927**. [hispania]RUM · REX · [17---]. Cantell Ilis.

1731

Assajador: F. (Fernando Vázquez).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1731

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 391, tipus 202, n.º 1224; Pellicer, 2010, 207.

56 2,57 g; NIM 4221; **CS 15925**. Cantell Ilis.

1738

Assajadors: J. F. (Juan José García Caballero i Fernando Vázquez).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1738

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 391, tipus 202, n.º 1231; Pellicer, 2010, 207.

- 57 2,39 g; NIM 4232; **CS 15936**. [hispania]RUM · REX · 1738. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1740

Assajadors: J. F. (Juan José García Caballero i Fernando Vázquez).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1740

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 391, tipus 202, n.º 1233; Pellicer, 2010, 207.

- 58 2,67 g; NIM 4191; **CS 15895**. P[hilipp]US · V · D · G. Cantell amb cordó vegetal.

- 59 2,24 g; NIM 4228; **CS 15932**. H[ispani]ARUM · REX · 1740. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1741

Assajadors: J. F. (Juan José García Caballero i Fernando Vázquez).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1741

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 391, tipus 202, n.º 1234; Pellicer, 2010, 207.

- 60 2,52 g; NIM 4192; **CS 15896**. Cantell amb cordó vegetal.

1742-1744

Assajadors: J. A. (Juan José García Caballero i Antonio de Cardena).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 391, tipus 202, n.º 1236-1238; Pellicer, 2010, 207.

- 61 2,55 g; NIM 4225; **CS 15929**. [hispaniarum rex ---]. Cantell Ilis.

- 62 2,36 g; NIM 4227; **CS 15931**. PH[hilipp]US · V · D · G [hispaniarum rex 174-]. Cantell Ilis. Falsa d'època.

SECA DE MÈXIC**RAL D'UN****1739**

Assajadors: M. F. (Manuel de León i Francisco de la Peña y Flores).

PHILIP · V · D · G · HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

VTRAQUE · VNUM · 1739

Sobre ones de mar, dos mons coronats entre les columnes d'Hèrcules coronades i amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 394, tipus 213, n.º 1389; Pellicer, 2010, 238.

- 63 3,11 g; NIM 4190; **CS 15894**. Cantell amb cordó vegetal.

SECA DE SEGÒVIA**RAL DE DOS****1708**

Assajador: Y. (Ysidoro de Parraga).

PHILIP · V · D · G · HISPANIAR · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

DEXTERA · D · EXALTAVIT · ME · 1708

Doble P i V coronades.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384, tipus 174, n.º 995; Pellicer, 2010, 314.

- 64 4,29 g; NIM 3898; **CS 15602**. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1716-1718

Assajador: J. (José – García – Caballero).

PHILIPPVS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARVM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 385, tipus 175-176, n.º 997-1006; Pellicer, 2010, 314.

- 65 3,92 g; NIM 3951; **CS 15655**. [phil][pp]V[s] · V · [d g] HIS[pa]NIARV[m] · REX [---]. Cantell Ilis. Falsa d'època.

- 66 5,38 g; NIM 3957; **CS 15661**. [ph]ILIPPV[s] · V · [d g] HISPANIAR[um] · REX · 17[---]. Cantell Ilis.

- 67 4,80 g; NIM 3959; **CS 15663**. [philip]PVS · V · D · [g] HISPANIARVM · REX [---]. Cantell Ilis.

- 68 4,77 g; NIM 3960; **CS 15664**. P[h]ILIPPVS · V · D · [g] HISP[aniaru]M · REX · [171-]. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1718-1729

Assajador: [---].

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 385, tipus 177.

- 69 4,91 g; NIM 3952; **CS 15656**. [ph]ILIPPUS · [v d] · G HI[spania]rum] · REX [---]. Cantell Ilis.

- 70 4,97 g; NIM 3976; **CS 15680**. [p]HILIPPUS · V · D · [g] HISP[ania]rum] · REX · 17[---]. Cantell Ilis.

- 71 5,23 g; NIM 3984; **CS 15688**. [phi]LIPPUS · [v d] · G HI[spania]rum] · R[ex ---]. Cantell Ilis.

1717

Assajador: J. (José – García – Caballero).

PHILIPPVS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant,

Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARVM · REX · 1717

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 385, tipus 175, n.º 999; Pellicer, 2010, 314.

- 72** 4,82 g; NIM 3934; **CS 15638**. PHILI[ppus] · V · D · G. Cantell Ilis.
73 5,06 g; NIM 3936; **CS 15640**. HISPANIARVM · [r]EX · 1717. Cantell Ilis.
74 5,16 g; NIM 3937; **CS 15641**. HISPANIARV[m] · REX · 1717. Cantell Ilis.
75 5,57 g; NIM 3965; **CS 15669**. Cantell Ilis.
76 4,97 g; NIM 4005; **CS 15709**. PHI[li]PPVS · V · D · G. Cantell Ilis.
77 4,78 g; NIM 4006; **CS 15710**. H[ispa]NIARVM · REX · 1717. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1718

Assajador: J. (José – García – Caballero).

PHILIPPS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARVM · REX · 1718

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 385, tipus 175, n.º 1000; Pellicer, 2010, 314.

- 78** 5,17 g; NIM 4008; **CS 15712**. Cantell Ilis.
79 5,29 g; NIM 4009; **CS 15713**. Cantell Ilis.
80 4,70 g; NIM 4090; **CS 15794**. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1719-1729

Assajador: [j/f].

P[hili]PPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPA[nia]RUM · RE[x 17-]9

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 385, tipus 177, n.º 1008-1017a.

- 81** 5,08 g; NIM 3946; **CS 15650**. Cantell Ilis.

1719-1729

Assajador: F. (Fernando Vázquez o Vargas).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 385, tipus 177, n.º 1009-1017a; Pellicer, 2010, 314.

- 82** 4,96 g; NIM 3963; **CS 15667**. HISPANIARUM · REX [17--]. Cantell Ilis.
83 4,87 g; NIM 3970; **CS 15674**. PHILIPPU[s v] · D · G [hispa]NIAR[um r]EX [---]. Cantell Ilis. Presenta una fractura en un costat.
84 3,90 g; NIM 3975; **CS 15679**. H[ispa]NIA[rum rex --]. Cantell Ilis. Falsa d'època.
85 5,41 g; NIM 3978; **CS 15682**. HIS[pani]ARUM · R[ex ---]. Cantell Ilis.
86 4,83 g; NIM 3981; **CS 15685**. PHILIPPUS · V · D [g] [---]. Cantell Ilis.

- 87** 5,08 g; NIM 3985; **CS 15689**. [p]H[ilippus] · V · D [g] H[ispaniarum r]EX. Cantell Ilis.

- 88** 4,66 g; NIM 4002; **CS 15706**. [p]H[ilippus v] · D [g] H[ispa]n[iarum r]EX [---]. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1721

Assajador: F. (Fernando Vázquez o Vargas).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1721

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 385, tipus 177, n.º 1011; Pellicer, 2010, 314.

- 89** 4,67 g; NIM 3944; **CS 15648**. PH[ili]PPUS · V · D · G HISPANIARUM · REX · [172]1. Cantell Ilis. Falsa d'època.
90 4,67 g; NIM 4011; **CS 15715**. Cantell Ilis. Falsa d'època.
91 4,23 g; NIM 4018; **CS 15722**. [philippus v d g] H[ispa]NIARUM · [re]X 1721. Cantell Ilis. Falsa d'època.
92 5,61 g; NIM 4022; **CS 15726**. [phili]PPUS · V · D · G HIS[p]ANIA-RUM · [re]X 1721. Cantell Ilis.
93 4,78 g; NIM 4023; **CS 15727**. PH[ilip]PUS · V · D · G H[ispa]niARUM · REX [172]1. Cantell Ilis. Falsa d'època.
94 4,36 g; NIM 4026; **CS 15730**. PHILIPPU[s v] · D · G [hispa]NI[arum rex] · 1721. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1722

Assajador: F. (Fernando Vázquez o Vargas).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1722

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 385, tipus 177, n.º 1012; Pellicer, 2010, 314.

- 95** 5,10 g; NIM 3939; **CS 15643**. PHILIPPUS · V · D · G HISPANIARUM · REX [172]2. Cantell Ilis. Presenta una fractura en un costat.

1723

Assajador: F. (Fernando Vázquez o Vargas).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1723

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 385, tipus 177, n.º 1013; Pellicer, 2010, 314.

- 96** 5,38 g; NIM 3945; **CS 15649**. H[ispa]NIARUM · REX · [172]3. Cantell Ilis.
97 4,52 g; NIM 4033; **CS 15737**. HISP[ania]RUM · RE[x 17]23. Cantell Ilis. Falsa d'època.

RAL D'UN

1721

Assajador: F. (Fernando Vázquez o Vargas).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1721

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 392, tipus 204, n.º 1243; Pellicer, 2010, 314.

98 2,44 g; NIM 4222; **CS 15926**. H[ispani]ARUM · RE[x 172]1. Cantell Ilis.

SECA DE SEVILLA

RAL DE DOS

1718-1726

Assajador: J. (José García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 386, tipus 179, n.º 1024-1031; Pellicer, 2010, 347.

99 4,80 g; NIM 3943; **CS 15647**. [h]ISPA[niar]UM · REX · [---]. Cantell Ilis.100 4,98 g; NIM 3949; **CS 15653**. HISPANIARUM · REX · [---]. Cantell Ilis.101 4,75 g; NIM 3950; **CS 15654**. HISPAN[iar]UM · REX · [---]. Cantell Ilis. Falsa d'època.102 4,65 g; NIM 3964; **CS 15668**. PHILIPPUS · V · D [g] HISPANIARUM · REX [---]. Cantell Ilis. Falsa d'època.103 4,56 g; NIM 3972; **CS 15676**. P[h]LIPPUS · V · D · G [hispania]RUM · RE[x ---]. Cantell Ilis. Falsa d'època.104 4,40 g; NIM 3980; **CS 15684**. PH[lippus] · V · D · G [hisp]AN[iaru]M · REX. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1721

Assajador: J. (José García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1721

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 386, tipus 179, n.º 1026; Pellicer, 2010, 347.

105 5,06 g; NIM 3900; **CS 15604**. Cantell Ilis.106 4,77 g; NIM 3901; **CS 15605**. Cantell Ilis. Falsa d'època.107 4,65 g; NIM 4010; **CS 15714**. Cantell Ilis. Falsa d'època.108 5,24 g; NIM 4017; **CS 15721**. Cantell Ilis.109 5,08 g; NIM 4094; **CS 15798**. Cantell Ilis.110 4,90 g; NIM 4095; **CS 15799**. HISPAN[iar]UM · REX · 1721. Cantell Ilis.111 5,01 g; NIM 4096; **CS 15800**. Cantell Ilis.112 5,19 g; NIM 4097; **CS 15801**. Cantell Ilis.

1722

Assajador: J. (José García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1722

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 386, tipus 179, n.º 1027; Pellicer, 2010, 347.

113 4,58 g; NIM 4031; **CS 15735**. PHILIPPUS · [v] · D · G [hisp]ANIARUM · [rex] · 1722. Cantell Ilis. Falsa d'època.114 4,85 g; NIM 4098; **CS 15802**. HISPAN[iar]UM · REX · 1722. Cantell Ilis.115 4,66 g; NIM 4099; **CS 15803**. [hi]SP[aniarum] · REX · 1722. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1723/1725

Assajador: J. (José García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[23/25]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 386, tipus 179, n.º 1028-1030; Pellicer, 2010, 347.

116 5,18 g; NIM 3940; **CS 15644**. HISPANIARUM · REX · 172[3/5]. Cantell Ilis.117 4,74 g; NIM 3941; **CS 15645**. HISPANI[ar]UM · REX · 172[3/5]. Cantell Ilis. Falsa d'època.118 4,40 g; NIM 4042; **CS 15746**. HISPANI[aru]M · REX · 172[3/5]. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1723

Assajador: J. (José García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1723

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 386, tipus 179, n.º 1028; Pellicer, 2010, 347.

119 4,83 g; NIM 4030; **CS 15734**. PH[i]LIPPUS · V · D · G HISPANI[ar]UM · REX · 1723. Cantell Ilis.120 4,83 g; NIM 4103; **CS 15807**. Cantell Ilis.

1724

Assajador: J. (José García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1724

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 386, tipus 179, n.º 1029; Pellicer, 2010, 347.

- 121** 4,72 g; NIM 4037; **CS 15741**. PHILIPPU[s v] D · G. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1725

Assajador: J. (José García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1725

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 386, tipus 179, n.º 1030; Pellicer, 2010, 347.

- 122** 4,87 g; NIM 4038; **CS 15742**. PHILIPPUS · V [d] G. Cantell Ilis.
123 5,07 g; NIM 4041; **CS 15745**. PHILIPPUS · V [d] G. Cantell Ilis.
124 5,10 g; NIM 4043; **CS 15747**. Cantell Ilis.
125 5,32 g; NIM 4110; **CS 15814**. Cantell Ilis.

1730

Sense marca d'assajador.

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1730

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 386, tipus 180, n.º 1033.

- 126** 5,45 g; NIM 4046; **CS 15750**. Cantell Ilis.

1732

Assajadors: P.A. (Pedro Bernardo Gordillo i Antonio Montero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1732

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 386, tipus 181, n.º 1035; Pellicer, 2010, 348.

- 127** 5,33 g; NIM 4111; **CS 15815**. Cantell Ilis.

1735

Assajadors: P.A. (Pedro Bernardo Gordillo i Antonio Montero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1735

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 386, tipus 181, n.º 1038; Pellicer, 2010, 348.

- 128** 5,05 g; NIM 4047; **CS 15751**. Cantell Ilis.

1737

Assajadors: P/ P.J. (Pedro Bernardo Gordillo/José Antonio Fabra).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1737

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 386, tipus 181, n.º 1042/1043; Pellicer, 2010, 347 s.

- 129** 5,42 g; NIM 4048; **CS 15752**. PHILIPPUS · V · D · G. Cantell amb cordó vegetal.

RAL D'UN

1720-1726

Assajador: J. (José García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 172[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 392, tipus 206, n.º 1254-1257; Pellicer, 2010, 347.

- 130** 2,44 g; NIM 4229; **CS 15933**. PHILIPPUS · V · [d] · G HIS[paniarum rex 172-]. Cantell Ilis.
131 2,15 g; NIM 4234; **CS 15938**. [Philip]PUS · V · [d g]. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1726

Assajador: J. (José García Caballero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1726

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 392, tipus 206, n.º 1257; Pellicer, 2010, 347.

- 132** 2,60 g; NIM 4186; **CS 15890**. Cantell Ilis.

1728-1737

Assajador: P. (Pedro Bernardo Gordillo).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · [---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 392, tipus 206/208; Pellicer, 2010, 347.

- 133** 2,17 g; NIM 4230; **CS 15934**. PHILIPPU[s v] D · G. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1733

Assajadors: P.A. (Pedro Bernardo Gordillo i Antonio Montero).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1733

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 392, tipus 208, n.º 1264; Pellicer, 2010, 348.

134 2,61 g; NIM 4187; **CS 15891**. Cantell amb cordó vegetal.

135 2,52 g; NIM 4188; **CS 15892**. Cantell amb cordó vegetal.

1738

Assajadors: P.J. (Pedro Bernardo Gordillo i José Antonio Fabra).

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1738

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 392, tipus 208, n.º 1268; Pellicer, 2010, 348.

136 2,41 g; NIM 4189; **CS 15893**. Cantell amb cordó vegetal.

SECA PENINSULAR INDETERMINADA**RAL DE DOS****1716-1726**

Assajador: J.

PHILIPPVS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARVM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384 ss.

137 4,63 g; NIM 3948; **CS 15652**. P[hil]IPPV[s v d g] [his]PANIARUM · REX [---]. Cantell Ilis. Falsa d'època.

138 5,14 g; NIM 3968; **CS 15672**. [h]IS[pa]NIARUM · REX [---]. Cantell Ilis.

139 3,66 g; NIM 3973; **CS 15677**. PHILIPPUS [v d] G [hi]SPAN[iarum rex ---]. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1718-1725

Assajador: J.J. (Juan José García Caballero o Juan Joseph Caballero). Seca de Conca o Madrid.

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 384 tipus 170/173; Pellicer, 2010, 140, 207.

140 5,02 g; NIM 3953; **CS 15657**. [ph]ILIPPUS · V [d g] [hi]SPAN[iarum rex ---]. Cantell Ilis.

1708-1745

Assajador: [---].

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Sense classificar.

141 4,54 g; NIM 3955; **CS 15659**. [phil]IPPUS [v d g] [hispaniaru]M R[ex ---]. Cantell Ilis. Falsa d'època.

142 5,16 g; NIM 3969; **CS 15673**. [phil]IPPUS · V [d] G [h]ISP[aniaru]M · REX [---]. Cantell Ilis.

143 5,07 g; NIM 3971; **CS 15675**. [phil]IPPUS [v d g] [hispaniaru]M · R[ex ---]. Cantell Ilis.

144 5,01 g; NIM 3974; **CS 15678**. PH[il]i]PPUS · [v d g] [his]p[A]niar]UM · R[ex ---]. Cantell Ilis.

145 4,82 g; NIM 3979; **CS 15683**. [phil]i]PPVS · V [d] G [hi]SPAN[iaru]M · REX [---]. Cantell Ilis.

146 4,48 g; NIM 3983; **CS 15687**. P[hilipp]US · V [d g] [Hispania]RUM · R[ex]. Cantell Ilis. Falsa d'època.

147 4,96 g; NIM 3999; **CS 15703**. [philipp]V[s v d g] [hispaniar]UM [rex]. Cantell Ilis.

1711-1731

Assajador: [---].

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[-]1

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Sense classificar

148 4,97 g; NIM 3958; **CS 15662**. [phil]IPPUS · V [d g] HISP[aniar]UM · REX · [17-]1. Cantell Ilis.

1723

Assajador: [---].

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1723

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Sense classificar.

149 4,70 g; NIM 4029; **CS 15733**. PH[ilip]PUS · V · D · G HISPANIARUM · R[ex] · 1723. Cantell Ilis. Falsa d'època.

150 4,65 g; NIM 4032; **CS 15736**. [phi]LIIPP[us v d] G [hispan]IA[rum] · R[ex] · 1723. Cantell Ilis. Falsa d'època.

RAL D'UN

1711-1745

Assajador: [-]/J/.

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Sense classificar

- 151** 2,11 g; NIM 4237; **CS 15941**. [phil]LIPP[us v d g]. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1711-1745

Assajador: [---].

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Sense classificar.

- 152** 2,35 g; NIM 4224; **CS 15928**. [phil]IPPUS · V [d g] [h]ISPAN[iarum rex 17--]. Cantell Ilis.
- 153** 2,04 g; NIM 4233; **CS 15937**. [philipp]US · V [d g] H[ispaniarum rex 17--]. Cantell Ilis. Falsa d'època.
- 154** 2,12 g; NIM 4235; **CS 15939**. [philippu]S · V [d g] [hispaniarum] · RE[x 17--]. Cantell Ilis. Falsa d'època.
- 155** 1,95 g; NIM 4236; **CS 15940**. [philippus] · V · D [g] H[ispaniarum] · REX · [17--]. Cantell Ilis. Falsa d'època.
- 156** 1,92 g; NIM 4238; **CS 15942**. [phil]IPPUS [v d g] [hispania]R[um rex 17--]. Cantell Ilis. Falsa d'època.
- 157** 2,22 g; NIM 4239; **CS 15943**. [phil]IPPUS [v d g]. Cantell Ilis. Falsa d'època.
- 158** 2,32 g; NIM 4258; **CS 15962**. [philippus] V · D · G. Cantell Ilis. Falsa d'època.
- 159** 2,52 g; NIM 4261; **CS 15965**. [phili]PPUS · [v d g]. Cantell Ilis.

1740

Assajador: [j f /p j]. Seques de Madrid o Sevilla.

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1740

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 391 s. tipus 202, n.º 1233; tipus 208, n.º 1270.

- 160** 2,38 g; NIM 4242; **CS 15946**. [ph]ILIPPUS [v d] G. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1744

Assajador: [j a/a j/p j]. Seques de Madrid o Sevilla.

PHILIPPUS · V · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1744

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 391 s. tipus 202, n.º 1238/1239; tipus 208, n.º 1274.

- 161** 2,49 g; NIM 4241; **CS 15945**. HIS[pania]RUM · [rex] · 1744. Cantell Ilis.

LLUÍS I (1724)

SECA DE MADRID

RAL DE DOS

1724

Assajador: A. (Antonio de Cardena).

LUDOVICUS · I · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1724

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 415, tipus 15, n.º 24; Pellicer, 2010, 207.

- 162** 4,53 g; NIM 4105; **CS 15809**. HISPANIARUM [rex] 1724. Cantell Ilis. Falsa d'època.
- 163** 5,47 g; NIM 4106; **CS 15810**. Cantell Ilis.

SECA DE SEGÒVIA

RAL DE DOS

1724

Assajador: F. (Fernando Vázquez o Vargas).

LUDOVICUS · I · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1724

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 415, tipus 16, n.º 25; Pellicer, 2010, 314.

- 164** 5,28 g; NIM 3988; **CS 15692**. HI[spa]NIA[ru]M · REX · [1724]. Cantell Ilis.
- 165** 4,77 g; NIM 3989; **CS 15693**. LUDOV[icus] · I · D · G. Cantell Ilis. Falsa d'època.
- 166** 5,08 g; NIM 3990; **CS 15694**. [ludovic]US · I · D · [g] H[i]S[pania]rum] · R[ex 1724]. Cantell Ilis.
- 167** 5,07 g; NIM 4036; **CS 15740**. H[ispaniar]UM · REX · [17]24. Cantell Ilis.

SECA DE SEVILLA

RAL DE DOS

1724

Assajador: J. (José García Caballero).

LUDOVICUS · I · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1724

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 415, tipus 17, n.º 26; Pellicer, 2010, 348.

168 4,37 g; NIM 3987; **CS 15691**. LUDOVICUS [i d] G [hi]SPANI[arum r]EX · 172[4]. Cantell Ilis. Falsa d'època.

169 5,38 g; NIM 4104; **CS 15808**. HISPANIAR[um rex] · 1724. Cantell Ilis.

FERRAN VI (1746-1759)**SECA DE MADRID****RAL DE DOS****1754**

Assajadors: J.B. (José Tramullas y Ferrer i Bernardo Muñoz de Amador).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1754

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 439, tipus 88, n.º 391; Pellicer, 2010, 208.

170 5,64 g; NIM 4113; **CS 15817**. Cantell Ilis.

1757

Assajadors: J.B. (José Tramullas y Ferrer i Bernardo Muñoz de Amador).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1757

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 439, tipus 88, n.º 392; Pellicer, 2010, 208.

171 5,37 g; NIM 4049; **CS 15753**. [ferdinandus vi] D · G. Cantell amb signes de cordonet molt gastat.

1758

Assajadors: J.B. (José Tramullas y Ferrer i Bernardo Muñoz de Amador).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1758

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 439, tipus 88, n.º 393; Pellicer, 2010, 208.

172 5,44 g; NIM 4050; **CS 15754**. Cantell Ilis.

173 5,32 g; NIM 4118; **CS 15822**. Cantell Ilis.

1759

Assajadors: J.B. (José Tramullas y Ferrer i Bernardo Muñoz de Amador).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1759

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 439, tipus 88, n.º 394; Pellicer, 2010, 208.

174 5,47 g; NIM 3905; **CS 15609**. Cantell Ilis.

175 5,44 g; NIM 4127; **CS 15831**. Cantell Ilis.

Assajador: J. (José Tramullas y Ferrer).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1759

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 439, tipus 88, n.º 395; Pellicer, 2010, 208.

176 5,43 g; NIM 3995; **CS 15699**. H[isp]AN[arum rex] · 1759. Cantell Ilis.

177 5,50 g; NIM 4124; **CS 15828**. Cantell Ilis.

178 5,58 g; NIM 4132; **CS 15836**. Cantell Ilis.

RAL D'UN**1747-1757**

Assajador: [---].

[ferdi]NAN[dus vi] · D · [g]

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 441, tipus 96 n.º 462/463/474.

179 2,63 g; NIM 4243; **CS 15947**. Cantell Ilis.

1751

Assajadors: J.B. (José Tramullas y Ferrer i Bernardo Muñoz de Amador).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1751

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 441, tipus 96, n.º 468; Pellicer, 2010, 208.

180 2,57 g; NIM 4193; **CS 15897**. Cantell Ilis.

181 2,82 g; NIM 4194; **CS 15898**. Cantell amb signes de cordonet molt gastat.

1752

Assajadors: J.B. (José Tramullas y Ferrer i Bernardo Muñoz de Amador).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Gra-

nada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1752

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 441, tipus 96, n.º 469; Pellicer, 2010, 208.

182 2,45 g; NIM 4249; **CS 15953**. [ferdin]AND[us vi d g]. Cantell Ilis.

1754

Assajadors: J.B. (José Tramullas y Ferrer i Bernardo Muñoz de Amador).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1754

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 441, tipus 96, n.º 471; Pellicer, 2010, 208.

183 2,62 g; NIM 4195; **CS 15899**. F[er]dinand]US · VI · D · G [hispan]IARU[m rex] 1752. Cantell Ilis.

184 2,86 g; NIM 4196; **CS 15900**. Cantell amb signes de cordonet molt gastat.

1755

Assajadors: J.B. (José Tramullas y Ferrer i Bernardo Muñoz de Amador).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1755

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 441, tipus 96, n.º 472; Pellicer, 2010, 208.

185 2,74 g; NIM 4197; **CS 15901**. Cantell Ilis.

186 2,77 g; NIM 4198; **CS 15902**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

187 2,52 g; NIM 4199; **CS 15903**. Cantell Ilis. [fer]DINANDUS · VI · D · G.

1756

Assajadors: J.B. (José Tramullas y Ferrer i Bernardo Muñoz de Amador).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1756

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 441, tipus 96, n.º 473; Pellicer, 2010, 208.

188 2,56 g; NIM 4200; **CS 15904**. Cantell Ilis.

189 2,66 g; NIM 4201; **CS 15905**. Cantell Ilis.

1757

Assajadors: J.B. (José Tramullas y Ferrer i Bernardo Muñoz de Amador).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1757

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 441, tipus 96, n.º 474; Pellicer, 2010, 208.

190 2,50 g; NIM 4202; **CS 15906**. Cantell Ilis.

1758

Assajadors: J.B. (José Tramullas y Ferrer i Bernardo Muñoz de Amador).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1758

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 441, tipus 96, n.º 475; Pellicer, 2010, 208.

191 2,47 g; NIM 4203; **CS 15907**. FERD[inan]DUS · VI · D · G. Cantell Ilis.

SEGA DE MÈXIC

HUIT ESCUTS

Assajadors: M. F. (Manuel de León i Francisco de la Peña y Flores).

FERDND · VI · D · G · HISPAN · ET · IND · REX · 1748

Bust a dreta amb mantell i cuirassa.

NOMINA · MAGNA · SEQUOR

Escut coronat envoltat amb el toisó d'or. L'interior de l'escut quarterat mostra les armes de Castella, Lleó, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 422, tipus 12, n.º 28; Pellicer, 2010, 208.

192 26,98 g; NIM 3770; **CS 15474**. Cantell amb cordonet de línies, acañalat vertical. Publicada en Ramón i Ibáñez, 2010, 162.

RAL DE DOS

1751

Assajador: M. (Manuel de León).

[frd vi d] G · HISP · ET · IND · R

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

VTRA · Q[ue] · VNUM · 1751

Sobre ones de mar, dos mons coronats entre les columnes d'Hèrcules coronades i amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 440, tipus 94, n.º 432; Pellicer, 2010, 239.

193 6,07 g; NIM 4162; **CS 15866**. Cantell amb cordonet vegetal.

1757

Assajador: M. (Manuel de León).

FRD · VI · D · G · HISP · ET · IND · R

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

VTRA · QVE · VNUM · 1757

Sobre ones de mar, dos mons coronats entre les columnes d'Hèrcules coronades i amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 440, tipus 94, n.º 438; Pellicer, 2010, 239.

194 6,31 g; NIM 4067; **CS 15771**. Cantell amb cordonet vegetal.

SECA DE SEVILLA**RAL DE DOS****1757**

Assajadors: J.V. (José de Villaviciosa i Vicente Díez de la Fuente).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1757

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 439, tipus 89, n.º 397; Pellicer, 2010, 349.

195 5,53 g; NIM 4114; **CS 15818**. Cantell amb cordonet vegetal.

1758

Assajadors: J.V. (José de Villaviciosa i Vicente Díez de la Fuente).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1758

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 439, tipus 89, n.º 398; Pellicer, 2010, 349.

196 5,45 g; NIM 3904; **CS 15608**. Cantell llis.

197 5,09 g; NIM 4051; **CS 15755**. Cantell llis.

198 5,38 g; NIM 4115; **CS 15819**. Cantell llis.

199 5,47 g; NIM 4116; **CS 15820**. Cantell llis.

200 5,77 g; NIM 4117; **CS 15821**. Cantell llis.

201 5,19 g; NIM 4119; **CS 15823**. Cantell llis.

202 5,14 g; NIM 4120; **CS 15824**. Cantell llis.

1759

Assajadors: J.V. (José de Villaviciosa i Vicente Díez de la Fuente).

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1759

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 439, tipus 89, n.º 399; Pellicer, 2010, 349.

203 5,35 g; NIM 4121; **CS 15825**. Cantell llis.

204 5,36 g; NIM 4122; **CS 15826**. Cantell llis.

205 5,38 g; NIM 4125; **CS 15829**. Cantell llis.

206 5,26 g; NIM 4126; **CS 15830**. Cantell llis.

1754-1759

Assajador: [---].

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX [---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 439, tipus 89.

207 4,93 g; NIM 3996; **CS 15700**. [ferdin]ANDUS [vi d g] [hispa]NIARUM · REX [---]. Cantell llis.

SECA PENINSULAR INDETERMINADA**RAL D'UN****1746-1759**

Assajador: [---].

FERDINANDUS · VI · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 17[---]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 441, tipus 96/97.

208 2,22 g; NIM 4244; **CS 15948**. FERDINA[ndus vi d g] [hispaniarum rex ---]. Cantell llis. Falsa d'època.

209 2,27 g; NIM 4247; **CS 15951**. [ferdi]N[a]NDUS [vi d g] [h]ISPANIARU[m] r[EX] 17[---]. Cantell llis. Falsa d'època.

CARLES III (1759-1788)**SECA DE LIMA****HUIT ESCUTS****1779**

Assajadors: M.J. (Manuel Iglesias Abarca i Juan Martínez de Rosas).

CAROL III · D · G · HISP · ET · IND · R · 1779

Bust a dreta amb perruca, mantell i cuirassa.

IN · UTROQ · FELIX · AUSPICE · DEO

Escut coronat envoltat amb el toisó d'or. L'interior de l'escut està dividit en deu quaters amb les armes d'Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Flandes, Tirol i Brabant. En la part central, escut quarterat amb armes de Castella i Lleó amb escut de la casa de Borbó al centre.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 451, tipus 11, n.º 56; Pellicer, 2010, 188.

210 27,00 g; NIM 3766; **CS 15470**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

RAL DE QUATRE**1788**

Assajadors: I.J. (Ignacio Zenón Gálvez i Juan Martínez de Roxas).

CAROLUS · III · DEI · GRATIA · 1788

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 475, tipus 108, n.º 1009; Pellicer, 2010, 189.

211 13,10 g; NIM 3880; **CS 15584**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

SECA DE MADRID

HUIT ESCUTS

1773

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROL III · D · G · HISP · ET IND · R · 1773

Bust a dreta amb cuirassa i mantell.

IN · UTROQ · FELIX · AUSPICE · DEO

Escut coronat envoltat amb el toisó d'or. L'interior de l'escut està dividit en deu quaters amb les armes d'Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Flandes, Tirol i Brabant. En la part central, escut quarterat amb armes de Castella i Lleó amb escut de la casa de Borbó al centre.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 449, tipus 2, n.º 3; Pellicer, 2010, 209.

- 212** 27,00 g; NIM 3767; **CS 15471**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

QUATRE ESCUTS

1786

Assajadors: D.V. (Domingo Antonio López i Vicente Campos González).

CAROL III · D · G · HISP · ET IND · R · 1786

Bust a dreta amb cuirassa i mantell.

IN · UTROQ · FELIX · AUSPICE · DEO

Escut coronat envoltat amb el toisó d'or. L'interior de l'escut està dividit en deu quaters amb les armes d'Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Flandes, Tirol i Brabant. En la part central, escut quarterat amb armes de Castella i Lleó amb escut de la dinastia Borbó al centre.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 455, tipus 26, n.º 222; Pellicer, 2010, 209.

- 213** 13,49 g; NIM 3771; **CS 15475**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic. Publicada en Ramón i Ibáñez, 2010, 162.

- 214** 13,53 g; NIM 3773; **CS 15477**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

DOS ESCUTS

1788

Assajador: M (Manuel de Lamas).

CAROL III · D · G · HISP · ET IND · R · 1788

Bust a dreta amb cuirassa i mantell.

IN · UTROQ · FELIX · AUSPICE · DEO

Escut coronat envoltat amb el toisó d'or. L'interior de l'escut està dividit en deu quaters amb les armes d'Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Flandes, Tirol i Brabant. En la part central, escut quarterat amb armes de Castella i Lleó amb escut de la casa de Borbó en el centre.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 459, tipus 44, n.º 364; Pellicer, 2010, 209.

- 215** 6,73 g; NIM 3778; **CS 15482**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

MIG ESCUT

1765

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · D · G · 1765

Bust nu a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat envoltat pel toisó d'or. L'interior de l'escut està quarterat amb les armes de Castella i Lleó amb escut de la casa de Borbó en el centre.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 467, tipus 78, n.º 685; Pellicer, 2010, 209.

- 216** 1,74 g; NIM 3780; **CS 15484**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

RAL DE DOS

1759

Assajador: J. (Juan Rodríguez Gutiérrez).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1759

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 115, n.º 1097; Pellicer, 2010, 209.

- 217** 5,43 g; NIM 4128; **CS 15832**. Cantell llis.

- 218** 5,52 g; NIM 4129; **CS 15833**. Cantell llis.

1759

Assajadors: J.P. (Juan Rodríguez Gutiérrez i Pedro Cano).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1759

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 115, n.º 1098; Pellicer, 2010, 209.

- 219** 5,36 g; NIM 4052; **CS 15756**. Cantell amb cordonet vegetal.

1760

Assajadors: J.P. (Juan Rodríguez Gutiérrez i Pedro Cano).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1760

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 115, n.º 1099; Pellicer, 2010, 209.

- 220** 5,58 g; NIM 3906; **CS 15610**. Cantell amb signes de cordonet molt gastat.

- 221** 5,67 g; NIM 3907; **CS 15611**. Cantell amb signes de cordonet molt gastat.

- 222** 5,70 g; NIM 3908; **CS 15612**. Cantell llis.

- 223** 5,68 g; NIM 4123; **CS 15827**. Cantell llis.

- 224** 5,50 g; NIM 4130; **CS 15834**. Cantell llis.

- 225** 5,18 g; NIM 4131; **CS 15835**. Cantell llis.

- 226** 5,45 g; NIM 4133; **CS 15837**. Cantell llis.

1760

Assajadors: J.P. (Juan Rodríguez Gutiérrez i Pedro Cano).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Gra-

nada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1730

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Similar Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 115, n.º 1099; Pellicer, 2010, 209.

- 227** 4,49 g; NIM 4045; **CS 15749**. Cantell Ilis. Moneda falsa d'època. En la llegenda del revers hi deu haver, sense dubte, una errada en la data. Una confusió d'un 3 per un 6. L'explicació més plausible és que el gravador s'enganyà en triar el punxó amb el número. La data hauria de ser 1760, si tenim en compte la seca (Madrid) i l'assajador (J.P). Una altra data suposaria admetre dues equivocacions (comunicació de Pere Pau Ripollès).

1761

Assajadors: J.P. (Juan Rodríguez Gutiérrez i Pedro Cano).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1761

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 115, n.º 1100; Pellicer, 2010, 209.

- 228** 5,53 g; NIM 3909; **CS 15613**. Cantell Ilis.
229 5,13 g; NIM 4053; **CS 15757**. [h]ISPANI[ar]UM · REX · 1761. Cantell Ilis.
230 5,39 g; NIM 4135; **CS 15839**. Cantell Ilis.
231 5,54 g; NIM 4136; **CS 15840**. Cantell Ilis.
232 5,39 g; NIM 4137; **CS 15841**. Cantell Ilis.
233 5,09 g; NIM 4138; **CS 15842**. Cantell Ilis. Falsa d'època.

1765

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1765

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 115, n.º 1104; Pellicer, 2010, 209.

- 234** 5,50 g; NIM 4054; **CS 15758**. Cantell amb cordonet vegetal.
235 5,25 g; NIM 4055; **CS 15759**. CA[rolus] · III · D · G] HISPANIARUM · REX · 1765. Cantell amb cordonet vegetal.

1766

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1766

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 115, n.º 1105; Pellicer, 2010, 209.

- 236** 5,51 g; NIM 4056; **CS 15760**. Cantell Ilis.

- 237** 5,61 g; NIM 4140; **CS 15844**. Cantell amb cordonet vegetal.

- 238** 5,75 g; NIM 4141; **CS 15845**. Cantell amb cordonet vegetal.

1767

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1767

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 115, n.º 1106; Pellicer, 2010, 209.

- 239** 5,34 g; NIM 4060; **CS 15764**. HIS[pa]NIARUM · REX · 1767. Cantell amb cordonet vegetal.

1768

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1768

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 115, n.º 1107; Pellicer, 2010, 209.

- 240** 5,51 g; NIM 4142; **CS 15846**. Cantell amb cordonet vegetal.

1770-1771

Assajadors: [p].J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 177[-]

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 115, n.º 1109/1110; Pellicer, 2010, 209.

- 241** 5,39 g; NIM 3991; **CS 15695**. Cantell Ilis.

1770

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1770

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 115, n.º 1109; Pellicer, 2010, 209.

- 242** 5,62 g; NIM 4057; **CS 15761**. Cantell amb cordonet vegetal.

- 243** 5,25 g; NIM 4059; **CS 15763**. Cantell Ilis.

- 244** 5,60 g; NIM 4143; **CS 15847**. Cantell amb cordonet vegetal.

- 245** 5,21 g; NIM 4144; **CS 15848**. Cantell Ilis.

1771

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1771

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 115, n.º 1110; Pellicer, 2010, 209.

246 5,39 g; NIM 4061; **CS 15765**. Cantell Il·lis.

1772

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · DEI · G · 1772

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 116, n.º 1111; Pellicer, 2010, 209.

247 5,56 g; NIM 4062; **CS 15766**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1774

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · DEI · G · 1774

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 116, n.º 1113; Pellicer, 2010, 209.

248 5,39 g; NIM 3910; **CS 15614**. Cantell Il·lis.

249 5,42 g; NIM 4146; **CS 15850**. Cantell Il·lis.

1775

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · DEI · G · 1775

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 116, n.º 1114; Pellicer, 2010, 209.

250 5,60 g; NIM 4147; **CS 15851**. Cantell Il·lis.

1777

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · DEI · G · 1777

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 116, n.º 1116; Pellicer, 2010, 209.

251 5,52 g; NIM 4063; **CS 15767**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

252 5,38 g; NIM 4148; **CS 15852**. Cantell Il·lis.

1778

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · DEI · G · 1778

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 116, n.º 1117; Pellicer, 2010, 209.

253 5,64 g; NIM 4149; **CS 15853**. Cantell Il·lis.

254 5,44 g; NIM 4150; **CS 15854**. **CAROLUS · III [dei] · G · 1778**. Cantell Il·lis.

1779

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · DEI · G · 1779

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 116, n.º 1118; Pellicer, 2010, 209.

255 5,47 g; NIM 4064; **CS 15768**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1782

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · DEI · G · 1782

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 116, n.º 1121; Pellicer, 2010, 209.

256 5,39 g; NIM 4151; **CS 15855**. Cantell Il·lis.

1784

Assajadors: J.D. (Juan Bautista Sanfaury i Domingo Antonio López).

CAROLUS · III · DEI · G · 1784

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 116, n.º 1124; Pellicer, 2010, 209.

257 5,53 g; NIM 4152; **CS 15856**. Cantell Il·lis.

1785

Assajadors: D.V. (Domingo Antonio López i Vicente Campos González).

CAROLUS · III · DEI · G · 1785

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 116, n.º 1127; Pellicer, 2010, 209.

258 5,40 g; NIM 4153; **CS 15857**. **CAROLUS · III [dei] G · 1785**. Cantell Il·lis.

259 5,41 g; NIM 4154; **CS 15858**. **CAROLUS · III [dei] G · 1785** HI[spa] NIARU[m r]EX. Cantell Il·lis.

1786

Assajadors: D.V. (Domingo Antonio López i Vicente Campos González).

CAROLUS · III · DEI · G · 1786

Bust nu a drete amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 116, n.º 1128; Pellicer, 2010, 209.

260 5,46 g; NIM 4155; **CS 15859**. Cantell Il·lis.

261 5,49 g; NIM 4156; **CS 15860**. Cantell Il·lis.

1788

Assajadors: D.V. (Domingo Antonio López i Vicente Campos González).

CAROLUS · III · DEI · G · 1788

Bust nu a drete amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 116, n.º 1130; Pellicer, 2010, 209.

262 5,62 g; NIM 4159; **CS 15863**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1788

Assajador: M. (Manuel de Lamas).

CAROLUS · III · DEI · G · 1788

Bust nu a drete amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 116, n.º 1131; Pellicer, 2010, 210.

263 5,50 g; NIM 4157; **CS 15861**. CAROLUS [iii dei] G · 1788 H[isp]ANIARUM · REX. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

RAL D'UN

1759

Assajadors: J.P. (Juan Rodríguez Gutiérrez i Pedro Cano).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1759

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 481, tipus 132, n.º 1287; Pellicer, 2010, 209.

264 2,51 g; NIM 4204; **CS 15908**. Cantell Il·lis.

1762

Assajadors: J.P. (Juan Rodríguez Gutiérrez i Pedro Cano).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1762

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 481, tipus 132, n.º 1290; Pellicer, 2010, 209.

265 2,47 g; NIM 4205; **CS 15909**. Cantell Il·lis.

1766

Assajadors: [p j] (Pedro Cano i Juan San Faury).

[carolus iii d g]

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX [17]66

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 481, tipus 132, n.º 1293; Pellicer, 2010, 209.

266 2,59 g; NIM 4252; **CS 15956**. Cantell Il·lis.

1770

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1770

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 481, tipus 132, n.º 1296; Pellicer, 2010, 209.

267 2,75 g; NIM 4207; **CS 15911**. Cantell Il·lis.

1776

Assajadors: P.J. (Pedro Cano i Juan San Faury).

CAROLUS · III · DEI · G · 1776

Bust nu a drete amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 481, tipus 133, n.º 1302; Pellicer, 2010, 209.

268 2,87 g; NIM 4209; **CS 15913**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1785

Assajadors: D.V. (Domingo Antonio López i Vicente Campos González).

CAROLUS · III · DEI · G · 1785

Bust nu a drete amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 481, tipus 133, n.º 1312; Pellicer, 2010, 209.

269 2,81 g; NIM 4211; **CS 15915**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1787

Assajadors: D.V. (Domingo Antonio López i Vicente Campos González).

CAROLUS · III · DEI · G · 1787

Bust nu a drete amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 481, tipus 133, n.º 1314; Pellicer, 2010, 209.

270 2,58 g; NIM 4212; **CS 15916**. Cantell Il·lis.

SECA DE MÈXIC

HUIT ESCUTS

1779

Assajadors: F.F. (Francisco Antonio de la Peña i Francisco Arance y Cobos).

CAROL · III · D · G · HISP · ET · IND · R · 1779

Bust a dreta amb perruca, cuirassa i mantell.

IN · UTROQ · FELIX · AUSPICE · DEO

Escut coronat envoltat amb el toisó d'or. L'interior de l'escut està dividit en deu quaters amb les armes d'Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Flandes, Tirol i Brabant. En la part central, escut quarterat amb armes de Castella i Lleó amb escut de la dinastia Borbó al centre.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 451, tipus 15, n.º 91; Pellicer, 2010, 239.

271 27,00 g; NIM 3769; **CS 15473**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

UN ESCUT

1777

Assajadors: F.M. (Francisco Antonio de la Peña i Manuel de la Peña).

CAROL · III · D · G · HISP · ET · IND · R · 1777

Bust a dreta amb cuirassa i mantell.

IN · UTROQ · FELIX · A · D

Escut coronat envoltat amb el toisó d'or. L'interior de l'escut està dividit en deu quaters amb les armes d'Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Flandes, Tirol i Brabant. En la part central, escut quarterat amb armes de Castella i Lleó amb escut de la dinastia Borbó al centre.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 464, tipus 69, n.º 586; Pellicer, 2010, 239.

272 3,35 g; NIM 3779; **CS 15483**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

RAL DE HUIT

1782

Assajadors: F.F. (Francisco Antonio de la Peña i Francisco Arance y Cobos).

CAROLUS · III · DEI · GRATIA · 1782

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Grana-da i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 470, tipus 94, n.º 847; Pellicer, 2010, 240.

273 26,81 g; NIM 3858; **CS 15562**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1788

Assajadors: F.M. (Francisco Antonio de la Peña i Manuel de la Peña).

CAROLUS · III · DEI · GRATIA · 1788

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Grana-da i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 470, tipus 94, n.º 855; Pellicer, 2010, 240.

274 26,79 g; NIM 3859; **CS 15563**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

RAL DE DOS

1788

Assajadors: F.M. (Francisco Antonio de la Peña i Manuel de la Peña).

CAROLUS · III · DEI · GRATIA · 1788

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Grana-da i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 479, tipus 126, n.º 1229; Pellicer, 2010, 240.

275 5,98 g; NIM 4160; **CS 15864**. [hisp]AN · ET IND · REX. Cantell llis.

RAL D'UN

1782

Assajadors: F.F. (Francisco Antonio de la Peña i Francisco Arance y Cobos).

CAROLUS · III · DEI · GRATIA · 1782

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Grana-da i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 483, tipus 142, n.º 1414; Pellicer, 2010, 240.

276 3,25 g; NIM 4210; **CS 15914**. Cantell llis.

MIG RAL

1779

Assajadors: F.F. (Francisco Antonio de la Peña i Francisco Arance y Cobos).

CAROLUS · III · DEI · GRATIA · 1779

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · R

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Grana-da i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 487, tipus 159, n.º 1604; Pellicer, 2010, 240.

277 1,49 g; NIM 4262; **CS 15966**. Cantell llis.

1781

Assajadors: F.F. (Francisco Antonio de la Peña i Francisco Arance y Cobos).

CAROLUS · III · DEI · GRATIA · 1781

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

[hi]SPAN · ET · IND · R

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Grana-da i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 487, tipus 159, n.º 1606; Pellicer, 2010, 240.

278 1,52 g; NIM 4263; **CS 15967**. Cantell llis.

1786

Assajadors: F.M. (Francisco Antonio de la Peña i Manuel de la Peña).

CAROLUS · III · DEI · GRATIA · 1786

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · R

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 487, tipus 159, n.º 1612; Pellicer, 2010, 240.

279 1,47 g; NIM 4264; **CS 15968**. Cantell Il·lis.

SECA DE NUEVO REINO DE GRANADA**RAL DE DOS****1772**

Assajadors: V.J. (Victoriano del Valle i Juan de Chávez).

CAROLUS · III · DEI · GRATIA · 1772

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 480, tipus 130, n.º 1265; Pellicer, 2010, 252.

280 6,06 g; NIM 4145; **CS 15849**. Cantell Il·lis.

SECA DE POPAYÁN**DOS ESCUTS****1785**

Assajadors: S.F. (Estanislao Delgado i Francisco Fernández de las Cagigas).

CAROL · III · D · G · HISP · ET · IND · R · 1785

Bust a dreta amb cuirassa i mantell.

IN · UTROQ · FELIX · AUSPICE · DEO

Escut coronat envoltat amb el toisó d'or. L'interior de l'escut està dividit en deu quaters amb les armes d'Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Flandes, Tirol i Brabant.

En la part central, escut quarterat amb armes de Castella i Lleó amb escut de la dinastia Borbó al centre.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 461, tipus 54, n.º 458; Pellicer, 2010, 262.

281 6,76 g; NIM 3774; **CS 15478**. Cantell amb cordonet de línies, acañalat oblic.

SECA DE POTOSÍ**RAL DE HUIT****1788**

Assajadors: P.R. (Pedro Narciso de Mazondo i Raimundo de Iturriaga).

CAROLUS · III · DEI · GRATIA · 1788

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 471, tipus 97, n.º 895; Pellicer, 2010, 269.

282 26,91 g; NIM 3860; **CS 15564**. Cantell amb seqüència en relleu de

rectangles i anelles.

SECA DE SANTIAGO DE XILE**RAL DE DOS****1781**

Assajadors: D.A. (Domingo de Eizaguirre i Agustín de Infante y Prada).

CAROLUS · III · DEI · GRATIA · 1781

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 480, tipus 131, n.º 1277; Pellicer, 2010, 278.

283 6,46 g; NIM 4065; **CS 15769**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

SECA DE SEVILLA**RAL DE DOS****1760**

Assajadors: J.V. (José de Villaviciosa i Vicente Díez de la Fuente).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1760

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 117, n.º 1132; Pellicer, 2010, 350.

284 5,15 g; NIM 4134; **CS 15838** CAROLUS · III [d g] HIS[pan]IARUM · REX 1760. Cantell Il·lis.

1762

Assajadors: J.V. (José de Villaviciosa i Vicente Díez de la Fuente).

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

HISPANIARUM · REX · 1762

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 117, n.º 1134; Pellicer, 2010, 350.

285 5,61 g; NIM 4139; **CS 15843**. Cantell Il·lis.

1788

Assajador: C. (Carlos Ximénez de Almaraz).

CAROLUS · III · DEI · G · 1788

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 118, n.º 1148; Pellicer, 2010, 350.

286 5,70 g; NIM 4158; **CS 15862**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

RAL D'UN

1768

Assajadors: C.F. (Carlos Ximénez de Almaraz i Francisco López Damisa).
CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.
HISPANIARUM · REX · 1768

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

287 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 481, tipus 134, n.º 1320; Pellicer, 2010, 350, 2,58 g; NIM 4206; **CS 15910**. Cantell Il·lis.

1775

Assajadors: C.F. (Carlos Ximénez de Almaraz i Francisco López Damisa).
CAROLUS · III · D · G · 1775

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

288 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 481, tipus 135, n.º 1325; Pellicer, 2010, 350, 2,48 g; NIM 4208; **CS 15912**. Cantell Il·lis.

SECA PENINSULAR SENSE DETERMINAR

RAL DE DOS

1770

Assajador: [---] Seca de Madrid o Sevilla.

CAROLUS · III · D · G

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Granada, Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Brabant, Flandes i Tirol. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.
HISPANIARUM · REX · 1770

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

289 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 477, tipus 115/117, n.º 1109/1137, 5,35 g; NIM 4058; **CS 15762**. Cantell Il·lis.

RAL D'UN

1766

Assajador: [---].

[carolus iii d g]

Escut coronat.

[hispan]IARUM · REX · 1766

Creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada.

Sense classificar

290 2,61 g; NIM 4240; **CS 15944**. Cantell amb cordonet vegetal.

CARLES III/IV

SECA DE MÈXIC

RAL D'UN

1772-1808

Assajador: [---].

C[arolus] · II[-dei gratia ---]

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

[hi]SPAN [et ind rex]

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 483, tipus 142; 523 tipus 123.

291 2,82 g; NIM 4250; **CS 15954**. Cantell Il·lis.

SECA DE SEVILLA

RAL D'UN

1772-1807

Assajador: C[---].

CA[rol]IUS [iii d g ---]

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

[hispaniarum] REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 481, tipus 133/135 i 522 tipus 115/116.

292 2,41 g; NIM 4245; **CS 15949**. Cantell Il·lis.

CARLES IV (1788-1808)

SECA DE LIMA

RAL DE HUIT

1791

Assajadors: I.J. (Ignacio Zerón Gálvez i Juan Martínez de Roxas).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1791

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 511, tipus 76, n.º 622; Pellicer, 2010, 190.

293 26,91 g; NIM 3862; **CS 15566**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1794

Assajadors: I.J. (Ignacio Zerón Gálvez i Juan Martínez de Roxas).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1794

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 511, tipus 76, n.º 625; Pellicer, 2010, 190.

294 26,91 g; NIM 3864; **CS 15568**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1796

Assajadors: I.J. (Ignacio Zerón Gálvez i Juan Martínez de Roxas).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1796

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 511, tipus 76, n.º 62; Pellicer, 2010, 190.

295 27,00 g; NIM 3868; **CS 15572**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1801

Assajadors: I.J. (Ignacio Zerón Gálvez i Juan Martínez de Roxas).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1801

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 511, tipus 76, n.º 632; Pellicer, 2010, 190.

296 26,96 g; NIM 3834; **CS 15538**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1803

Assajadors: J.P. (Juan Martínez de Roxas i Pablo Cano Melgarejo).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1803

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 511, tipus 76, n.º 635; Pellicer, 2010, 190.

297 26,74 g; NIM 3829; **CS 15533**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1808

Assajadors: J.P. (Juan Martínez de Roxas i Pablo Cano Melgarejo).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1808

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 511, tipus 76, n.º 640; Pellicer, 2010, 190.

298 26,99 g; NIM 3791; **CS 15495**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles. Publicada en Ramón i Ibáñez, 2010, 164.

RAL DE DOS

1792

Assajadors: I.J. (Ignacio Zerón Gálvez i Juan Martínez de Roxas).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1792

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 519, tipus 104, n.º 895; Pellicer, 2010, 190.

299 6,55 g; NIM 4163; **CS 15867**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

SECA DE MADRID

QUATRE ESCUTS

1790

Assajadors: M.F. (Manuel de Lamas i Francisco Herrera).

CAROL · IIII · D · G · HISP · ET · IND · R · 1790

Bust a dreta amb mantell i cuirassa.

IN · UTROQ · FELIX · AUSPICE · DEO

Escut coronat envoltat amb el toisó d'or. L'interior de l'escut està dividit en deu quarters amb les armes d'Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Flandes, Tirol i Brabant. En la part central, escut quarterat amb armes de Castella i Lleó amb escut de la dinastia Borbó al centre.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 497, tipus 19, n.º 152; Pellicer, 2010, 210.

300 13,48 g; NIM 3772; **CS 15476**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

DOS ESCUTS

1800

Assajadors: M.F. (Manuel de Lamas i Francisco Herrera).

CAROL · IIII · D · G · HISP · ET · IND · R · 1800

Bust a dreta amb mantell i cuirassa.

IN · UTROQ · FELIX · AUSPICE · DEO

Escut coronat envoltat amb el toisó d'or. L'interior de l'escut està dividit en deu quarters amb les armes d'Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Flandes, Tirol i Brabant. En la part central, escut quarterat amb armes de Castella i Lleó amb escut de la dinastia Borbó al centre.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 501, tipus 37, n.º 278; Pellicer, 2010, 210.

301 6,72 g; NIM 3775; **CS 15479**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

302 6,72 g; NIM 3777; **CS 15481**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic. Publicada en Ramón i Ibáñez, 2010, 163.

RAL DE QUATRE

1795

Assajadors: M.F. (Manuel de Lamas i Francisco Herrera).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1795

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 514, tipus 85, n.º 715; Pellicer, 2010, 210.

303 13,43 g; NIM 3882; **CS 15586**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1804

Assajadors: F.A. (Francisco Herrera i Antonio Goycochea).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1804

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 514, tipus 85, n.º 718; Pellicer, 2010, 210.

304 13,38 g; NIM 3884; **CS 15588**. Cantell amb seqüència en relleu de

dues línies obliqües i anella.

RAL DE DOS

1788

Assajadors: M.F. (Manuel de Lamas i Francisco Herrera).

CA[rolus] IIII [dei] G · 1788

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

[his]PANIARU[m rex]

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 99, n.º 834; Pellicer, 2010, 210.

305 5,45 g; NIM 3994; **CS 15698**. Cantell Il·lis.

1793

Assajadors: M.F. (Manuel de Lamas i Francisco Herrera).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1793

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 99, n.º 839; Pellicer, 2010, 210.

306 5,70 g; NIM 3911; **CS 15615**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1794

Assajadors: M.F. (Manuel de Lamas i Francisco Herrera).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1794

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 99, n.º 840; Pellicer, 2010, 210.

307 5,73 g; NIM 4066; **CS 15770**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

308 5,72 g; NIM 4164; **CS 15868**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1799

Assajadors: M.F. (Manuel de Lamas i Francisco Herrera).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1799

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 99, n.º 845; Pellicer, 2010, 210.

309 5,86 g; NIM 3912; **CS 15616**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1800

Assajadors: M.F. (Manuel de Lamas i Francisco Herrera).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1800

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 99, n.º 846; Pellicer, 2010, 210.

310 5,84 g; NIM 4166; **CS 15870**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

311 5,92 g; NIM 4167; **CS 15871**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1801

Assajadors: FA. (Francisco Herrera i Antonio Goycochea).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1801

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 99, n.º 848; Pellicer, 2010, 210.

312 5,79 g; NIM 3913; **CS 15617**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1803

Assajadors: FA. (Francisco Herrera i Antonio Goycochea).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1803

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 99, n.º 850; Pellicer, 2010, 210.

313 5,69 g; NIM 3914; **CS 15618**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1804

Assajadors: FA. (Francisco Herrera i Antonio Goycochea).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1804

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 99, n.º 851; Pellicer, 2010, 210.

314 5,80 g; NIM 4068; **CS 15772**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1806

Assajadors: FA. (Francisco Herrera i Antonio Goycochea).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1806

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 99, n.º 853; Pellicer, 2010, 210.

315 5,95 g; NIM 3916; **CS 15620**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

316 5,71 g; NIM 4169; **CS 15873**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

317 5,74 g; NIM 4170; **CS 15874**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

318 5,72 g; NIM 4171; **CS 15875**. H[isp]ANIARUM · REX. Cantell Il·lis.

1807

Assajadors: A.I. (Antonio Goycochea i Ildefonso de Urquiza).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1807

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 99, n.º 855; Pellicer, 2010, 211.

- 319** 5,62 g; NIM 4172; **CS 15876**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1808

Assajadors: A.I. (Antonio Goycoechea i Ildefonso de Urquiza).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1808

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 99, n.º 856; Pellicer, 2010, 211.

- 320** 5,82 g; NIM 3918; **CS 15622**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.
- 321** 5,88 g; NIM 3919; **CS 15623**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.
- 322** 5,97 g; NIM 3920; **CS 15624**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.
- 323** 5,91 g; NIM 3921; **CS 15625**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.
- 324** 5,85 g; NIM 4173; **CS 15877**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.
- 325** 5,99 g; NIM 4174; **CS 15878**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.
- 326** 5,93 g; NIM 4175; **CS 15879**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.
- 327** 5,61 g; NIM 4176; **CS 15880**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.
- 328** 5,76 g; NIM 4177; **CS 15881**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

RAL D'UN**1793**

Assajadors: M.F. (Manuel de Lamas i Francisco Herrera).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1793

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 522, tipus 115, n.º 986; Pellicer, 2010, 210.

- 329** 2,74 g; NIM 4214; **CS 15918**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1807

Assajadors: F.A. (Francisco Herrera i Antonio Goycoechea).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1807

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 522, tipus 115, n.º 994; Pellicer, 2010, 210.

- 330** 2,88 g; NIM 4218; **CS 15922**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

Assajadors: A.I. (Antonio Goycoechea i Ildefonso de Urquiza).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1807

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

[hispaniarum rex]

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 522, tipus 115, n.º 995; Pellicer, 2010, 211.

- 331** 2,65 g; NIM 4217; **CS 15921**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1808

Assajadors: A.I. (Antonio Goycoechea i Ildefonso de Urquiza).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1808

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 522, tipus 115, n.º 996; Pellicer, 2010, 211.

- 332** 2,92 g; NIM 4219; **CS 15923**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

SECA DE MÈXIC**RAL DE HUIT****1790**

Assajadors: F.M. (Francisco Arance y Cobos i Mariano Rodríguez).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1790

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 645; Pellicer, 2010, 241.

- 333** 26,92 g; NIM 3861; **CS 15565**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1795

Assajadors: F.M. (Francisco Arance y Cobos i Mariano Rodríguez).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1795

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 650; Pellicer, 2010, 241.

- 334** 27,07 g; NIM 3865; **CS 15569**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 335** 27,03 g; NIM 3867; **CS 15571**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1796

Assajadors: F.M. (Francisco Arance y Cobos i Mariano Rodríguez).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1796

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes

d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 651; Pellicer, 2010, 241.

- 336** 26,78 g; NIM 3869; **CS 15573**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.
- 337** 26,98 g; NIM 3870; **CS 15574**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1797

Assajadors: F.M. (Francisco Arance y Cobos i Mariano Rodríguez).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1797

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 652; Pellicer, 2010, 241.

- 338** 26,96 g; NIM 3871; **CS 15575**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.
- 339** 27,00 g; NIM 3872; **CS 15576**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.
- 340** 27,03 g; NIM 3873; **CS 15577**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.
- 341** 26,95 g; NIM 3874; **CS 15578**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1798

Assajadors: F.M. (Francisco Arance y Cobos i Mariano Rodríguez).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1798

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 653; Pellicer, 2010, 241.

- 342** 27,04 g; NIM 3877; **CS 15581**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.
- 343** 26,92 g; NIM 3878; **CS 15582**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1799

Assajadors: F.M. (Francisco Arance y Cobos i Mariano Rodríguez).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1799

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 654; Pellicer, 2010, 241.

- 344** 26,97 g; NIM 3879; **CS 15583**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1800

Assajadors: F.M. (Francisco Arance y Cobos i Mariano Rodríguez).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1800

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

da i al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 655; Pellicer, 2010, 241.

- 345** 26,12 g; NIM 3807; **CS 15511**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.
- 346** 27,01 g; NIM 3808; **CS 15512**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.
- 347** 26,96 g; NIM 3832; **CS 15536**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.
- 348** 27,05 g; NIM 3814; **CS 15518**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.
- 349** 26,98 g; NIM 3816; **CS 15520**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1801

Assajadors: F.M. (Francisco Arance y Cobos i Mariano Rodríguez).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1801

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 656; Pellicer, 2010, 241.

- 350** 27,04 g; NIM 3811; **CS 15515**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1802

Assajadors: F.T. (Francisco Arance y Cobos i Tomás Butrón y Miranda).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1802

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 658; Pellicer, 2010, 241.

- 351** 26,42 g; NIM 3812; **CS 15516**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.
- 352** 26,94 g; NIM 3831; **CS 15535**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1803

Assajadors: F.T. (Francisco Arance y Cobos i Tomás Butrón y Miranda).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1803

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 659; Pellicer, 2010, 241.

- 353** 26,99 g; NIM 3805; **CS 15509**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.
- 354** 27,12 g; NIM 3810; **CS 15514**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

Assajadors: T.H. (Tomás Butrón y Miranda i Henrique Buenaventura Azorín).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1803

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 660; Pellicer, 2010, 241.

- 355** 27,09 g; NIM 3813; **CS 15517**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1804

Assajadors: T.H. (Tomás Butrón y Miranda i Henrique Buenaventura Azorín).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1804

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 661; Pellicer, 2010, 241.

- 356** 27,00 g; NIM 3815; **CS 15519**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 357** 27,08 g; NIM 3823; **CS 15527**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 358** 26,88 g; NIM 3824; **CS 15528**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 359** 27,05 g; NIM 3825; **CS 15529**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 360** 26,94 g; NIM 3826; **CS 15530**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 361** 26,99 g; NIM 3827; **CS 15531**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 362** 26,68 g; NIM 3828; **CS 15532**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1805

Assajadors: T.H. (Tomás Butrón y Miranda i Henrique Buenaventura Azorín).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1805

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 662; Pellicer, 2010, 241.

- 363** 27,04 g; NIM 3806; **CS 15510**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 364** 26,80 g; NIM 3809; **CS 15513**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 365** 26,94 g; NIM 3817; **CS 15521**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 366** 27,00 g; NIM 3818; **CS 15522**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 367** 26,89 g; NIM 3819; **CS 15523**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 368** 27,06 g; NIM 3820; **CS 15524**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 369** 26,99 g; NIM 3821; **CS 15525**. Cantell amb seqüència en relleu de

rectangles i anelles.

- 370** 26,94 g; NIM 3822; **CS 15526**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1806

Assajadors: T.H. (Tomás Butrón y Miranda i Henrique Buenaventura Azorín).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1806

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 663; Pellicer, 2010, 241.

- 371** 27,06 g; NIM 3786; **CS 15490**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 372** 26,88 g; NIM 3787; **CS 15491**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles. Té una incisió circular en el centre de l'anvers d'1 mm de diàmetre que no arriba a travessar la moneda.

1807

Assajadors: T.H. (Tomás Butrón y Miranda i Henrique Buenaventura Azorín).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1807

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 664; Pellicer, 2010, 241.

- 373** 27,03 g; NIM 3781; **CS 15485**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 374** 27,08 g; NIM 3782; **CS 15486**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 375** 27,03 g; NIM 3783; **CS 15487**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 376** 26,97 g; NIM 3784; **CS 15488**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 377** 26,37 g; NIM 3785; **CS 15489**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1808

Assajadors: T.H. (Tomás Butrón y Miranda i Henrique Buenaventura Azorín).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1808

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 80, n.º 665; Pellicer, 2010, 241.

- 378** 27,05 g; NIM 3788; **CS 15492**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 379** 27,05 g; NIM 3789; **CS 15493**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

- 380** 26,94 g; NIM 3790; **CS 15494**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

381 26,98 g; NIM 3792; **CS 15496**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

RAL DE QUATRE

1790

Assajadors: F.M. (Francisco Arance y Cobos i Mariano Rodríguez).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1790

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 515, tipus 93, n.º 770; Pellicer, 2010, 241.

382 13,33 g; NIM 3881; **CS 15585**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

RAL D'UN

1799

Assajadors: F.M. (Francisco Arance y Cobos i Mariano Rodríguez).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1799

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 523, tipus 123, n.º 1059; Pellicer, 2010, 241.

383 3,14 g; NIM 4215; **CS 15919**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1804

Assajadors: T.H. (Tomás Butrón y Miranda i Henrique Buenaventura Azorín).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1804

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 523, tipus 123, n.º 1066; Pellicer, 2010, 241.

384 3,26 g; NIM 4216; **CS 15920**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

MIG RAL

1806

Assajadors: T.H. (Tomás Butrón y Miranda i Henrique Buenaventura Azorín).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1806

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN [et] IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 526, tipus 141, n.º 1204; Pellicer, 2010, 241.

385 1,57 g; NIM 4265; **CS 15969**. Cantell lliis.

SECA DE POTOSÍ

RAL DE HUIT

1794

Assajadors: P.R. (Pedro Narciso de Mazondo i Raimundo de Iturriaga).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1794

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 82, n.º 671; Pellicer, 2010, 270.

386 26,85 g; NIM 3863; **CS 15567**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1795

Assajadors: P.P. (Pedro Narciso de Mazondo i Pedro Martín de Albizú).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1795

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 82, n.º 673; Pellicer, 2010, 270.

387 26,96 g; NIM 3866; **CS 15570**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1797

Assajadors: P.P. (Pedro Narciso de Mazondo i Pedro Martín de Albizú).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1797

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 82, n.º 675; Pellicer, 2010, 270.

388 26,98 g; NIM 3875; **CS 15579**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1798

Assajadors: P.P. (Pedro Narciso de Mazondo i Pedro Martín de Albizú).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1798

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 82, n.º 676; Pellicer, 2010, 270.

389 26,20 g; NIM 3876; **CS 15580**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles. Presenta una perforació de 2 mm, a les 12 h.

1801

Assajadors: P.P. (Pedro Narciso de Mazondo i Pedro Martín de Albizú).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1801

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

da i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

- 390 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 512, tipus 82, n.º 679; Pellicer, 2010, 270. 26,92 g; NIM 3833; **CS 15537**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

RAL DE DOS

1790

Assajadors: P.R. (Pedro Narciso de Mazondo i Raimundo de Iturriaga).

CAROLUS · IV · DEI · GRATIA · 1790

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

- 391 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 520, tipus 109, n.º 937; Pellicer, 2010, 270. 3,38 g; NIM 4161; **CS 15865**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

RAL D'UN

1791

Assajadors: P.R. (Pedro Narciso de Mazondo i Raimundo de Iturriaga).

CAROLUS · IIII · DEI · GRATIA · 1791

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

- 392 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 524, tipus 125, n.º 1073; Pellicer, 2010, 270. 3,20 g; NIM 4213; **CS 15917**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

SECA DE SANTIAGO DE XILE

HUIT ESCUTS

1792

Assajadors: D.A. (Domingo de Eizaguirre i Agustín de Infante y Prada).

CAROL · IIII · D · G · HISP · ET · IND · R · 1792

Bust a dreta amb mantell i cuirassa.

IN · UTROQ · FELIX · AUSPICE · DEO

Escut coronat envoltat amb el toisó d'or. L'interior de l'escut està dividit en deu quaters amb les armes d'Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Flandes, Tirol i Brabant. En la part central, escut quarterat amb armes de Castella i Lleó amb escut de la dinastia Borbó al centre.

- 393 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 496, tipus 18, n.º 129; Pellicer, 2010, 278. 27,11 g; NIM 3768; **CS 15472**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

SECA DE SEVILLA

DOS ESCUTS

1798

Assajadors: C.N. (Carlos Tiburcio de Roxas i Nicolás Lamas).

CAROL · IIII · D · G · HISP · ET · IND · R · 1800

Bust a dreta amb mantell i cuirassa.

IN · UTROQ · FELIX · AUSPICE · DEO

Escut coronat envoltat amb el toisó d'or. L'interior de l'escut està dividit en deu quaters amb les armes d'Aragó, Sicília, Àustria, Borgonya antic i modern, Parma, Toscana, Flandes, Tirol i Brabant. En la part central, escut quarterat amb armes de Castella i Lleó amb escut de la dinastia Borbó al centre.

- 394 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 501, tipus 38, 298; Pellicer, 2010, 350. 6,76 g; NIM 3776; **CS 15480**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

RAL DE HUIT

1803

Assajadors: C.N. (Carlos Tiburcio de Roxas i Nicolás Lamas).

CAROLUS · IIII · DEI · G · 1803

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 510, tipus 72, n.º 597; Pellicer, 2010, 351.

- 395 26,83 g; NIM 3830; **CS 15534**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

RAL DE QUATRE

1803

Assajadors: C.N. (Carlos Tiburcio de Roxas i Nicolás Lamas).

CAROLUS · IIII · DEI · G · 1803

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 514, tipus 86, n.º 723; Pellicer, 2010, 351.

- 396 13,17 g; NIM 3883; **CS 15587**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

RAL DE DOS

1798

Assajadors: C.N. (Carlos Tiburcio de Roxas i Nicolás Lamas).

CAROLUS · IIII · DEI · G · 1798

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 100, n.º 861; Pellicer, 2010, 351.

- 397 5,61 g; NIM 4165; **CS 15869**. Cantell llis.

1805

Assajadors: C.N. (Carlos Tiburcio de Roxas i Nicolás Lamas).

CAROLUS · IIII · DEI · G · 1805

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 100, n.º 867; Pellicer, 2010, 351.

- 398 5,95 g; NIM 3915; **CS 15619**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella. Publicada en Ramón i Ibáñez, 2010, 164.

1806

Assajadors: C.N. (Carlos Tiburcio de Roxas i Nicolás Lamas).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1806

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 100, n.º 868; Pellicer, 2010, 351.

399 5,92 g; NIM 4168; **CS 15872**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1808

Assajadors: C.N. (Carlos Tiburcio de Roxas i Nicolás Lamas).

CAROLUS IIII · DEI · G · 1808

Bust nu a dreta amb perruquí, llaç i mantell reial.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 518, tipus 100, n.º 870; Pellicer, 2010, 351.

400 5,79 g; NIM 3917; **CS 15621**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

JOSEP I (1808-1814)

SECA DE BARCELONA

UNA PESSETA

1809

Sense marca d'assajador.

EN · BARCELONA · 1809

Marca de valor PESETA sobre dues palmes enllaçades i davall de tres estrelles de sis puntes, tot dins d'un cercle.

Anepigràfica.

Armes de la ciutat de Barcelona dins d'una doble corona de roure.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 537, tipus 13, n.º 43.

401 5,55 g; NIM 4077; **CS 15781**. Cantell amb cordonet de línies, acañalat oblic.

1813

Sense marca d'assajador.

EN · BARCELONA · 1813

Marca de valor PESETA sobre dues palmes enllaçades i davall de tres estrelles de sis puntes, tot dins d'un cercle.

Anepigràfica.

Armes de la ciutat de Barcelona dins d'una doble corona de roure.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 537, tipus 14, n.º 48.

402 5,78 g; NIM 4081; **CS 15785**. Cantell amb cordonet de línies, acañalat oblic. Publicada en Ramón i Ibáñez, 2010, 166.

SECA DE MADRID

VINT RALS

1809

Assajadors: A.I. (Antonio Rafael Narváez i Isidoro Ramos del Manzano).

IOSEPH · NAP · DEI · GRATIA · 1809

Bust nu de Josep Bonaparte a esquerra.

HISPANIARUM · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó, Aragó, Navarra, Granada i les Índies i, al centre, escussó de Bonaparte.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 536, tipus 7, n.º 23; Pellicer, 2010, 212.

403 27,05 g; NIM 3803; **CS 15507**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella. Publicada en Ramón i Ibáñez, 2010, 164.

404 27,05 g; NIM 3804; **CS 15508**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

RAL DE QUATRE

1809

Assajadors: A.I. (Antonio Rafael Narváez i Isidoro Ramos del Manzano).

IOSEPH · NAP · DEI · GRATIA · 1809

Bust nu de Josep Bonaparte a esquerra.

HISPANIARUM · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó i Granada i, al centre, escussó de Bonaparte.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 537, tipus 15, n.º 51; Pellicer, 2010, 212.

405 5,88 g; NIM 4076; **CS 15780**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1810

Assajadors: A.I. (Antonio Rafael Narváez i Isidoro Ramos del Manzano).

IOSEPH · NAP · DEI · GRATIA · 1810

Bust nu de Josep Bonaparte a esquerra.

HISPANIARUM · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó i Granada i, al centre, escussó de Bonaparte.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 537, tipus 15, n.º 52; Pellicer, 2010, 212.

406 5,70 g; NIM 4078; **CS 15782**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

407 5,62 g; NIM 4079; **CS 15783**. Cantell llis.

1811

Assajadors: A.I. (Antonio Rafael Narváez i Isidoro Ramos del Manzano).

IOSEPH · NAP · DEI · GRATIA · 1811

Bust nu de Josep Bonaparte a esquerra.

HISPANIARUM · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó i Granada i, al centre, escussó de Bonaparte.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 537, tipus 15, n.º 53; Pellicer, 2010, 212.

408 5,78 g; NIM 3922; **CS 15626**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

409 5,74 g; NIM 4070; **CS 15774**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

410 5,87 g; NIM 4080; **CS 15784**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

411 5,85 g; NIM 4180; **CS 15884**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1812

Assajadors: A.I. (Antonio Rafael Narváez i Isidoro Ramos del Manzano).

IOSEPH · NAP · DEI · GRATIA · 1812

Bust nu de Josep Bonaparte a esquerra.

HISPANIARUM · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó i Granada i, al centre, escussó de Bonaparte.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 537, tipus 15, n.º 55; Pellicer, 2010, 212.

412 6,01 g; NIM 4069; **CS 15773**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1813

Assajador: R.N. (Antonio Rafael Narváez).

IOSEPH · NAP · DEI · GRATIA · 1813

Bust nu de Josep Bonaparte a esquerra.

HISPANIARUM · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella, Lleó i Granada i, al centre, escussó de Bonaparte.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 537, tipus 15, n.º 58; Pellicer, 2010, 212.

413 5,94 g; NIM 4082; **CS 15786**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

FERRAN VII (1808-1833)**SECA DE CADIS****RAL DE HUIT****1811**

Assajadors: C.I. (Carlos Tiburcio de Roxas i Idelfonso de Urquiza).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1811

Bust llorejat a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 557, tipus 80, n.º 330; Pellicer, 2010, 112.

414 26,76 g; NIM 3838; **CS 15542**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

415 27,40 g; NIM 3839; **CS 15543**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1814

Assajadors: C.J. (Carlos Tiburcio de Roxas i Joaquín Delgado Díaz).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1814

Bust llorejat a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 557, tipus 80, n.º 334; Pellicer, 2010, 112.

416 26,78 g; NIM 3844; **CS 15548**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

RAL DE QUATRE**1812**

Assajadors: C.I. (Carlos Tiburcio de Roxas i Idelfonso de Urquiza).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1812

Bust llorejat a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 572, tipus 150, n.º 599; Pellicer, 2010, 112.

417 13,25 g; NIM 3886; **CS 15590**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

RAL DE DOS**1812**

Assajadors: C.I. (Carlos Tiburcio de Roxas i Idelfonso de Urquiza).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1812

Bust llorejat a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 577, tipus 179, n.º 729; Pellicer, 2010, 112.

418 5,83 g; NIM 3924; **CS 15628**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

SECA DE CATALUNYA**RAL DE QUATRE****1809**

Assajador: M.P. (Manuel Pelegru).

FERDIN · VII · DEI · G · 1809

Bust nu a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 572, tipus 151, n.º 601; Pellicer, 2010, 115.

419 13,46 g; NIM 3885; **CS 15589**. Cantell amb seqüència en relleu de cairons.

RAL DE DOS**1811**

Assajadors: S.F. (Pablo Sala i Juan Bautista Ferrando).

FERDIN · VII · DEI · G · 1811

Bust nu a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 577, tipus 180, n.º 733; Pellicer, 2010, 115.

420 5,76 g; NIM 4178; **CS 15882**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

421 5,81 g; NIM 4179; **CS 15883**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

1812

Assajadors: S.F. (Pablo Sala i Juan Bautista Ferrando).

FERDIN · VII · DEI · G · 1812

Bust nu a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 577, tipus 182, n.º 735; Pellicer, 2010, 115.

422 5,55 g; NIM 3923; **CS 15627**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

SECA DE GUATEMALA

RAL DE HUIT

1808

Assajadors: M. (Manuel Eusebio Sánchez).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1808

Bust llorejat a dreta amb perrequí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

- 423 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 563, tipus 113, n.º 448; Pellicer, 2010, 170. 26,97 g; NIM 3793; **CS 15497**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

SECA DE LIMA

RAL DE HUIT

1810

Assajadors: J.P. (Juan Martínez de Roxas i Pablo Cano Melgarejo).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1810

Bust llorejat a dreta amb cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

- 424 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 564, tipus 114, n.º 466; Pellicer, 2010, 191. 26,77 g; NIM 3801; **CS 15505**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles. Presenta una incisió circular de secció troncopiramidal practicada des de la part superior del revers de 3 mm de diàmetre en l'anvers i 2 mm de diàmetre en el revers.

1811

Assajadors: J.P. (Juan Martínez de Roxas i Pablo Cano Melgarejo).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1811

Bust llorejat a dreta amb cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

- 425 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 564, tipus 114, n.º 467; Pellicer, 2010, 191. 26,78 g; NIM 3837; **CS 15541**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1813

Assajadors: J.P. (Juan Martínez de Roxas i Pablo Cano Melgarejo).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1813

Bust llorejat a dreta.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

- 426 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 564, tipus 115, n.º 471; Pellicer, 2010, 191. 27,46 g; NIM 3842; **CS 15546**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1814

Assajadors: J.P. (Juan Martínez de Roxas i Pablo Cano Melgarejo).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1814

Bust llorejat a dreta.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

- 427 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 564, tipus 115, n.º 472; Pellicer, 2010, 191. 26,79 g; NIM 3845; **CS 15549**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1819

Assajadors: J.P. (Juan Martínez de Roxas i Pablo Cano Melgarejo).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1819

Bust llorejat a dreta.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

- 428 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 564, tipus 115, n.º 477; Pellicer, 2010, 191. 27,07 g; NIM 3855; **CS 15559**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

SECA DE MADRID

VINT RALS

1822

Assajadors: S.R. (José Sánchez Delgado i Isidoro Ramos del Manzano).

FERNANDO 7º POR LA GRACIA DE DIOS Y LA CONSTITUCIÓN · 1822

Cap nu a dreta.

REY DE LAS ESPAÑAS

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

- 429 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 559, tipus 90, n.º 363; Pellicer, 2010, 214. 27,05 g; NIM 3857; **CS 15561**. Cantell amb cordonet de línies, acanalat vertical. Publicada en Ramón i Ibáñez, 2010, 166.

DEU RALS

1821

Assajadors: S.R. (José Sánchez Delgado i Isidoro Ramos del Manzano).

FERN · 7º · POR LA G · DE DIOS Y LA CONST · 1821

Bust nu a dreta.

REY DE LAS ESPAÑAS

Corona de llorer i en l'interior llegenda RESELLADO.

- 430 Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 573, tipus 156, n.º 619; Pellicer, 2010, 214. 13,17 g; NIM 3890; **CS 15594**. Cantell amb cordonet de línies, acanalat vertical. El revers conserva encara dues lletres (FR) de la llegenda original de l'anvers de la moneda francesa d'escut de 3 francs emprada com a cospell per a encunyar aquesta moneda espanyola de 10 rals.

- 431 13,15 g; NIM 3891; **CS 15595**. Cantell amb cordonet de línies, acanalat vertical.

- 432 13,80 g; NIM 3892; **CS 15596**. Cantell amb cordonet de línies, acanalat vertical.

- 433 12,93 g; NIM 3893; **CS 15597**. Cantell amb cordonet de línies,

acanalat vertical.

- 434** 13,22 g; NIM 3894; **CS 15598**. Cantell amb cordonet de línies, acanalat vertical. El revers conserva encara set lletres ([s]IT NOMEN) de la llegenda original del revers de la moneda francesa d'escut de 3 francs emprada com a cospell per a encunyar aquesta moneda espanyola de 10 rals.
- 435** 13,85 g; NIM 3895; **CS 15599**. Cantell amb cordonet de línies, acanalat vertical.
- 436** 13,31 g; NIM 3896; **CS 15600**. Cantell amb cordonet de línies, acanalat vertical.

RAL DE HUIT

1814

Assajadors: G.J. (Gregorio Lázaro Labrandero i José Sánchez Delgado).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1814

Bust llorejat a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 558, tipus 89, n.º 352; Pellicer, 2010, 213.

- 437** 27,10 g; NIM 3843; **CS 15547**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1816

Assajadors: G.J. (Gregorio Lázaro Labrandero i José Sánchez Delgado).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1816

Bust llorejat a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 559, tipus 89, n.º 354; Pellicer, 2010, 213.

- 438** 27,12 g; NIM 3849; **CS 15553**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.
- 439** 27,10 g; NIM 3850; **CS 15554**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1817

Assajadors: G.J. (Gregorio Lázaro Labrandero i José Sánchez Delgado).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1817

Bust llorejat a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 559, tipus 89, n.º 356; Pellicer, 2010, 213.

- 440** 27,34 g; NIM 3853; **CS 15557**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

RAL DE QUATRE

1815

Assajadors: G.J. (Gregorio Lázaro Labrandero i José Sánchez Delgado).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1815

Bust llorejat a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 573, tipus 155, n.º 612; Pellicer, 2010, 213.

- 441** 13,42 g; NIM 3887; **CS 15591**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.
- 442** 13,40 g; NIM 3888; **CS 15592**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1816

Assajadors: G.J. (Gregorio Lázaro Labrandero i José Sánchez Delgado).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1816

Bust llorejat a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 573, tipus 155, n.º 613; Pellicer, 2010, 213.

- 443** 13,61 g; NIM 3889; **CS 15593**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1822

Assajadors: S.R. (José Sánchez Delgado i Isidoro Ramos del Manzano).

FERN · 7º · POR LA GRACIA DE DIOS Y LA CONST · 1822

Cap nu a dreta.

REY DE LAS ESPAÑAS

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 578, tipus 185, n.º 763; Pellicer, 2010, 214.

- 444** 5,92 g; NIM 4084; **CS 15788**. Cantell amb cordonet de línies, acanalat oblic.
- 445** 5,88 g; NIM 4183; **CS 15887**. Cantell amb cordonet de línies, acanalat oblic.
- 446** 5,77 g; NIM 4184; **CS 15888**. Cantell amb cordonet de línies, acanalat oblic.

1823

Assajadors: S.R. (José Sánchez Delgado i Isidoro Ramos del Manzano).

FERN · 7º · POR LA GRACIA DE DIOS Y LA CONST · 1823

Cap nu a dreta.

REY DE LAS ESPAÑAS

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 578, tipus 185, n.º 764; Pellicer, 2010, 214.

- 447** 6,01 g; NIM 4075; **CS 15779**. Cantell amb cordonet de línies, acanalat vertical.

RAL DE DOS

1812

Assajadors: I.J. (Ildefonso de Urquiza i José Sánchez Delgado).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1812

Bust nu a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 577, tipus 183, n.º 739; Pellicer, 2010, 213.

- 448** 5,74 g; NIM 4071; **CS 15775**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.
- 449** 5,73 g; NIM 4182; **CS 15886**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1813

Assajadors: I.J. (Ildefonso de Urquiza i José Sánchez Delgado).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1813

Bust nu a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 577, tipus 183, n.º 740; Pellicer, 2010, 213.

450 5,90 g; NIM 3926; **CS 15630**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

Assajadors: G.J. (Gregorio Lázaro Labrandero i José Sánchez Delgado).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1813

Bust nu a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 577, tipus 183, n.º 742; Pellicer, 2010, 213.

451 5,79 g; NIM 3925; **CS 15629**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1814

Assajadors: G.J. (Gregorio Lázaro Labrandero i José Sánchez Delgado).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1814

Bust nu a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 577, tipus 183, n.º 743; Pellicer, 2010, 213.

452 5,86 g; NIM 3927; **CS 15631**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

453 6,04 g; NIM 3928; **CS 15632**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1815

Assajadors: G.J. (Gregorio Lázaro Labrandero i José Sánchez Delgado).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1815

Bust llorejat a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 578, tipus 184, n.º 745; Pellicer, 2010, 213.

454 5,99 g; NIM 3929; **CS 15633**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1820

Assajadors: G.J. (Gregorio Lázaro Labrandero i José Sánchez Delgado).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1820

Bust llorejat a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 578, tipus 184, n.º 750; Pellicer, 2010, 213.

455 6,04 g; NIM 3930; **CS 15634**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

456 5,97 g; NIM 3931; **CS 15635**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

457 5,98 g; NIM 3932; **CS 15636**. Cantell amb seqüència en relleu de

dues línies obliqües i anella.

458 5,93 g; NIM 4072; **CS 15776**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

459 5,90 g; NIM 4074; **CS 15778**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

RAL D'UN

1816

Assajadors: G.J. (Gregorio Lázaro Labrandero i José Sánchez Delgado).

FERDIN · VII [dei gratia] 1[81]6

Bust llorejat a dreta.

H[ispan]IA[rum rex]

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 586, tipus 237, n.º 952; Pellicer, 2010, 213.

460 2,76 g; NIM 4246; **CS 15950**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1819

Assajadors: G.J. (Gregorio Lázaro Labrandero i José Sánchez Delgado).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1819

Bust llorejat a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 586, tipus 237, n.º 955; Pellicer, 2010, 213.

461 2,81 g; NIM 4220; **CS 15924**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

SECA DE MÈXIC

RAL DE HUIT

1809

Assajadors: T.H. (Tomás Butrón y Miranda i Henrike Buenaventura Azorín).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1809

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 565, tipus 122, n.º 492; Pellicer, 2010, 242.

462 27,09 g; NIM 3795; **CS 15499**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

463 27,10 g; NIM 3796; **CS 15500**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles. Publicada en Ramón i Ibáñez, 2010, 165.

464 26,88 g; NIM 3797; **CS 15501**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

465 27,03 g; NIM 3798; **CS 15502**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

466 26,93 g; NIM 3799; **CS 15503**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

467 26,85 g; NIM 3800; **CS 15504**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1811

Assajadors: H.J. (Henrique Buenaventura Azorín i Joaquín Dávila Madrid).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1811

Bust llorejat a dreta amb perruquí, llaç, cuirassa i mantell.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 565, tipus 122, n.º 496; Pellicer, 2010, 242.

468 27,08 g; NIM 3835; **CS 15539**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

469 27,01 g; NIM 3836; **CS 15540**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1812

Assajadors: H.J. (Henrique Buenaventura Azorín i Joaquín Dávila Madrid).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1812

Bust llorejat a dreta.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 565, tipus 123, n.º 498; Pellicer, 2010, 242.

470 26,83 g; NIM 3841; **CS 15545**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

Assajadors: J.J. (Joaquín Dávila Madrid i José García Anzaldo).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1812

Bust llorejat a dreta.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 565, tipus 123, n.º 499; Pellicer, 2010, 242.

471 27,06 g; NIM 3840; **CS 15544**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1814

Assajadors: J.J. (Joaquín Dávila Madrid i José García Anzaldo).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1814

Bust llorejat a dreta.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 565, tipus 123, n.º 503; Pellicer, 2010, 242.

472 26,94 g; NIM 3847; **CS 15551**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

473 27,00 g; NIM 3848; **CS 15552**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1816

Assajadors: J.J. (Joaquín Dávila Madrid i José García Anzaldo).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1816

Bust llorejat a dreta.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 565, tipus 123, n.º 505; Pellicer, 2010, 242.

474 26,98 g; NIM 3851; **CS 15555**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1817

Assajadors: J.J. (Joaquín Dávila Madrid i José García Anzaldo).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1817

Bust llorejat a dreta.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 565, tipus 123, n.º 506; Pellicer, 2010,

475 242,27,02 g; NIM 3852; **CS 15556**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1819

Assajadors: J.J. (Joaquín Dávila Madrid i José García Anzaldo).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1819

Bust llorejat a dreta.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 565, tipus 123, n.º 508; Pellicer, 2010, 242.

476 27,06 g; NIM 3854; **CS 15558**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

1820

Assajadors: J.J. (Joaquín Dávila Madrid i José García Anzaldo).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1820

Bust llorejat a dreta.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 565, tipus 123, n.º 509; Pellicer, 2010, 242.

477 26,91 g; NIM 3856; **CS 15560**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

SECA DE POTOSÍ**RAL DE HUIT****1814**

Assajadors: P.J. (Pedro Prudencio de Esq. i Juan Palomo y Sierra).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1814

Bust llorejat a dreta.

HISPAN · ET · IND · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Granada i, al centre, escussó de la dinastia Borbó. Als costats, columnes d'Hèrcules amb cintes enrotllades amb el lema PLUS VLTRA.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 567, tipus 129, n.º 533; Pellicer, 2010, 271.

478 26,92 g; NIM 3846; **CS 15550**. Cantell amb seqüència en relleu de rectangles i anelles.

SECA DE SANTANDER

DEU RALS

1821

Assajador: L.T. (Eugenio de Larra y Langelot i sigla d'assaig desconeguda).

FERN · 7º POR LA G · DE DIOS Y LA CONST · 1821

Cap nu a dreta.

REY DE LAS ESPAÑAS

Corona de llorer i en l'interior RESELLADO

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 573, tipus 157, n.º 620; Pellicer, 2010, 275.

479 13,70 g; NIM 3897; **CS 15601**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat vertical.

SECA DE SEVILLA

RAL DE HUIT

1808

Assajadors: C.N. (Carlos Tiburcio de Roxas i Nicolás Lamas).

FERDINANDUS VII · DEI · G · 1808

Bust nu a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Grana-da. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 561, tipus 100, n.º 379; Pellicer, 2010, 352.

480 27,05 g; NIM 3794; **CS 15498**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

1809

Assajadors: C.N. (Carlos Tiburcio de Roxas i Nicolás Lamas).

FERDINANDUS VII · DEI · G · 1809

Bust nu a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Grana-da. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 561, tipus 100, n.º 380; Pellicer, 2010, 352.

481 27,00 g; NIM 3802; **CS 15506**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

RAL DE QUATRE

1823

Assajadors: R.D. (Carlos Tiburcio de Roxas i Joaquín Delgado Díaz).

FERN · 7º. POR LA GRACIA DE DIOS Y LA CONST · 1823

Cap nu a dreta.

REY DE LAS ESPAÑAS

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Grana-da. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 578, tipus 187, n.º 780; Pellicer, 2010, 353.

482 5,94 g; NIM 4085; **CS 15789**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

RAL DE DOS

1820

Assajadors: C.J. (Carlos Tiburcio de Roxas i Joaquín Delgado Díaz).

FERDIN · VII · DEI · GRATIA · 1820

Bust llorejat a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Grana-da. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 578, tipus 186, n.º 766; Pellicer, 2010, 352.

483 5,94 g; NIM 3933; **CS 15637**. Cantell amb seqüència en relleu de dues línies obliqües i anella.

484 5,45 g; NIM 4073; **CS 15777**. Cantell Il·lis.

SECA DE VALÈNCIA

RAL DE QUATRE

1823

Assajador: R. (Sigla desconeguda).

FERN · 7º. POR LA G · DE DIOS Y LA CONST · 1823

Bust nu a dreta.

REY DE LAS ESPAÑAS

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Grana-da. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 579, tipus 189, n.º 783; Pellicer, 2010, 389.

485 6,10 g; NIM 4083; **CS 15787**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

486 6,38 g; NIM 4185; **CS 15889**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

RAL DE DOS

1812

Assajadors: G.S. (Gregorio Lázaro Labrandero i Sixto Giber Polo).

FERDIN · VII · DEI · G · 1812

Bust nu a dreta.

HISPANIARUM · REX

Escut coronat i quarterat amb les armes de Castella i Lleó i Grana-da. Al centre, escussó de la dinastia Borbó.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 578, tipus 188, n.º 782; Pellicer, 2010, 388.

487 6,15 g; NIM 4181; **CS 15885**. Cantell amb cordonet de línies, aca-nalat oblic.

MONEDA FRUSTRADA MONARCA INDETERMINABLE

RAL DE DOS

488 4,74 g; NIM 3997; **CS 15701**. Cantell Il·lis.

489 5,83 g; NIM 3998; **CS 15702**. Cantell amb signes de cordonet in-determinable.

490 5,04 g; NIM 4000; **CS 15704**. Cantell Il·lis.

491 4,66 g; NIM 4001; **CS 15705**. Cantell Il·lis.

RAL D'UN

SECA DE MADRID

1721-1771

Assajador: [---].

Anvers: [---] · D · G · Escut reial.

Calicó, Calicó i Trigo, 1994, 391, tipus 202; 441, tipus 96; 481, tipus 132.

492 2,40 g; NIM 4251; **CS 15955**. Cantell Il·lis.

SECA PENINSULAR INDETERMINADA**Anterior a 1772**

- 493** 2,40 g; NIM 4248; **CS 15952**. Anvers amb llegenda incusa: [xer murainaps]IH i revers amb llegenda incusa[x]ER MURAI[napsih]. Tipus incusos amb creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada. Aquesta moneda està mal encunyada, motiu pel qual ha circulat més intensament (comunicació de Pere Pau Ripollès). Cantell Il·lis.
- 494** 2,23 g; NIM 4259; **CS 15963**. Tipus revers: creu equilàtera cantonada de castells i lleons inscrita en orla polilobulada. Cantell Il·lis.

1707-1823

- 495** 2,38 g; NIM 4253; **CS 15957**. Cantell Il·lis.
- 496** 2,51 g; NIM 4254; **CS 15958**. Cantell Il·lis.
- 497** 2,33 g; NIM 4255; **CS 15959**. Cantell Il·lis.
- 498** 2,02 g; NIM 4256; **CS 15960**. Cantell Il·lis.
- 499** 2,36 g; NIM 4257; **CS 15961**. Cantell Il·lis.
- 500** 2,17 g; NIM 4260; **CS 15964**. Cantell Il·lis.

MIG RAL**1707-1823**

- 501** 1,11 g; NIM 4266; **CS 15970**. Cantell Il·lis.

Fonts documentals

AHPA (Arxiu Històric Provincial d'Alacant)
 AMA (Arxiu Municipal d'Alacant)
 AMSJA (Arxiu Municipal de Sant Joan d'Alacant)
 Archivo General de la Administración (Alcalá de Henares)
 Archivo Histórico de Orihuela
 Archivo Histórico de Protocolos de la Comunidad de Madrid
 Arxiu de la Diòcesi d'Oriola-Alacant
 Arxiu de la Parròquia del Salvador de Mutxamel
 Arxiu General de la Diputació Provincial d'Alacant

Bibliografia

- ALBEROLA ROMÁ, A., 1984: *El Pantano de Tibi y el Sistema de Riegos en la Huerta de Alicante*, Alicante: Instituto de Estudios Juan Gil-Albert.
- ALBEROLA ROMÁ, A., 1990: Propiedad agraria, explotación de la tierra y producción en el campo de Alicante durante la Edad Moderna. En: Giménez López, E. i Laparra López, E. (coords.): *Historia de la ciudad de Alicante. Tomo III*, Alicante: Patronato Municipal para la conmemoración del Quinto Centenario de la Ciudad, pp. 67-94.
- ALFARO ASINS, C., 1990: Nota sobre seis depósitos monetarios, *Boletín del Museo Arqueológico Nacional (Madrid)*, VIII, pp. 91-101.
- BOIX Y RICARTE, V., 1847: *Historia de la Ciudad y Reino de Valencia*, Valencia, tomo III.
- CALDUCH CERVERA, J., 1990: *La ciudad nueva. La construcción de la ciudad de Alacant en la primera mitad del siglo XIX*, Alicante.
- CALICÓ ESTIVILL, F., CALICÓ ESTIVILL, X. i TRIGO REAL, J., 1994: *Las monedas españolas desde Fernando e Isabel a Juan Carlos I. Años: 1474 a 1994*, Barcelona.
- CAVANILLES, A.J., 1972: *Observaciones sobre la historia natural, geografía, agricultura, población y frutos del Reyno de Valencia. Tomo II (Reprod. facs. de la ed. de: Madrid: Imprenta Real, 1797)*, Valencia.
- CLUA I MERCADAL, M., (en premsa): El tesoro de Figueres, *Actas del XV Congreso Nacional de Numismática*, Madrid.
- DATZIRA i SOLER, S., CRUSAFONT i SABATER, M. i BALAGUER i PRUNÉS, A.M., 1981: Troballes monetàries catalanes-II. Monedes catalanes – Castellbell i el Vilar (Bages) – S. XVIII/XIX, *Acta Numismática*, 11, pp. 283-289.
- DE LOS SANTOS GALLEGO, S., 1974: Dos hallazgos de monedas de oro en la provincia de Albacete, *Actas del I Congreso Nacional de Numismática. Zaragoza, 12-16 diciembre de 1972*. Separata de la revista *Numisma*, 120-131, pp. 433-439.
- DOMINGO GRESA, J. D., 2012: *El dibujo de arquitectura en la formación de la ciudad de Alicante: Fondo documental del Archivo Municipal (1691-1860)*. Tesis doctoral, publicació on line: en <http://hdl.handle.net/10251/15185>. Consultada l'11 de juny de 2012.
- DUEÑAS MOYA, M.C., 1997: *Territorio y jurisdicción en Alicante: el término general durante la Edad Moderna*, Alicante.
- ESTRADA-RIUS, A., BRACONS I CLAPÉS, J., CALVÓ PASCUAL, J.L., DARNIS, J.M., FONTANA LÁZARO, J., GIMENO PASCUAL, J., SANAHUJA I ANGUERA, X., TORRES LÁZARO, J. I VOLK, T., 2008: *Monedas en lluita: Catalunya a l'Europa napoleònica*, Barcelona. Gabinet Numismàtic de Catalunya.
- FIGUERAS PACHECO, F., sense data: *Geografía General del Reino de Valencia. Provincia de Alicante*, Barcelona.
- GARCÍA GONZÁLEZ, F., 2012: Criados y movilidad de la población rural en la Castilla interior del siglo XVIII. En: Pérez Álvarez, M.J. i Martín García, A. (eds.), *Campo y campesinos en la España moderna. Culturas políticas en el campo hispano*, Salamanca, pp. 1101-1112.
- GIL FARRÉS, O., 1976: *Historia de la moneda española*, Madrid.
- GIMÉNEZ LÓPEZ, E., 1981: *Alicante en el siglo XVIII: economía de una ciudad portuaria en el Antiguo Régimen*, Valencia.
- GUTIÉRREZ LLORET, R.A. i ZURITA ALDEGUER, R., 1990: El Trienio Constitucional y la organización de la Milicia Nacional en Alicante (1820-1823). *Colloqui Internacional "La Revolució francesa i el procés revolucionari a Catalunya i al País Valencià"*, Fundació

Caixa de Catalunya. Barcelona, pp. 99-111.

LA PARRA LÓPEZ, E. i SÁNCHEZ RECIO, G., 1985: La revolución burguesa. En: Forner Muñoz, S., (coord.): *Historia de la provincia de Alicante. Tomo V. Edad Contemporánea. Siglo XIX*, Murcia, pp. 19-104.

LA PARRA LÓPEZ, E., 2007: *Los Cien Mil Hijos de San Luis. El ocaso del primer impulso liberal en España*, Madrid.

LLORCA RIPOLL, R. 2012: *San Vicente del Raspeig durante la invasión de los Cien Mil Hijos de San Luis (1823)*, Plecs del Cercle-59. Ayuntamiento de San vicente del Raspeig.

MARTÍNEZ VALLE, A. i RIPOLLÈS ALEGRE, P.P., 1997: *El tesoro de la familia Ferrer de Plegamans*, Valencia.

MATEU Y LLOPIS, F., 1967: Hallazgos monetarios XX, *Numario Hispanico*, XI, 21, pp. 45-74.

MENDOZA EGUARAS, A., 1976: Dos tesoros de monedas españolas de oro (siglos XVIII y XIX) hallados en la provincia de Granada, *Numisma*, 138-143, pp. 269-305.

MOLINER PRADA, A., 1992: El comercio hispano-francés a través del puerto de Alicante durante el siglo XIX, *Trienio*, 19, pp. 85-141.

OLCINA DOMÉNECH, M., 1997: Sant Joan (Sant Joan, Alacant). En: M.M. Llorens Forcada, P.P. Ripollès Alegre i C. Doménech Belda, C: *Monedes d'ahir, tresors de hui*, Valencia, p. 61.

PALAZÓN FERRANDO, S., 2000-2001: Los cambios en la población y en las comunicaciones. En: Zurita Aldeguer, R., (coord.): *El siglo XIX en Alicante, Canelobre*, 43, Instituto de cultura Juan Gil-Albert, Diputación de Alicante, pp. 92-103.

PELLICER I BRU, J., 2010: *Ensayadores. Las emisiones monetarias hispánicas (Siglos XV-XX)*, Barcelona.

PÉREZ SINDREU, F.P., 1987-1989: Hallazgo de setenta monedas de oro en una escombrera pública de Lebrija (Sevilla), *Numisma*, 204-221, pp. 183-200.

PLA ALBEROLA, P. J., 1990: La población. En: Giménez López, E. i Laparra López, E. (coords.): *Historia de la ciudad de Alicante. Tomo III*, Alicante: Patronato Municipal para la conmemoración del Quinto Centenario de la Ciudad, pp. 1-34.

PRADELLS NADAL, J., 1990: Función comercial y manufacturas. En: Giménez López, E. i Laparra López, E. (coords.): *Historia de la ciudad de Alicante. Tomo III*, Alicante: Patronato Municipi-

pal para la conmemoración del Quinto Centenario de la Ciudad, pp. 95-118.

RAMÓN SÁNCHEZ, J.J., IBÁÑEZ SARRIÓ, C., 2010: Catálogo. Edad Moderna y contemporánea. En: Ramón Sánchez, J.J. (ed.): *Monedas. Todas las caras de la Historia. Colecciones numismáticas del MARQ*. Alicante, pp. 153-169.

RAMOS PÉREZ, V., 1971: *Historia de la provincia de Alicante y su capital*, Alicante: Diputación Provincial.

SÁEZ VIDAL, J., 1974: *El Ayuntamiento de Alicante: historia de su construcción y arquitectura*, Alicante: Diputación Provincial, Instituto de Estudios Alicantinos.

SÁINZ VARONA, F.A. i BAIXAULI MERINO, M.M., 1998: El tesoro de la calle de Miranda (Burgos), *Acta Numismática*, 28, pp. 203-224.

SALA Y PÉREZ, M., 1924: *Crónica de San Juan de Alicante*, Alicante.

SALORT I VIVES, S.: 1998, *La hacienda local en la España contemporánea. La hacienda municipal de Alacant*, Alicante.

SÁNCHEZ BUADES, M. i SALA SEVA, F., 1978: *Resumen histórico de la villa de San Juan de Alicante*, Alicante.

VALENCIANO PRIETO, C., POLO LÓPEZ, J. i VICO BELMONTE, A., 2012: Un tesoro de 247 monedas de oro hallado en el Alcázar de Cuenca, *XIV Congreso Nacional de Numismática*, Madrid 2011, pp. 933-948.

VEGUÉ, P., 1982: *El tesoro de Puig-Reig*, Barcelona.

VIRAVENS Y PASTOR, R., 1989: *Crónica de la Ciudad de Alicante (Reprod. facs. de la ed. de: Alicante: Imprenta de Carratalá y Gadea, 1876)*, Ayuntamiento de Alicante.

Lámines

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

44

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

414

415

416

417

418

419

420

421

422

423

424

425

426

427

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

438

439

440

441

442

443

456

457

458

459

460

461

462

463

464

465

466

467

468

469

470

471

472

473

474

475

476

477

478

479

480

481

482

483

484

485

486

487

488

489

490

491

492

493

494

495

496

497

498

499

500

501

